

การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกลาไว้อย

นางสาวณัฐธิดา จันทรมณี

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROPOSED GUIDELINES FOR ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES
FOR URAK LAWOI

Miss Nattida Chantaramanee

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Non-Formal Education

Department of Educational Policy, Management, and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

521548

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ
โรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

โดย

นางสาวณัฐธิดา จันทร์มณี

สาขาวิชา

การศึกษานอกระบบโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

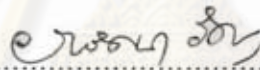
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

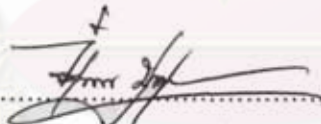

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร. ภัทรพล มหาจันทร์)

ณัฐธิดา จันทร์มณี : การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนสำหรับ
ชาวอุรุกรลาไวย์. (PROPOSED GUIDELINES FOR ORGANIZING NON-FORMAL
EDUCATION ACTIVITIES FOR URAK LAWOI) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา, 209 หน้า.

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษาอกระบบโรงเรียนสำหรับ
ชาวอุรุกรลาไวย์ (2) ศึกษาความต้องการการศึกษาอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ (3) นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา
อกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 4 คน นักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้
ชุมชนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ 5 คน ชาวอุรุกรลาไวย์ที่มีถิ่นฐานอยู่เป็นหลักแหล่งที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป 355 คน และผู้อำนวยการ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) สภาพในการจัดการศึกษาอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ พบว่า จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่ มีนักศึกษา
การศึกษาอกระบบโรงเรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ ส่วนในจังหวัดสตูลนั้นที่ผ่านมาไม่มีนักศึกษาที่เป็นชาว อุรุกรลาไวย์ ด้านผู้สอน ผู้สอน
เข้าใจวิถีชีวิตของและลักษณะของผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์และผู้สอนไม่เข้าใจภาษาอุรุกรลาไวย์แต่ไม่มีปัญหาในการจัดการเรียนการ
สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรที่มีชาวอุรุกรลาไวย์เข้ามาเรียนคือหลักสูตรที่เรียนคือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตร
การฝึกทักษะอาชีพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการสอนแบบบรรยายและจัดตามลักษณะของเนื้อหาวิชา ด้านสื่อการสอน มีการ
ใช้สื่อการสอนที่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา ด้านการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลโดยการพิจารณาจากคะแนนเก็บและการทำ
กิจกรรมตามที่หลักสูตรกำหนด และการพิจารณาจากผลงานที่ทำ สำหรับปัญหาในการจัดการศึกษาอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลา
ไวย์ พบว่า นักศึกษาที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์มาเรียนไม่ต่อเนื่อง

2) ความต้องการการศึกษาอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ พบว่า ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการ ผู้สอนที่ยอมรับในศักดิ์ศรีความ
เป็นมนุษย์ เนื้อหาหลักสูตรการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและภาคพิเศษ เนื้อหา
หลักสูตรการวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด เนื้อหาหลักสูตรผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการ
ประกอบอาชีพ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน การใช้สื่อในท้องถิ่นมาใช้
ประกอบการเรียนการสอน และต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน

3) แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ พบว่า ด้านผู้สอน ผู้สอนควรเป็นคนในพื้นที่ หรือ
เป็นชาวอุรุกรลาไวย์และต้องได้รับการอบรมทักษะการสอนและทักษะการทำงานร่วมกับชุมชน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ต้องสอดคล้องและ
เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของชาวอุรุกรลาไวย์ในสภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบันที่ได้ผสมกลมกลืนกับชาวไทยทั่วไป ด้านกิจกรรมการ
เรียนการสอน ต้องปรับวิธีการเรียนการสอนให้สามารถยืดหยุ่นโดยเน้นความสะดวกและสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในปัจจุบันของผู้เรียนที่
เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ ด้านสื่อการสอนต้องปรับเปลี่ยนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งเก็บรวบรวมสื่อการเรียนการสอนให้ชาวอุรุกรลาไวย์
เข้าถึงได้และตั้งทรัพยากรในท้องถิ่นมาประยุกต์ให้เป็นสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ต้องปรับวิธีการในการวัดและ
ประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและวิถีชีวิตของชาวอุรุกรลาไวย์ให้มากที่สุดและเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา ลายมือชื่อนิสิต.....ณัฐธิดา จันทร์มณี.....

สาขาวิชา การศึกษาอกระบบโรงเรียน

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....[ลายมือชื่อ].....

ปีการศึกษา 2552

5083448627 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEYWORDS : PROPOSED / GUIDELINES / NON-FORMAL EDUCATION / ACTIVITIES /
URAK LAWOI

NATTIDA CHANTARAMANEE: PROPOSED GUIDELINES FOR ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES FOR URAK LAWOI. THESIS ADVISOR:
ASSIST.PROF. WIRATHEP PATHUMCHAROENWATTANA, Ph.D. 209 pp.

The purposes of this survey research were to: 1) study the state and problems in organizing non-formal education for Urak Lawoi, 2) investigate the non-formal education needs of Urak Lawoi, and 3) propose the guidelines in organizing non-formal education for Urak Lawoi. The research samples were 1) four community learning center teachers and five Uruk Lawoi students, 2) three hundred fifty-five Uruk Lawoi students between the ages of 15 and over, and 3) three directors of Office of the Non-Formal and Informal Education in Phuket, Krabi, and Satun provinces. The research instruments were the questionnaire and the interview form. The data were analyzed by using content analysis, percentage, Means (M), and Standard Deviation (SD).

The results were as follow:

1. There were only Urak Lawoi non-formal education students in Phuket and Krabi provinces, except in Satun province. Instructors understand the way of life and the nature of Urak Lawoi students. Although instructors could not whether speaker nor understand Urak Lawoi language, there was not problems in the instruction. Curriculum contents included the basic education curriculum, early secondary and upper secondary education, and vocational training. The main instruction strategy provided for Urak Lawoi students was lecture. Learning media and material were used during the instruction. Assessment and evaluation based on the test scores and activities related to the curriculum requirement. The main problem in organizing non-formal education was the Urak Lawoi students cannot attend the class continuously.

2. Non-formal education needs of Urak Lawoi students include: the need of recognized human dignity instructor, the need in particular curriculum contents: English for communication, English for tour leader, family planning and contraception, global warming effects, financial resources, and land ownership, the need in learner centered activities, the need of local media and materials usage, and the need to know results of learning progress.

3. Guidelines in organizing non-formal education for the Urak Lawoi comprised of 1) instructors should be the community members or the Urak Lawoi who were trained to work with the communities; 2) curriculum contents should serve the needs and the way of lives of Urak Lawoi students; 3) learning activities should be flexible and proper for students' lives; 4) leaning media and materials should be applied from the community resources; and 5) learning assessment and evaluation should relate to the Urak Lawoi real life situation and emphasize more on the community participation.

Department : Educational Policy, Management, and Leadership

Student's Signature *Nattida Chantaramanee*

Field of Study : Non-Formal Education

Advisor's Signature *Wiratthep P. Charoenwattana*

Academic Year : 2009

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องด้วยความผู้วิจัยได้รับความเมตตาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา และคอยชี้แนะทั้งเนื้อหาทางวิชาการและแนวทางในมีชีวิตร

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล ได้ให้ความเมตตาชี้แนะแนวทางในการในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบพระคุณที่คอยถามไถ่และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ภัทรพล มหาจันทร์ ที่ได้ให้ความเมตตาในการให้แนวทางในการดำเนินการวิจัยที่ชัดเจน และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยออกมาครบสมบูรณ์ที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ .ดร.วรัรัตน์ อภินันท์กุล อาจารย์สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคุณเพลินดา เกสร ที่ได้ให้ความเป็นเมตตาและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์อุษา ลูเดนนุตร และครอบครัว และอาจารย์อานัฐ เหมสลาหามา และครอบครัว ที่ได้ให้ที่พักพิง ให้การต้อนรับที่อบอุ่น และให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยซาบซึ้งในไมตรีจิตที่ท่านมีให้อย่างยากจะลืมเลือน

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณกิตติชัย แซ่เตีย คุณระวี สัจจโสภณ คุณวาสิต วงศ์น้อย คุณลลนา มณีนิยม คุณชนกพร สมุทรพงษ์ คุณมธุรส คุชรรัตน์ คุณธนนิษฐา ราญฎฐ์ คุณสมพงษ์ ทองบริบูรณ์ คุณสิรินทร์ เพ็ชรพิทักษ์ คุณชัยญาสิทธิ์ ศันสนะวีรกุล คุณรุ่งโรจน์ ลิ้มทองแท่ง คุณมัทธินยา ค้อมทอง คุณสรินยา สนิท คุณมนันยา นวลศรี คุณนิธิ จันทรธนู อาจารย์สุพัธยา เพิ่มพูล อาจารย์กัญญา เพิ่มพูล คุณวิภาวี นาคเกตุร และครอบครัว ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตาของทุก ๆ ท่านและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้วิจัยจะได้มีโอกาสได้ตอบแทนความเมตตาของท่านในโอกาสข้างหน้า

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณย่าเนือบ จันทรมณี คุณพ่อ คุณแม่ผู้ล่วงลับ คุณอริชาพร เจริญสุข คุณสุดา พฤกษ์ศรี คุณสุคนธ์ จันทรมณี และคุณหนูตั๋ย สุวรรณพานู ที่เป็นกำลังใจ ให้ความรัก ความห่วงใย กับผู้วิจัยเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ต
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	12
พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	19
การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	21
แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	47
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ.....	51
ชาวอุรุกลาไวย์.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	74
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	74
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน สำหรับชาวอุรุกรลาไวย์.....	86
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของ ชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวม.....	94
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของ ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต.....	103
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของ ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่.....	112
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของ ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล.....	121
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์.....	130
ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน สำหรับชาวอุรุกรลาไวย์.....	131
ตอนที่ 8 กงนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์	136

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	141
สรุปผลการวิจัย.....	143
อภิปรายผลการวิจัย.....	158
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	168
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	169
รายการอ้างอิง.....	171
ภาคผนวก.....	180
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	181
ภาคผนวก ข จดหมายขอความร่วมมือในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	183
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	188
ภาคผนวก ง จดหมายขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย.....	190
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	194
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	209

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงจังหวัดและพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์ตั้งถิ่นฐานอยู่.....	3
3.1	จำนวนประชากรชาวอุรุกรลาไวย์.....	75
3.2	จำนวนประชากรชาวอุรุกรลาไวย์ที่ใช้ในการวิจัย.....	76
3.3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	76
3.4	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์.....	81
4.1	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม.....	95
4.2	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวมด้านผู้สอน.....	97
4.3	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวมด้านเนื้อหาหลักสูตร.....	98
4.4	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	101
4.5	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวมด้านสื่อการสอน.....	101
4.6	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวมด้านการวัดและประเมินผล.....	102
4.7	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต.....	103
4.8	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตด้านผู้สอน.....	106
4.9	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตด้านเนื้อหาหลักสูตร.....	107
4.10	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	110

ตารางที่		หน้า
4.11	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต ด้านสื่อการสอน.....	111
4.12	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต ด้านการวัดและประเมินผล.....	111
4.13	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่.....	113
4.14	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ ด้านผู้สอน.....	115
4.15	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ ด้านเนื้อหาหลักสูตร.....	116
4.16	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	119
4.17	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ ด้านสื่อการสอน.....	119
4.18	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ ด้านการวัดและประเมินผล.....	120
4.19	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล.....	121
4.20	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ด้านผู้สอน.....	124
4.21	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ด้านเนื้อหาหลักสูตร.....	125
4.22	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	128
4.23	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ด้านสื่อการสอน.....	129
4.24	ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ด้านการวัดและประเมินผล.....	129

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงการตั้งถิ่นฐานและจำนวนของชาวสุรกุลลาโว้ย.....	56

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้ความสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education) ว่าเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการจัดการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม สอดคล้องกับความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นกิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดการและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้ สุมาลี สังข์ศรี (2551) ได้ให้ความสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่าหมายถึง ประสบการณ์และกิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบที่จัดให้แก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ประชากรก่อนวัยเรียน ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนแต่พลาดโอกาสเข้าศึกษาในระดับต่าง ๆ และประชากรที่มีอายุพ้นวัยเรียนในระบบโรงเรียนไปแล้วที่ต้องการที่ ต้องการความรู้เพิ่มเติม เช่น ประชากรวัยแรงงาน จนถึงผู้สูงอายุ โดยไม่จำกัดวัย เพศ พื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ ความสนใจ ฯลฯ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งในด้านความรู้ที่เป็นพื้นฐานแก่การดำรงชีวิต การอ่าน การเขียน ความรู้ทางด้านทักษะอาชีพ และข่าวสารข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม การศึกษาประเภทนี้มีความยืดหยุ่นในเรื่องระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ไม่ว่าจะในด้านอายุของผู้เรียน ระยะเวลาเรียนหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล สถานที่เรียน ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้เมื่อมีความพร้อม หยุดเรียนได้เมื่อมีภาระความจำเป็นและกลับมาเรียนใหม่ได้เมื่อต้องการ เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและสังคม หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาประเภทนี้ไม่จำกัดเฉพาะสถาบันการศึกษา อาจจะเป็นหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นั้นได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ

วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยมีหลักการในการจัดการศึกษาคือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนและให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้มีแนวทางในการจัดโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ส่วนในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 หลักการในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบโรงเรียน คือ ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน และมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคน และสังคม ที่ใช้ความรู้ และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ตามแนวทางการพัฒนาประเทศการดำเนินงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางของพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้มีความจำเป็นและมีความสำคัญมากเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นมีจำนวนมากและกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ก็มีความหลากหลายในด้านสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการเรียนรู้และวัฒนธรรมการเรียนรู้ รูปแบบการจัดกิจกรรม มุ่งต้องหลากหลาย เหมาะสม น่าสนใจเพื่อส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สามารถพัฒนาตนเอง ครอบคลุมและสังคม ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ (อุดม เขยกิจวงศ์, 2544)

กลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลายนี้ แต่ละกลุ่มล้วนมีสภาพและความต้องการที่แตกต่างกัน ครอบคลุม กลุ่มเป้าหมายเฉพาะซึ่งหมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีลักษณะ มีโลกทัศน์ มีความรู้ ความเข้าใจในกลุ่มของตนเองคล้ายคลึงกัน หากมีความแตกต่างจากกลุ่มบุคคลอื่น ๆ เช่น กลุ่มเด็กแว่น กลุ่มลูกกรรมกร กลุ่มโสเภณี กลุ่มชุมชนแออัด กลุ่มชาวไทยภูเขา กลุ่มชาวเล เป็นต้น (อัทญญา รัตนกุล, 2542)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มอาศัยอยู่ร่วมกัน และแต่ละกลุ่มก็มีวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา ฯลฯ เป็นของตนเอง กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้มีลักษณะพิเศษแตกต่างกันไป สามารถรักษาเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษไปยังรุ่นลูกหลานได้ ดังเช่น กลุ่มชาติพันธุ์ทางภาคใต้ ที่ไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก คือ ชาวเล หรือ ชาวน้ำ (Chaonam or Sea Gypsies-Gipsies) ชาวเลหรือชาวน้ำเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งทางใต้ของประเทศไทย อาศัยตามเกาะชายฝั่งในมหาสมุทรอินเดียแถบภูเก็ต และทะเลอันดามัน ชาวเลอพยพเคลื่อนย้ายเร่ร่อนทำมาหากินอยู่ในบริเวณนับตั้งแต่จังหวัด ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และสตูล แต่เนื่องจากชาวเลมีอยู่เพียงจำนวนน้อย กระจายอยู่หลายแห่ง ไม่มีปัญหาทางด้านการเมืองการปกครอง จึงไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก และได้รับความช่วยเหลือจากโลกภายนอกเท่าที่ควร แต่ชาวเลมีแบบแผน ประเพณี วิถีชีวิตและภาษาเป็นของตัวเอง ซึ่งล้วนแล้วแต่นำศึกษาด้วยกันทั้งสิ้น (ประเทือง เครือหงส์, 2541)

ชาวอุรักลาไวย์ (Urak Lawoi) เป็นชาวเลกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในทะเลอันดามัน จากการเก็บรวบรวมจำนวนประชากรชาวอุรักลาไวย์ของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า มีชาวอุรักลาไวย์ประมาณ 7,000 คน (Wongbusarakam, 2007) กระจายอยู่ตามจังหวัดและพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงจังหวัดและพื้นที่ที่มีชาวอุรักลาไวย์ตั้งถิ่นฐานอยู่

จังหวัด	พื้นที่
ภูเก็ต	หาดสะปำ เกาะสิเหร่ หาดราไวย์ หาดฉลอง
กระบี่	เกาะพีพีดอน เกาะลันตาใหญ่
สตูล	เกาะบุโหลนดอนและเกาะบุโหลนเล เกาะอาดัง-ราวี

ชาวอุรักลาไวย์ใช้ภาษาอุรักลาไวย์เป็นภาษาพูด ไม่มีตัวเขียน ภาษาอุรักลาไวย์เป็นภาษาหนึ่งในตระกูลภาษามาลายู-โพลินีเซียน หรือตระกูลออสโตรนีเซียน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับภาษามาลายูมาตรฐานในด้านคำและเสียง แต่มีความแตกต่างกันบ้างในลักษณะทางไวยากรณ์ โดยลักษณะทางภาษาศาสตร์จัดเป็นภาษาถิ่น ๆ หนึ่ง ของภาษามาลายู เช่นเดียวกับภาษาพื้นเมืองของชาวไทยมุสลิมทางภาคใต้ของประเทศไทย (หน่วยวิจัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2549)

ชาวอุรักลาไวย์ดั้งเดิมเป็นกลุ่มชนไม่มีศาสนา นับถือผีและวิญญาณ การเผยแพร่ของศาสนาพุทธและอิสลามในกลุ่มชาวเลนั้นเป็นเพียงการประกอบพิธีกรรมและประเพณีบางอย่างเท่านั้น ความเชื่อในเรื่องผีและวิญญาณยังคงฝังแน่น และในทางปฏิบัติ คนส่วนใหญ่ยังบูชาภูตผี ผีในความเชื่อของชาวเล คือ ฮาตุ (Hatu) ผีของชาวเลไม่ได้มีเฉพาะแต่วิญญาณของคนที่ตายไปแล้วเท่านั้น หากยังมีผีที่เกิดขึ้นเองจากธรรมชาติรอบตัวอีกด้วย (เช่น วิญญาณของถ้ำ ภูเขา เกาะ อ่าว น้ำ สัตว์ทะเล) และสิ่งที่เหนือธรรมชาติ นอกจากนี้ชาวเลยังเชื่อว่า "เคราะห์" คือ ความชั่วร้ายและอัปมงคล ในปีหนึ่ง ๆ จึงมีพิธีกรรมการลอยเคราะห์ให้พ้นจากตัวเองและครอบครัวไป ซึ่งเรียกว่า "พิธีลอยเรือ" พิธีและงานเทศกาลลอยเรือจัดว่าเป็นประเพณีที่สำคัญที่สุดของชาวอุรักลาไวย์ แม้ว่าจะมีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต แต่ก็ยังเป็นพิธีกรรมที่ยังหลงเหลืออยู่ ไม่มีหลักฐานว่าพิธีกรรมดังกล่าวมีกำเนิดมาจากที่ใด แต่กระนั้นก็เชื่อว่ามี การประกอบพิธีกรรมครั้งแรกที่บ้านหัวแหลม เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ก่อนเป็นแห่งแรก ตอนแรกชาวเลที่อยู่ตามที่ตั้งต่าง ๆ ก็จะพากันไปร่วมพิธีทุกปี ภายหลังคง

เพราะความไม่สะดวกในการเดินทาง จึงขยับขยายไปจัดทำตามท้องถิ่น จนถึงหมู่เกาะอาดัง-ราวี พิธีลอยเรือจะจัดขึ้น 2 ครั้งต่อปี คือในวันพระจันทร์เต็มดวงของเดือน 6 และเดือน 11 ตามปฏิทินจันทรคติ ชาวอุรักลาไวย์จะใช้โอกาสนี้ในการแสดงความเคารพบรรพบุรุษและปล่อยเคราะห์ร้ายไปกับการลอยเรือดังกล่าวทำจากไม้ระกำที่สร้างขึ้นสำหรับพิธีนี้โดยเฉพาะ (หน่วยวิจัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2549)

ในอดีตนั้น วิถีชีวิตของชาวอุรักลาไวย์มีความสัมพันธ์กับท้องทะเลเป็นอย่างมาก ตามความหมายชื่ออุรักลาไวย์ แปลว่า ชาวทะเล ชาวอุรักลาไวย์เก่งในการเดินเรือ และสามารถดำน้ำได้เป็นเยี่ยม และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องการประมง ชาวอุรักลาไวย์ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นชาวประมงที่มีความกล้าหาญ มีความสามารถที่จะเก็บกักอากาศไว้ในปอดทำให้สามารถดำน้ำได้นาน ๆ และยังจับปลาด้วยมือเปล่า (หน่วยวิจัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2549) ชาวอุรักลาไวย์เป็นนักเก็บหาทางทะเล โดยงมปลิง เปลือกหอยมีค่า และหาปลาชนิดต่าง ๆ เพื่อยังชีพและเพื่อค้าขาย แลกเปลี่ยน วิธีการเก็บล่าทรัพยากรชายฝั่งนั้นต้องอาศัยความรู้พื้นบ้านทางทะเล การเดินเรือ การว่ายน้ำ ดำน้ำลึก ความรู้เรื่องแหล่งที่อยู่อาศัยและลักษณะนิสัยของสัตว์ทะเลชนิดต่าง ๆ ส่วนวัตถุดิบสำหรับการสร้างเรือ สร้างบ้าน ทำเครื่องมือ เครื่องใช้ ารักษาโรค ถ่านหุงต้ม และพืชผักผลไม้ที่นำมากินกันนั้นก็ได้จากป่าตามเกาะและชายฝั่งทะเลนั่นเอง (นฤมล อรุโณทัย และคณะ, 2550) ในฤดูแล้งครอบครัวชาวอุรักลาไวย์เดินทางอพยพโยกย้ายไปตามเกาะต่าง ๆ โดยใช้เรือ ช่วงเวลาเดินทางเร็ววันนี้ อาจใช้เวลา 1-3 วัน ไปจนถึงหลายเดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะทาง สภาพอากาศ และอาหารที่หาได้ การเดินทางไปพักแรมเป็นระยะยาวนี้ภาษาอุรักลาไวย์เรียกว่า “บากัด” ในระหว่างการบากัดชาวอุรักลาไวย์สร้างเพิงพักเป็นกระท่อมเล็ก ๆ ไว้เป็นที่พักชั่วคราวบนชายหาดเพื่อหลบฝนและทำอาหาร โดยปกติแล้วสมาชิกในครอบครัวจะเดินทางไปด้วยกันหมด แหล่งบากัดที่ได้รับความนิยมมักเป็นที่หลบลมได้ดีและมีแหล่งน้ำจืด (Wongbusarakum, 2002) ส่วนใหญ่ในช่วงฤดูฝนนั้นชาวอุรักลาไวย์จะตั้งหมู่บ้านอยู่รวมกันเป็นชุมชนใหญ่ และในฤดูกาลนี้ก็มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในป่า บางกลุ่มมีการปลูกข้าวไร่ด้วย เช่น ชุมชนอุรักลาไวย์ที่เกาะลันตาเคยมีการทำนาข้าวเพื่อการบริโภคเองได้ก็ไม่ค่อยเพียงพอ ในการปลูกข้าวไร่ใช้แรงงานคนเป็นหลัก ไม่ได้ใช้ควายหรือสัตว์อื่นในการไถนา

ระยะเวลา 30 - 40 ปีที่ผ่านมา ชาวอุรักลาไวย์มีการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร และได้เปลี่ยนแปลงจากพรานผู้เก็บหา-ล่าสัตว์ทะเล (hunter-gatherers) มาเป็นชาวประมงพื้นบ้าน (traditional fishers) ที่ต้องอาศัยเครื่องยนต์และเครื่องมือประมง ทั้งนี้ก็เป็นผลมาจากที่ช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้เป็นช่วงที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ส่งผลให้วิถีชีวิตของชาวเลกลุ่มนี้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่ก็ยังคงมีรูปแบบทางวัฒนธรรมหลงเหลือให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนได้ในปัจจุบัน (ประคอง เอี่ยมศิริ, 2535) ทั้งนี้เป็นเพราะพื้นฐานความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังมีสำนึกในบรรพบุรุษร่วมกัน มีความเป็นเครือญาติในชุมชน จึงทำให้ชาวเลรักชาติลักษณะ

ทางชาติพันธุ์ผ่านทางความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ภาษา และวิถีการดำรงชีวิต สิ่งเหล่านี้แม้จะไม่เข้มข้นเหมือนในอดีต แต่ก็ยังเป็นแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นไปอย่างไม่รวดเร็วทัน (เยาวลักษณ์ ศรีสุกใส, 2545)

ในปัจจุบันชาวอุรักลาไวย์ไม่ได้ออกทะเลไปพักแรมตามที่ต่าง ๆ เพื่อทำมาหากินทั้งครอบครัว (บาคัด) อีกต่อไป แล้วผู้ที่ออกทะเลส่วนใหญ่เป็นผู้ชายซึ่งยึดอาชีพประมงชายฝั่งแทนการเก็บหาอาหาร นั่นหมายถึงว่ามีการใช้เรือหัวโทงติดเครื่องยนต์ และใช้อุปกรณ์เครื่องมือจับปลาที่หลากหลายขึ้นและทันสมัยขึ้นแทนที่จะใช้เครื่องมือเรียบง่าย หรือเน้นการเก็บหาด้วยมือเปล่า เท้าเปล่า และแวนดำน้ำอย่างในสมัยก่อน อุปกรณ์ที่สำคัญในปัจจุบันคือเครื่องอัดอากาศหรือเครื่องบีบลม ต่อท่อยาวเพื่อที่จะให้ต่อกับหน้ากากดำน้ำและลงไปใต้น้ำลึกเพื่อทำประมงได้ง่ายขึ้นเพราะอยู่ใต้น้ำได้นานขึ้นแต่เครื่องบีบลมและการดำน้ำลึกก็ยังเป็นงานที่เสี่ยงอันตรายสำหรับผู้ชายชาวอุรักลาไวย์ ในแต่ละชุมชนมีคนที่การจากโรค "น้ำหนึบ" หรือ "น้ำบึบ" หรือโรคที่เกิดจากความกดดันน้ำ (caisson หรือ decompression sickness) หลายคน (นฤมล อรุโณทัย และคณะ, 2550)

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเสริมและอาชีพทางเลือกของชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต โดย นฤมล อรุโณทัย และคณะ (2550) ซึ่งเป็นการสรุปและวิเคราะห์ถึงบทเรียนที่ผ่านมาในการสนับสนุนอาชีพเสริมและอาชีพทางเลือกและเสนอแนวทางเพื่อการสนับสนุนอาชีพในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า งานหลักของชาวอุรักลาไวย์คือประมงพื้นบ้านและชาวอุรักลาไวย์ยังไม่วุฒิการศึกษาสูงพอที่จะไปสมัครงานอื่น ๆ ชาวอุรักลาไวย์เผชิญความท้าทายทางด้านอาชีพมากขึ้นเพราะอาชีพประมงมีข้อจำกัดคือกฎระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองและหวงห้ามมีมากขึ้น ต้นทุนการทำประมงสูงขึ้นส่งผลให้ได้รับแรงกดดันที่ทำให้หันเหออกจากอาชีพประมงในขณะที่มีโอกาสในการทำอาชีพอื่นเพิ่มขึ้นด้วย และสิ่งที่ทำให้การส่งเสริมอาชีพที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จมากนัก ส่วนหนึ่งคือกิจกรรมหรือโครงการมีระยะสั้นเกินไป ไม่ต่อเนื่องครบวงจร ไม่มีตลาดรองรับ และปัจจัยในชุมชนที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมอาชีพ คือ ชาวบ้านขาดความสนใจอย่างจริงจัง ขาดการวางแผนระยะยาว และขาดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ถึงแม้ว่าในช่วงหลังสิ้นปีจะมีองค์กรเข้ามาให้การสนับสนุนมาก แต่ขาดการประสานงานกันและเงื่อนไขความช่วยเหลือแตกต่างกัน

ในด้านการศึกษาของชาวเลกลุ่มนี้พบว่า มีปัญหาดังนี้ คือ ในอดีตเด็กมีปัญหาเรื่องการศึกษาและการเข้าโรงเรียนอย่างมาก เนื่องจากอุปสรรคในการสื่อสาร ทั้งผู้ใหญ่และเด็กไม่พยายามพูดภาษาไทย เกรงว่าจะถูกหัวเราะเยาะ และถูกล้อเลียน ทำให้ขาดความมั่นใจ ส่งผลให้ไม่อยากไปเรียนหนังสือ แต่ปัจจุบันปัญหานี้ได้หมดลงไปแล้ว (ยุพดี จันทร์ดวง, 2533) ปัจจุบันเยาวชนมีปัญหาเรียนหนังสือแต่ไม่มีประสบการณ์การออกเรือเท่ารุ่นพ่อแม่ และเรียนไม่สูง ไม่มีคุณวุฒิพอ ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ ความสนใจในการเรียนรู้มีน้อย ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน เพราะเป็นชุมชนที่มีพื้นฐานที่คนเฒ่าคนแก่ไม่รู้หนังสือ ดังนั้นการส่งเสริมด้านการศึกษา เป็นปัจจัยอีกหนึ่งที่จะทำให้การ

พัฒนาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของชาวอุรูกลาไว้จะสามารถประสบความสำเร็จได้โดยสิ่งที่ควรส่งเสริมเพิ่มเติมคือการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น การศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับเด็กและวัยรุ่นที่ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ (นฤมล อรุโณทัย และคณะ, 2550) ตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้เห็นว่าชาวอุรูกลาไว้ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน คือ เมื่อศูนย์บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนได้ให้การสนับสนุนเรื่องการศึกษาในระบบโรงเรียน และอาชีพแก่ชุมชนราไวย์ แต่ก็พบว่าผู้ที่สนใจมีจำนวนลดลงในแต่ละปี (จันทิรายุ์ พิบาลฆ่าสัตว์, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2552) สอดคล้องกับผลการศึกษาด้านการส่งเสริมอาชีพและอาชีพทางเลือกให้กับชาวอุรูกลาไว้ ของ นฤมล อรุโณทัย และคณะ (2550) ที่พบว่า ที่ผ่านมามีหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดภูเก็ต สำนักงานพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มูลนิธิศุภนิมิต มูลนิธิทรัพยากรเอเชีย สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท โดยกิจกรรมที่จัด มีหลากหลาย เช่น การซ่อมเครื่องยนต์เรือ การทำผ้าบาติก การทำหัตถกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่น การสอนตัดเย็บเสื้อผ้า การสอนทำอาหารและขนม แต่เกือบทุกกิจกรรมพบปัญหาคือ ชาวบ้านไม่สนใจอย่างจริงจัง มีคนเข้ารับเรียนหรือเข้ารับการอบรมจำนวนน้อย เช่นกัน

ประกอบกับ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวอุรูกลาไว้้อย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก การขยายตัวของเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ การขยายตัวของอำนาจรัฐ และธุรกิจท่องเที่ยวอันเป็นผลมาจากการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย ทำให้ระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพภายในชุมชนเปลี่ยนไปเป็นระบบการผลิตเพื่อการค้ามากขึ้นทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจแบบทวิลักษณ์ขึ้นในชุมชน ส่งผลทำให้แบบแผนชีวิตทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปหลายประการ ดังที่ นฤมล อรุโณทัย และ คณะ (2550) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวอุรูกลาไว้ไว้ว่า "การมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่กระตือรือร้นมากเกินไปน่าจะเป็นสิ่งที่ดีและสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แต่ในขณะที่ชาวอุรูกลาไว้ยังยึดถือวิธีการผลิตแบบเรียบง่ายและดั้งเดิม คือการประมงพื้นบ้าน แต่ทว่าวิถีการบริโภคและการใช้จ่ายกลับไม่เป็นไปตามแนวทางสันโดษเพราะถูกกลืนไปในวิถีทุนนิยมที่ส่งเสริมการบริโภคที่ซับซ้อน ล้นเกิน และต้องการมีการใช้อวดและแข่งขัน ปัญหาอื่นๆ จึงตามมา เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาทุจริต ฯลฯ ซึ่งชุมชนไม่มีภูมิคุ้มกันมาก่อน"

ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษานอกโรงเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตดั้งเดิมที่เต็มไปด้วยคุณค่าทางวัฒนธรรมภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงที่ยากเดินสวนกระแสได้นั้น เป็นไปได้และเป็นปกติสุขมากขึ้น เนื่องจาก การศึกษานอกโรงเรียนมีเป้าหมายมุ่งจัดบริการการศึกษาให้แก่บุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพความเป็นอยู่ ทุกถิ่นที่อยู่อาศัยอย่างทั่วถึงและเสมอภาค เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้ถึงสิทธิและหน้าที่พลเมือง

สามารถแสวงหาความรู้และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการเผชิญปัญหาและปรับตัวต่อสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรุกรลาไวย์นั้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งยังเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ครอบครัว และสังคมต่อไป

เนื่องจากการศึกษาความต้องการ เป็นการดำเนินการขั้นแรกในการที่จะวางแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา และแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะนั้น ควรมีการสำรวจความต้องการ ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเฉพาะจะเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะของตนไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางด้านร่างกาย ลักษณะทางด้านจิตใจ นักการศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงจำเป็นต้องวินิจฉัย วิเคราะห์ภูมิหลัง พื้นฐานกลุ่มเหล่านี้เป็นพิเศษ (อาชัญญา รัตนอุบล, 2542) และการจัดกิจกรรมการศึกษาที่เหมาะสม นั้น จะต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของบุคคล และชุมชนนั่นเอง

ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการทางด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน หญิงบริการ เยาวชน ประชาชนในชุมชนแออัด แต่สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวอุรุกรลาไวย์พบว่า ในอดีตนั้นงานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับชาวอุรุกรลาไวย์เป็นงานวิจัยประวัติความเป็นมา สังคมและวัฒนธรรม ต่อมาจึงมีการศึกษาในด้านการให้บริการต่าง ๆ ที่รัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ให้กับคนกลุ่มนี้

ในส่วนของเนื้อหาที่เกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษาตาม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 แนวคิดทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการทางการศึกษา นอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านผู้สอน 2. ด้านเนื้อหาหลักสูตร 3. กิจกรรมการเรียนการสอน 4. ด้านสื่อการสอน และ 5. ด้านการวัดและประเมินผล จากการศึกษา ประเภทของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวอุรุกรลาไวย์ ผู้วิจัยได้ แบ่งสภาพ ปัญหา ความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ ในด้าน เนื้อหาหลักสูตรออกเป็น 6 ได้แก่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาด้านทักษะอาชีพ การศึกษาด้าน สุขอนามัย การศึกษาด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม และการศึกษาด้านสังคม ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการศึกษานอกระบบของชาวอุรุกรลาไวย์ในด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว และนำเสนอแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาว อูรักลาโว้ย ใน 5 ด้าน ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

2. เพื่อศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอูรักลาโว้ย ใน 5 ด้าน ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอูรักลาโว้ย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอูรักลาโว้ย โดยมีขอบเขตในการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอูรักลาโว้ย 5 ด้าน จากการสังเคราะห์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านผู้สอน

1.2 ด้านเนื้อหาหลักสูตร

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

1.4 ด้านสื่อการสอน

1.5 ด้านการวัดและประเมินผล

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา สภาพ และปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอูรักลาโว้ย คือ ครูศูนย์การเรียนชุมชนในพื้นที่ที่มีชาวอูรักลาโว้ย และนักศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนที่เป็นชาวอูรักลาโว้ย ที่เรียนหรือเคยเรียนใน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล

2.2 ประชากรใช้ในการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบของชาวอูรักลาโว้ยในครั้งนี้คือชาวอูรักลาโว้ยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่มีถิ่นที่อยู่อย่างถาวร โดยกระจายอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล จำนวน 5,315 คน

2.3 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแนวทางในการการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกลา
ไว้ย คือ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ที่มีชาว
อุรุกลาไว้ย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง ลักษณะทั่วไปของการจัด
กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกลาไว้ย ใน 5 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา
หลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง อุปสรรค หรือข้อจำกัดต่างๆ ที่
เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกลาไว้ย ใน 5 ด้าน คือ ด้านผู้สอน
ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง ความต้องการหรือความจำเป็น หรือ
ความสนใจด้านการศึกษาของชาวอุรุกลาไว้ยแต่ละคน เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนใน 5 ด้าน
คือ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัด
และประเมินผล

เนื้อหาหลักสูตร หมายถึง ความต้องการด้านหลักสูตรเนื้อหาหรือที่ใช้สำหรับการเรียนการ
สอนในการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ชาวอุรุกลาไว้ยต้องการ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ประเภทของ
การศึกษานอกระบบโรงเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชาวอุรุกลาไว้ย แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่
การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาด้านทักษะอาชีพ การศึกษาด้านสุชนามัย การศึกษาด้านการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษาด้านเศรษฐกิจ และการศึกษาด้านสังคม

แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง แนวทางในการ
ดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของชาวอุรุกลาไว้ยในด้าน
ผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล

ชาวอุรุกลาไว้ย หมายถึง ชาวอุรุกลาไว้ย ในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่
และจังหวัดสตูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลความสภาพ ปัญหา และความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย ทำให้สามารถกำหนดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ตรงกับความต้องการ
2. แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวยที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ที่เหมาะสมสำหรับชาวอุรุกรลาไวยโดยทั่วไปในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นการศึกษาเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

3. การศึกษานอกระบบโรงเรียน

3.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

3.2 ลักษณะการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

3.3 ประเภทของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

3.4 องค์ประกอบในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

3.4.1 ผู้สอน

3.4.2 หลักสูตรเนื้อหา

3.4.3 กิจกรรมการเรียนการสอน

3.4.4 สื่อการเรียนการสอน

3.4.5 การวัดและประเมินผล

4. แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

5. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

5.1 ความหมายของความต้องการ

5.2 ความต้องการด้านการศึกษา

5.3 วิธีการศึกษาความต้องการ

6. ชาวอุรุกรลาไวย์

6.1 ต้นกำเนิดของชาวอุรุกรลาไวย์

6.2 วิถีชีวิตของชาวอุรุกรลาไวย์

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวเลและชาวอุรุกรลาไวย์

8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1.1 ความหมายของการศึกษา

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549) กล่าวว่า การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันนี้ยังได้กล่าวถึง การศึกษาขั้นพื้นฐานว่า หมายถึงการศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา และการศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากความหมายของคำว่า การศึกษา ตามพระราชบัญญัตินี้ ทำให้เห็นว่าการศึกษามีขอบเขตกว้างมาก ครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตที่นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้อันจะนำไปสู่ความเจริญงอกงามภายในตัวบุคคลและสังคม อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา จากความหมายนี้ทำให้เห็นถึงปรัชญาทางการศึกษาใน 2 นัย คือ การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้และการสร้างความรู้ กับ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดและสืบสานวัฒนธรรมของชาติ และในส่วนของการทำงานให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ นั้น ต้องมีการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และทำให้เกิดปัจจัยต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนให้บุคคลได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

1.2 ความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษา

ในด้านความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาสำหรับคนไทยนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษามรดกประเพณีอันดีงามและของประเทศไทย รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา
- (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
- (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาก็เพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยการเป็นมนุษย์ที่สมบรูณ์นั้นคนไทยต้องได้รับการพัฒนาใน 8 ด้านคือ ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และในกระบวนการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอยู่ในระบอบการเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จิตสำนึกเกี่ยวกับความเป็นชาติ จิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จิตสำนึกในการพึ่งพาตนเองได้ และปลูกฝังให้เป็นบุคคลที่

สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนหลักการจัดการศึกษานั้น เน้นการพัฒนาด้านสาระความรู้และการพัฒนาด้านกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเปิดกว้างให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ เพื่อให้ประชาชนทุกคนศึกษาได้ตลอดชีวิต

1.3 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

จากการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาที่คนไทยพึงมี พบว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549) ได้กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาไว้ ดังนี้

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการรับรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 14 บุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

จากเนื้อความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ข้างต้น จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับนี้ได้เน้นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการให้ศึกษานั้นมีความหลากหลาย และมีลักษณะปัญหาและความต้องการเฉพาะมากขึ้นแสดงถึงเจตนารมณ์ที่จะที่จะให้โอกาสและสิทธิทางการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและมากขึ้น โดยให้โอกาสให้องค์กรอื่น ๆ ในสังคม เข้ามามีส่วนร่วมและทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้

1.4 ระบบการศึกษา

จากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ต้องการจะที่จะให้โอกาสและสิทธิทางการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและมากขึ้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา แต่ละรูปแบบดังรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการจัดการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

(1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนของเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น

(3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมทางอาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดย-ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดระบบ โครงสร้างการจัดการศึกษา เน้นการมีเอกภาพในด้านนโยบาย คือ มีเป้าหมายเดียวกัน และมีความหลากหลายในด้านการปฏิบัติ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการให้การศึกษาที่มีความหลากหลาย และมีลักษณะปัญหาและความต้องการเฉพาะมากขึ้น สอดคล้องกับการกำหนดรูปแบบการศึกษาที่สามารถจัดได้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นมีความคล้ายคลึงกันในแง่ขององค์ประกอบของการจัดการศึกษา คือ กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล แต่แตกต่างกันตรงรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ การศึกษานอกระบบโรงเรียนถือว่า องค์ประกอบเหล่านี้เป็นเงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ในขณะที่การศึกษานอกระบบโรงเรียนเน้นที่ความยืดหยุ่นขององค์ประกอบเหล่านี้ที่จะต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนแต่ละกลุ่ม ส่วนการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นไม่เน้นกระบวนการจัดการศึกษา แต่เน้นที่ความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก และการจัดสภาพแวดล้อมในสังคมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุคคล

1.5 แนวการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549) ได้ให้แนวทางในการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบไว้ดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้าน ความรู้ ความคิด ความสามารถ และความรับผิดชอบต่อสังคมหมายความว่าความมุ่งหมายและ หลักการ 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษากิจการศึกษามีสามรูปแบบ แนวการจัดการศึกษามาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยให้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่ง วิทยาการต่าง ๆ

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ในการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการองค์ประกอบ 3 ส่วนสำคัญคือ ความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ โดยในส่วนของความรู้นั้น จะต้องเกี่ยวข้องกับ เรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ 1. ความรู้เรื่องตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองและสังคม 2. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3. ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย 4. ภาษาคณิตศาสตร์ เน้นการใช้ภาษาไทย อย่างถูกต้อง และ 5.การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต นอกจากนี้ในการจัดการทำหลักสูตรของ

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรของคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ จะต้องมีความหลากหลายและความมีความเหมาะสมในแต่ละระดับ

2. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

2.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบ

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ศึกษาธิการ,กระทรวง, 2551) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบไว้ว่า การศึกษานอกระบบ หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดการและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้ และได้ให้ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัยหมายไว้ว่า การศึกษาตามอัธยาศัย หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล และมาตรา 5 ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ศึกษาธิการ,กระทรวง, 2551) ได้กล่าวถึงสิทธิในการรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยใช้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตาม มีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามกระบวนการและการดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า ความหมายของการศึกษานอกระบบกล่าวถึงกิจกรรมการศึกษาที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น และหลากหลายตามความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นให้กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มได้รับสิทธิในการรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่เน้นให้ประชาชนได้มีโอกาสได้รับศึกษาได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องตลอดชีวิต

1.2 เป้าหมายและหลักการในการจัดการศึกษานอกระบบ

ในด้านเป้าหมายและหลักการในการจัดการศึกษานอกระบบนั้น พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ศึกษาธิการ, กระทรวง, 2551) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

(1) การศึกษานอกระบบ

(ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

(ข) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายดังเรื่องต่อไปนี้

(1) ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ความรู้ และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

(2) ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

มาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนได้รับความรู้ และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

(3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบผลการเรียนกับการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ

จากข้อความในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและหลักการในการจัดการศึกษานอกระบบ สามารถสรุปได้ว่า หลักการสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียน คือ 1. เน้นความเสมอภาค ทั้งถึง และเหมาะสมกับสภาพชีวิตของคนแต่ละกลุ่ม 2. ให้สถานศึกษาภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัด ซึ่งโดยหลักการนี้จะทำให้สามารถเกิดการจัดการศึกษานอกได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 2 ส่วน คือ 1. เป้าหมายในด้านผู้รับการศึกษา คือ ให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคคลและศักยภาพของสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศต่อไป 2. เป้าหมายในด้านผู้จัดการศึกษา คือ ให้ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

3. การศึกษานอกระบบโรงเรียน

3.1 ความหมาย

นักการศึกษาของไทยและนักการศึกษาของต่างประเทศได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ ดังนี้

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2529) ได้ให้ความหมาย การศึกษานอกระบบโรงเรียน ว่า เป็นกิจกรรมทางการศึกษาใด ๆ ที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ แต่จัดขึ้นนอกเหนือจากระบบโรงเรียนภาคปกติ ทั้งนี้ไม่ว่าจะแยกออกเป็นกิจกรรมหนึ่งต่างหาก หรือเป็นส่วนสำคัญของกิจกรรมหลักก็ตาม โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้บริการต่อประชากรให้ได้รับการเรียนรู้ ทั้งเยาวชนและผู้ใหญ่

สุนทร สุนันท์ชัย (2529) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า หมายถึง การศึกษาที่จัดนอกระบบโรงเรียน ไม่เน้นหนักแบบแผน มีลักษณะยืดหยุ่นมากกว่า มุ่งสนองวัตถุประสงค์โดยเฉพาะเจาะจงมากกว่าการศึกษาในโรงเรียน เช่น การฝึกอาชีพระยะสั้น การฝึกอบรมวิชาต่าง ๆ ระยะสั้น การเผยแพร่ด้วยสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งสื่อมวลชน ฯลฯ ลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่สำคัญ คือ ไม่เป็นการบังคับผู้เรียน มาเรียนด้วยความสมัครใจ ไม่เคร่งครัดในระเบียบแบบแผน มีลักษณะยืดหยุ่น จัดโดยมีวัตถุประสงค์

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2533) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน คือ กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นได้ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนโดยไม่มีรูปแบบที่แน่นอน จัดขึ้นตามความเหมาะสมของผู้เรียน ยึดหลักปรัชญาที่ว่า การศึกษาคือชีวิต ชีวิตคือการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้รู้จักใช้

ความคิดตัดสินใจ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยตนเอง มีอิสรภาพจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุด โดยมีวิชาการเป็นเพียงส่วนประกอบที่จะทำให้คนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเท่านั้น จึงเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อคนทุกคนในสังคม

อาชัญญา รัตนอุบล (2542) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่า เป็นกิจกรรมทางการศึกษา และมวลประสบการณ์ความรู้ใด ๆ ก็ตามที่ได้จัดขึ้นโดยบุคคล หน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม โดยได้จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียนภาคปกติ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่พึงประสงค์ของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยยึดหลักการที่ว่า เป็นการสนองความต้องการ ความสนใจและแก้ปัญหาในกลุ่มเป้าหมายนั้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการจัดการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

จันทิมา ปัญจวัฒน์ (2543) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดให้กับบุคคลที่สนใจเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมมีความยืดหยุ่นสูง ปรับเปลี่ยนได้ตามลักษณะของผู้เรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และทักษะไปในทิศทางที่พึงประสงค์ของสังคม

อุดม เขยกิจวงศ์ (2544) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

สุมาลี สังข์ศรี (2551) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ว่าหมายถึง ประสบการณ์และกิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบที่จัดให้แก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ประชากรก่อนวัยเรียน ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนแต่พลาดโอกาสเข้าศึกษาในระดับต่าง ๆ และประชากรที่มีอายุพ้นวัยเรียนในระบบโรงเรียนไปแล้วที่ความต้องการที่ต่อกรความรู้เพิ่มเติม เช่น ประชากรวัยแรงงาน จนถึงผู้สูงอายุ โดยไม่จำกัดวัย เพศ พื้นฐานการศึกษา อาชีพ

ประสบการณ์ ความสนใจ ฯลฯ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งในด้านความรู้ที่เป็นพื้นฐานแก่การดำรงชีวิต การอ่าน การเขียน ความรู้ทางด้านทักษะอาชีพและข่าวสารข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม การศึกษาประเภทนี้มีความยืดหยุ่นในเรื่องระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอายุของผู้เรียน ระยะเวลาเรียนหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล สถานที่เรียน ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้เมื่อมีความพร้อม หยุดเรียนได้เมื่อมีภาระความจำเป็นและกลับมาเรียนใหม่ได้เมื่อต้องการ เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและสังคม หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาประเภทนี้ไม่จำกัดเฉพาะสถาบันการศึกษา อาจจะเป็นหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบไว้ว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดการ และระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

Knowles (1970) ได้กล่าวว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นกระบวนการซึ่งทั้งหญิงและชายจะเรียนรู้ต่อไป หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับภาคปกติ หรือหมายถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับหญิงและชาย โดยจัดขึ้นตามสถาบันต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษา

Brembeck and Thompson (1973) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการศึกษาที่ก่อให้เกิดทักษะและความรู้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนอกระบบโรงเรียนตามปกติ เป็นการผสมผสานของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่มีมาตรฐานแน่นอนและดูเหมือนว่าไม่สัมพันธ์กันเลย โดยมีจุดมุ่งหมายเน้นการศึกษานอกระบบโรงเรียนหาใช่เป็นภาระรับผิดชอบของกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งไม่ การบริหารและการควบคุมการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะจัดกระจายกันทั่วไปทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเอกชนงบประมาณกำลังคนที่เราทุ่มเทเพื่อการดำเนินการตลอดจนผลที่ได้รับ อาจวัดเป็นมาตรฐานไม่ได้ บางทีการศึกษานอกระบบโรงเรียนอาจถือว่าเป็นระบบที่ไม่มีระบบที่สุดของระบบต่าง ๆ

Sheffield and Diejomaoh (1972) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุม การฝึกอบรม และการสอนนอกระบบชั้นเรียนเกือบทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การ

เรียนของบุคคลแต่ละบุคคล จากพ่อแม่ จากโรงงาน ไปจนถึงการรณรงค์เพื่อให้ประชาชน ได้รู้หนังสือ การศึกษานอกระบบโรงเรียนควรเป็นการบริการเพื่อสนองความต้องการ เช่น

1. เพื่อให้ผู้ที่ไม่มีโอกาสในระบบโรงเรียนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน
2. เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาจากระบบโรงเรียนแล้วได้มีโอกาสหาความรู้และได้รับการฝึกฝนเพิ่มเติม โดยเฉพาะสำหรับการทำงานที่จะไปประกอบอาชีพ
3. สำหรับช่วยให้ผู้ที่กำลังปฏิบัติงานได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

จากความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทัศนะทั้งนักการศึกษาของไทยและของต่างประเทศได้ให้ไว้ สามารถสรุปความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ตามปกติ มีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการและปัญหาที่หลากหลายของกลุ่มเป้าหมายที่มีอยู่มากมายซึ่งครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มในสังคม โดยมีลักษณะที่ยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพและเงื่อนไขของกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ

3.2 ลักษณะการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ลักษณะของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีกิจกรรมแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยนักการศึกษาได้สรุปลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

เพ็ญศรี ทวีสุวรรณ (2533) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการไม่แน่นอน แตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของผู้จัดและผู้รับบริการ
2. หลักสูตรและเนื้อหายืดหยุ่นได้มาก ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียน สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น จุดมุ่งหมายของวิชา
3. การเรียนการสอนมีรูปแบบ วิธีการแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา ตัวผู้เรียน สื่อการสอน
4. ระยะเวลา ขึ้นอยู่กับลักษณะวิชา ความสนใจของผู้เรียนและจุดมุ่งหมายของการเรียน
5. สถานที่ เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมและความพร้อมของท้องถิ่น และจำนวนผู้เรียน

ธำรง บัวศรี (2537) ได้สรุปลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ไม่ตายตัว และมีความยืดหยุ่นเป็นอย่างมาก เช่น ไม่จำกัดพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ไม่กำหนดเวลาที่แน่นอน ไม่มีหลักสูตรตายตัว ไม่วัดผลเหมือนโรงเรียนทั่วไป ไม่จำเป็นต้องมีสถานที่เรียน โดยเฉพาะ ไม่จำกัดความรู้ของผู้เรียน
2. ผู้เรียนต่างมาเรียนด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ
3. สนองความต้องการของผู้เรียนได้ในเวลาที่รวดเร็ว
4. การจัดการศึกษาประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นความรับผิดชอบของสถาบันที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเท่านั้น สถาบันทางสังคมอื่นก็จัดทำได้
5. ผลของการศึกษาไม่จำกัดอยู่เฉพาะเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียนโดยตรงเท่านั้น ยังส่งผลต่อการพัฒนาสังคมโดยตรงอีกด้วย และเป็นผลที่อาจเกิดขึ้นในเวลาอันสั้น

ทองอยู่ แก้วไทรชะ (2543) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ผู้เรียน ผู้เรียนในการศึกษานอกระบบโรงเรียนไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุเหมือนกับการศึกษาในระบบโรงเรียน การเรียนขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มีการบังคับ ผู้เรียนทุกเพศทุกวัยและทุกวุฒิ สามารถสมัครเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนเองที่มีต่อวิชานั้น ๆ
2. ผู้สอน ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนอาจจะเป็นครูผู้สอนที่มีความรู้ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนโดยตรง หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากการประกอบอาชีพของตนมาเป็นวิทยากรและอาสาสมัคร
3. หลักสูตรและเนื้อหาวิชา หลักสูตรและเนื้อหาวิชานอกระบบโรงเรียนยืดหยุ่นได้มาก เนื้อหาสามารถปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน โดยหลักสูตรจะสร้างจากความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ที่มุ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
4. รูปแบบการจัด การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนไม่มีรูปแบบแน่นอน รูปแบบการจัดจะแตกต่างกันไป เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดและผู้รับบริการ
5. การเรียนการสอน วิธีการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม บางครั้งจะจัดการเรียนการสอนเป็นชั้นเรียน แต่บางครั้งไม่เป็นชั้นเรียน แต่จัดในรูปแบบปะปนหนา การสาธิต การฝึกอบรม การศึกษาทางไกลฯ
6. สถานที่ สถานที่ที่จัดให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งมีลักษณะกระจายเปลี่ยนแปลงและโยกย้ายไปตามสถานที่ที่อำนวยความสะดวกและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เช่น อาจจะมีจัดที่

ศาลาวัด ชั้นเรียนของโรงเรียนภาคปกติ ศูนย์อนามัย ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สนามกีฬา ได้ร่มไม้ ฯลฯ

7. ระยะเวลา ขึ้นอยู่กับชนิดและลักษณะของวิชา รวมทั้งความสนใจของผู้เรียน
8. หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบ หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสถาบันทางการศึกษาต่าง ๆ
9. การรับรองความสามารถและคุณวุฒิ การศึกษานอกระบบโรงเรียนมักจะมีการประเมินผลในระยะสั้น ๆ วุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรที่ได้ไม่ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากนัก เพราะมิได้มีการกำหนดว่ามีความรู้ความสามารถอยู่ในมาตรฐานระดับใดของมาตรฐานการเรียนภาคปกติ (ยกเว้นการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับผู้เรียนตามหลักสูตรในโรงเรียนทุกประการ)
10. ความยืดหยุ่นของการจัด โครงการต่าง ๆ ของการศึกษานอกระบบโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ วัน เวลา สถานที่ หลักสูตร วิธีการสอน การประเมินผล ฯลฯ จึงมีความยืดหยุ่นได้มาก

Fordham (1993) ได้เสนอลักษณะสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียน 4 ประการ คือ

1. การสนองความต้องการของผู้ด้อยโอกาส ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และความยืดหยุ่นในการจัดการศึกษา
2. ความผูกพันกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เน้นกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือ กลุ่มผู้ต้องการการศึกษาสายสามัญต่อเนื่อง กลุ่มต้องการฝึกอาชีพ กลุ่มเกษตรกร ชนกลุ่มน้อย เป็นต้น
3. การเน้นในจุดมุ่งหมายเฉพาะ เน้นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม โดยกำหนดความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มมากกว่ากำหนดความมุ่งหมายทั่วไปของคนกลุ่มใหญ่
4. ความยืดหยุ่นในองค์กรและวิธีการ การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความยืดหยุ่นมากกว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในด้านจุดมุ่งหมาย การกำหนดระยะเวลาเรียน หลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล

จากการศึกษาลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียนคือ มีกลุ่มเป้าหมายหลากหลายและเน้นการตอบสนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย มีความยืดหยุ่นในด้านกระบวนการจัดการศึกษา เน้นผลการเรียนที่สามารถนำไปแก้ไขปัญหาเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย

3.3 ประเภทของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

นักการศึกษาของไทยและนักการศึกษาของต่างประเทศได้ให้แบ่งประเภทของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ ดังนี้

อุดม เขยทิวส์ (2527) ได้แบ่งประเภทของการศึกษานอกระบบโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน เป็นกิจกรรมให้ความรู้เพื่อเป็นฐานในการดำรงชีวิต มุ่งช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีเครื่องมือในการประกอบอาชีพ และรู้จักศึกษาข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบในความคิด การตัดสินใจในชีวิตประจำวัน
2. กิจกรรมด้านทักษะเพื่อการดำรงชีวิต เป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านทักษะอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการดำเนินชีวิต เป็นรูปแบบของการศึกษาที่จัดขึ้นตามความต้องการและความพร้อมของประชาชน เป็นการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาอาชีพ มีชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม
3. กิจกรรมด้านข่าวสารและข้อมูล เป็นการช่วยให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์หรือความรู้รอบตัวเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

Philip Coombs (1974 อ้างถึงใน อุ่นตา นพคุณ, 2523) ได้แบ่งประเภทของการศึกษานอกระบบโรงเรียนออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานหรือแบบทั่ว ๆ ไป (General Education) หมายถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือชั้นประถมศึกษาที่กำหนดเป้าหมายให้ความรู้ในการอ่าน เขียนหนังสือ การคิดเลข และการเข้าใจทางวิทยาศาสตร์พื้นฐานได้ เป็นต้น
2. การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นอยู่ในครอบครัว (Family Education) คือ การศึกษาโดยให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น ด้านสุขอนามัย โภชนาการ การวางแผนครอบครัวและการเลี้ยงเด็ก เป็นต้น
3. การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน (Community Development Education) เป็นการศึกษาเพื่อส่งเสริมสถาบันในระดับท้องถิ่นและระดับชาติให้มีการเรียนรู้หลักปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สหกรณ์ หรือการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีการร่วมมือกัน ช่วยแก้ไขปัญหาการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนปัญหาระดับชาติ
4. การศึกษาด้านอาชีพศึกษา (Vocational Education) เป็นการจัดเพื่อให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เช่น ฝึกอาชีพตัดผม เลี้ยงปลาสัตว์ การทอผ้า การแก้เครื่องยนต์ เป็นต้น

อาัยัญญา รัตนอุบล (2542) ได้แบ่งเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา เป็นต้น

2. การศึกษาด้านทักษะอาชีพ คือ กิจกรรมฝึกอบรมเพื่อมุ่งพัฒนาความรู้ ทักษะที่เป็นประโยชน์เพื่อการพัฒนาอาชีพตามความต้องการในสาขาวิชาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสาขาเกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปกรรมและหัตถกรรม

3. การให้บริการข่าวสารข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมการจัดห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ห้องสมุดประชาชนตำบล ที่อ่านหนังสือและแหล่งความรู้ ประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดเคลื่อนที่ หน่วยเสตทัศนศึกษา วิทยุศึกษา โทรทัศน์ เพื่อการศึกษา ตลอดจนหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์เผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ เป็นต้น

4. การศึกษาด้านสุขภาพอนามัย การปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวและสิ่งแวดล้อม คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้แก่ การป้องกันรักษาโรคภัยไข้เจ็บ สุขภาพอนามัย โภชนาการ บริโภคศึกษา สวัสดิศึกษา การเลี้ยงดูเด็ก การจัดสิ่งแวดล้อมในบ้านและชุมชน ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการวางแผนครอบครัว เป็นต้น

5. การศึกษาเพื่อสันติภาพและด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การสร้างความสงบเรียบร้อย การปกครองระดับต่าง ๆ องค์กรประชาชน การใช้สิทธิและหน้าที่ในกระบวนการทางสังคม เช่น กิจกรรมเพื่อชุมชน การเสียภาษีอากร การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองประเทศ เป็นต้น

6. การศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ได้แก่ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมทางศาสนา นันทนาการ การใช้เวลาว่าง หรืองานอดิเรก เช่น นาฏศิลป์ การละคร การดนตรี การพักผ่อน การกีฬา และการจัดประเพณีท้องถิ่น

สุมาลี สังข์ศรี (2551) ได้จำแนกกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่มหลักดังต่อไปนี้

1. การศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทการศึกษาพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ได้แก่ ความรู้ในการอ่านเขียน การคำนวณเบื้องต้น การติดต่อสื่อสาร ความรู้ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตหรือการศึกษาต่อกิจกรรมในกลุ่มนี้ได้แก่

1) การสอนอ่านเขียน มีทั้งการสอนอ่านเขียนสำหรับประชาชนทั่วไป สำหรับชาวไทยภูเขา สำหรับประชาชนมุสลิมใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2) การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา มัธยมศึกษา ซึ่งเทียบเท่าศึกษาในระบบโรงเรียนระดับชั้นประถม มัธยมศึกษาและมัธยมศึกษา ทุกระดับมีวิธีเรียนให้เลือกได้ 3 วิธี คือ แบบชั้นเรียน แบบเรียนด้วยตนเอง และแบบทางไกล

2. การศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทให้ความรู้และทักษะอาชีพ เป็นการให้ความรู้ทางด้านวิชาชีพสาขาต่าง ๆ เพื่อจะนำความรู้มาปรับปรุงอาชีพที่ประกอบอยู่หรือสร้างอาชีพใหม่ เพื่อเพิ่มพูนรายได้ วิชาชีพที่เปิดสอนมีมากมายหลายสาขาทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปกรรม หัตถกรรม พาณิชยกรรม การฝึกอบรมอาชีพนี้จัดโดยหลายหน่วยงาน

3. การศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทให้ความรู้ทั่วไปและข่าวสารข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เป็นการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้แก่ ความรู้ด้านสุขภาพ กฎหมาย ศาสนา สิ่งแวดล้อม การเมือง เศรษฐกิจ ฯลฯ กิจกรรมในกลุ่มนี้ ได้แก่

- 1) การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้
- 2) การให้ความรู้ ข่าวสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ
- 3) การจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
- 4) ห้องสมุดประชาชน
- 5) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
- 6) การจัดตั้งแหล่งความรู้ในลักษณะต่าง ๆ

จากที่มีนักการศึกษาได้แบ่งประเภทของการศึกษานอกระบบโรงเรียนออกเป็นประเภทต่าง ๆ นั้น สามารถสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

1. ประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ประเภทการเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ
3. ประเภทการศึกษาเพื่อเติมเต็มชีวิตให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

3.4 องค์ประกอบในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ในนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรูกลาไวย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมการของทีนักการศึกษาได้ให้ไว้ ดังนี้

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึงสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนคือ

1. ลักษณะของผู้เรียน
2. จุดประสงค์การสอน
3. เนื้อหาสาระที่จะสอน
4. การเตรียมความพร้อม
5. ดำเนินการสอน
6. กิจกรรมสร้างเสริมทักษะ
7. กิจกรรมสนับสนุน
8. การควบคุมและการตรวจสอบ
9. สัมฤทธิ์ผลการสอน
10. การปรับปรุงแก้ไข

รัตนา พุ่มไพศาล (2533) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดการศึกษา ไว้ว่า การจัดระบบหรือกระบวนการเรียนการสอนเป็นการกำหนดขั้นตอนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การจัดเตรียมทรัพยากรและการวางแผนการสอน
2. การเลือกวิธีการและสื่อการสอน
3. การดำเนินการสอน
4. การประเมินการสอน รวมทั้งการประเมินผลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุง

ลำพอง บุญช่วย และ สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนว่า การเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 7 ส่วน คือ

1. หลักสูตร
2. ครูผู้สอน
3. ผู้เรียน
4. วัตถุประสงค์ของการสอน
5. วิธีการสอน
6. สื่อการสอน
7. การประเมินผล

Brown and other (1977) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ โดยที่เน้นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน โดยการพิจารณาถึงแนวทางและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อที่ผู้สอนจะได้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ซึ่ง Brown และคณะ ได้กำหนดขั้นตอนการจัดการสอนไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์และเนื้อหา
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน
4. บุคลากร
5. วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ
6. สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก
7. การประเมินผลและการปรับปรุง

จากองค์ประกอบในการจัดการศึกษาที่นักการศึกษาได้ให้ไว้ข้างต้นนี้ พอจะสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการศึกษาควรมีองค์ประกอบดังนี้ คือ

1. ครูผู้สอน / ผู้สอน / บุคลากร
2. เนื้อหา / หลักสูตร
3. กิจกรรมการเรียนการสอน / วิธีการสอน / การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
4. สื่อการสอน / วัสดุอุปกรณ์ / เครื่องมือ
5. การวัดและประเมินผล

จากองค์ประกอบในการจัดการศึกษาที่ผู้วิจัยได้สรุปมาแล้วข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบในการจัดการศึกษาในแต่ละด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.4.1 ด้านผู้สอน

ผู้สอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนเป็นผู้จัดและ/หรือส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ขึ้น มีนักศึกษากล่าวถึงคุณสมบัติและลักษณะของผู้สอนไว้ดังนี้

อუნดา นพคุณ (2527) ได้กล่าวถึงคุณสมบัตินี้ที่สำคัญของผู้สอน ไว้ดังนี้

1. มีความจริงใจแก่ผู้เรียน
2. มีความห่วงใยในตัวผู้เรียนโดยไม่ยึดมั่น ถือมั่น ให้ความเคารพในเกียรติและเห็นคุณค่าของผู้เรียน
3. เป็นผู้เห็นในอย่างเอาใจเขามาใส่ใจเรา อ่อนโยน ละเอียดอ่อนในการเข้าถึงอารมณ์ของผู้เรียน

พนัส หันนาคินทร์ (2528) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. รู้จักให้ความร่วมมือกับผู้เรียน อุทิศเวลาให้แก่ผู้เรียน ไม่ทำตัวเป็นคนเจ้าอารมณ์
2. มีความเมตตาปราณี รู้จักเกรงใจและรู้จักให้ความเป็นกันเองกับศิษย์ ในลักษณะที่เหมาะสม มีความจริงใจกับศิษย์ทุกคน
3. มีความอดทน ไม่ย่อท้อในการอบรมสั่งสอนศิษย์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และเป็นผู้มองโลกในแง่ดีเสมอ
4. มีความสนใจ ค้นหาความรู้ทำให้ทันสมัยในด้านวิชาการ และมีความสามารถใช้เทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนและกาลเวลา

Kilgo (1970) ได้กล่าวถึงการเป็นครูที่ดี 10 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึงผู้สอนต้องพยายามรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจะต้องพยายามทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนได้รู้จักกัน
2. ใช้การวางแผนการเรียนการสอนร่วมกับผู้เรียน
3. รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลและช่วยเหลือผู้เรียนได้โดยการจัดการเรียนการสอนที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความสามารถของผู้เรียน พร้อมทั้งใช้อุปกรณ์การสอนหลายวิธี
4. ทำในสิ่งที่เป็นไปได้จริง เช่น การให้งาน หรือการสอน ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านเวลา ขนาดของชั้นเรียน ความสามารถที่แตกต่าง ภูมิหลังและอุปกรณ์การสอน
5. มีความสุขกับการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลพลอยได้ให้นักเรียนมีความสบายใจและมีความสุขไปด้วย
6. สอนทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ไปพร้อม ๆ กันกับเนื้อหาวิชา
7. สนใจในวิชาที่สอน
8. คำนึงถึงการแสดงสีหน้า ท่าทางและน้ำเสียงในห้องเรียนเพราะสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการเรียนรู้ และความสบายใจ อบอุ่นใจของผู้เรียนเมื่อได้เรียนด้วย

9. เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และพยายามให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้

10. จะต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

รัตนา พุ่มไพศาล (2533) ได้กล่าวถึงครูผู้ทำหน้าที่สอนผู้เรียนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนซึ่งถือว่าเป็นผู้ให้ ต้องไม่เป็นครูอย่างเดียว ต้องเป็นทั้งผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ จัดสภาพการเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความสนใจแก่ผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนควรมีบุคลิกภาพที่ดี ดังนี้

1. มีทักษะการสอน
2. มีอารมณ์ขัน
3. มีความสามารถที่จะเข้ากับผู้เรียนได้
4. มีใจกว้าง
5. มีความรู้ดีในเรื่องที่จะสอน
6. มีความอดทน
7. มีท่าทางสง่างาม
8. ให้เกียรติผู้เรียน
9. มีเสียงไพเราะ
10. มีความยุติธรรม และปราศจากความลำเอียง
11. สนใจเนื้อหาวิชาอยู่เสมอ
12. มีอุดมการณ์
13. มีความจริงใจและมีสัจจะ
14. มีความคิดริเริ่ม
15. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สมประสงค์ วิทย์เกียรติ (2533) กล่าวถึงลักษณะของครูผู้สอนการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. สร้างความรู้จักคุ้นเคยกับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี
2. เข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียน
3. จัดการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์น่าสนใจ
4. เป็นคนที่มองโลกในแง่ดี
5. ยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นคน

6. ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของผู้เรียน
7. นำทรัพยากรชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน

จากลักษณะและคุณสมบัติของผู้สอนข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้สอนนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติสำคัญใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบุคลิกลักษณะส่วนตัว เช่น ให้ความเคารพในเกียรติและเห็นคุณค่าของผู้เรียน มีความเมตตาปราณี มีความอดทน ไม่ย่อท้อ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ และเป็นผู้มองโลกในแง่ดี เสนอ มีอารมณ์ขัน มีความสามารถที่จะเข้ากับผู้เรียนได้ เข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียน ยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นคน และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

2. ด้านความรู้ เช่น มีความสนใจ ค้นหาความรู้ทำให้ทันสมัยในด้านวิชาการ เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน จะต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ สนใจเนื้อหาวิชาอยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำทรัพยากรชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน

3. ด้านทักษะการสอน เช่น มีความสามารถใช้เทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน และกาลเวลา ใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดการเรียนการสอนที่สามารถยืดหยุ่นได้ตาม ความสามารถของผู้เรียน พร้อมทั้งใช้อุปกรณ์การสอนหลายวิธี จัดการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์น่าสนใจ และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และพยายามให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้

4. มีความรู้และทักษะในการทำงานร่วมกับชุมชน คือ มีความสามารถในการประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3.4.2 ด้านเนื้อหาหลักสูตร

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายความหมาย ดังต่อไปนี้

ภิญญา สาร (2536) ได้ให้ความเห็นว่า หลักสูตร หมายถึง บรรดาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนตามระดับชั้นตามความต้องการ ตามความสนใจ ตามวัยของเด็ก และตามความต้องการของสังคม รวมทั้งประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกเวลาเรียนตามปกติในโรงเรียน

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2537) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง เอกสารที่บรรจุแผนงานหรือโครงการ และเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงปรารถนาของสังคมนั้น ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่

ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยที่แผนงานหรือโครงการนั้น ๆ จะต้องมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ คือ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการกำหนดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบระเบียบมีการนำแผนงานและโครงการนั้น ๆ ไปปฏิบัติในสถาบันการศึกษา จนทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จนสามารถวัดประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้

สุมิตร คุณานุกร (2538) ได้ให้ความหมายของ หลักสูตร ไว้ว่า หมายถึง โครงการประมวลความรู้ ประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนด

วินัย สายหงษ์ (2538) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้น ทางด้านหลักสูตรจากครูผู้สอนและผู้บริหารการศึกษานอกระบบโรงเรียนจังหวัดดังนี้

1. หลักสูตรควรเน้นการปฏิบัติ
2. ควรยึดหลักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
3. มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับสภาพความต้องการ
4. เนื้อหาหลักสูตรควรเน้นการนำไปใช้ เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่
5. ควรแยกเนื้อหาหลักสูตรออกเป็นรายวิชา
6. หลักสูตรควรจัดให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องชี้นำทางในการจัดความรู้ และประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาและเป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของชาติ ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ คนในประเทศนั้นก็ย่อมมีความรู้และศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่

Taba (1962) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางในการเตรียมการศึกษา เพื่อที่จะให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่สามารถสร้างสรรค์ผลผลิตให้แก่วัฒนธรรมนั้น

Good (1973) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการดังนี้

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้เรียน ได้ศึกษาเพื่อให้จบชั้นหรือประกาศนียบัตร ในหมวดวิชาที่สำคัญ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย หลักสูตรศิลปศึกษา เป็นต้น
2. หลักสูตร คือ คำโคร่งทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอนซึ่งโรงเรียนจัดขึ้นให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กได้มีความรู้จนจบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตรเพื่อให้สามารถได้เรียนต่อในทางอาชีพต่อไป ความหมายในข้อนี้หมายถึง หลักสูตรทั้งฉบับรวมทุกวิชาเข้าด้วยกัน
3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนหรือสถานศึกษา หมายถึงหลักสูตรทั้งฉบับซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่ง และการจัดประสบการณ์อีกส่วนหนึ่ง

จากความหมายของหลักสูตร ที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ สามารถสรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง แนวทาง วิธีการ จุดมุ่งหมาย และผลสัมฤทธิ์ ในการส่งผ่านมวลประสบการณ์จากผู้จัดการศึกษาต้องการไปสู่ผู้รับการศึกษา

3.4.3 กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการศึกษาบรรลุผลสำเร็จเนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นช่องทางในการนำความรู้ เนื้อหาวิชาไปสู่ผู้เรียน ดังนั้นการเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2531) ได้กล่าวถึงลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีไว้ดังนี้

1. ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านแก่ผู้เรียน
2. ควรเร้าให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วม
3. ควรให้ออกาสแสดงความสามารถ
4. ควรฝึกวิธีการแสวงหาความรู้ และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองของนักเรียน

ควรมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง

รัตนา พุ่มไพศาล (2533) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนไว้ดังนี้
การจัดระบบหรือกระบวนการเรียนการสอน เป็นการกำหนดขั้นตอนการสอน ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การจัดเตรียมทรัพยากร และการวางแผนการสอน
2. การเลือกวิธีการและสื่อการสอน
3. การดำเนินการสอน
4. การประเมินผลการสอน รวมทั้งการประเมินผลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุง

Kibler (1974 อ้างถึงใน รัตนา บุณยะชาติ, 2540) ได้เสนอแนะหลักการในการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การเตรียมตัวก่อนการเรียนรู้ ก่อนที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นผู้เรียนควรจะได้มีความรู้อันถือว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นมาก่อนแล้ว และผู้เรียนควรได้รับการ "อุ่นเครื่อง" เสียก่อนด้วย การที่ผู้สอนแจ้งให้รู้ว่า ความรู้เดิมอะไรบางอย่างที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่และความรู้เดิมอะไรบางอย่างที่อาจมาขัดขวางการเรียนรู้ใหม่
2. การสนใจ ผู้เรียน จะเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากเขามีความสนใจในสิ่งที่ถูกนำมาให้เขาเรียน การเลือกเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน หรือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้จะเพิ่มความสนใจใคร่เรียนให้แก่ผู้เรียนได้ กิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ที่จะให้ผู้เรียนกระทำควรจะมีลักษณะที่ทำให้เขามั่นใจว่าจะกระทำสำเร็จได้
3. การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นพฤติกรรมปลายทางเป็นแบบอย่าง การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นตัวอย่างพฤติกรรมที่ถือว่าประสบผลสำเร็จหรือน่าพอใจจะช่วยทำให้เขาเกิดการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบพฤติกรรมนั้นตามไปด้วย
4. การตอบสนองอย่างมีชีวิตชีวา การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน ควรเป็นเรื่องของผู้เรียนเป็นหลัก เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้จากสิ่งที่เขาได้ลงมือกระทำเอง
5. การแนะนำในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นการเรียนรู้ใหม่นั้น ผู้เรียนควรได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจนกระทั่งเขาสามารถแสดงพฤติกรรมนั่นเองได้โดยลำพัง
6. การฝึกปฏิบัติ ในการเรียนการสอนนั้นผู้เรียน ควรจะได้รับโอกาสที่จะฝึกพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เรียนรู้ใหม่บ่อย ๆ ครั้ง
7. การแจ้งผลกลับให้ทราบ ในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นการเรียนรู้ใหม่แต่ครั้ง ผู้เรียนควรจะได้ทราบผลของการแสดงพฤติกรรมปฏิบัติงานของเขาโดยทันที ถ้าหากเป็นการปฏิบัติงานที่ได้ผลดี การให้รางวัลจะเป็นตัวเสริมแรงทำให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอีก

8. การจัดลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ ในการเรียนการสอนนั้นเนื้อหาวิชาควรถูกนำมาจัดในลักษณะที่จะให้ผู้เรียน เรียนจากง่ายไปยาก หรือจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งไกลตัว การเรียนรู้ให้สำเร็จก็จะได้ดำเนินไปตามนั้น หากไม่แล้วผู้เรียนจะเกิดความเบื่อหน่าย

9. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากว่าผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันในด้านวิธีการเรียนรู้และอัตราในการเรียนรู้ ฉะนั้นประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เรียนจึงต้องจัดในลักษณะที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้

10. พฤติกรรมการสอนในชั้นเรียน ผู้สอนจะต้องระลึกเสมอว่า ทักษะในการกระตุ้นความสนใจ การอธิบาย การให้คำแนะนำ การใช้ตัวเสริมแรง ตลอดจนการบริหารห้องเรียน ล้วนแล้วแต่มีผลทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพแตกต่างกันออกไปทั้งสิ้น ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกำหนดวิธีสอนในแต่ละวิชาและแต่ละชั่วโมง

นายทยา ภัทรแสงไทย (2535) ได้กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีว่า ต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งสำคัญหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการสอนทุกอย่างต้องเกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ของการเรียน
2. การจัดลำดับของกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ทั้ง 3 ด้าน กิจกรรมการเรียนการสอนควรเหมาะสมกับวัยและความพร้อมของนักเรียน
3. กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีการจัดลำดับขั้นตอน เพื่อให้การเรียนรู้มีความต่อเนื่อง แต่ละกิจกรรมควรให้มีการสืบ தொடต่อกจากการเรียนรู้ที่มีอยู่ก่อน จะต้องเป็นการจัดลำดับจากรูปธรรมไปหานามธรรม จากประสบการณ์ที่อยู่ใกล้ไปสู่ประสบการณ์ที่อยู่ไกล และจากกระบวนการคิดการทำงานอย่างง่าย ๆ ไปสู่การให้เหตุผลที่เป็นแบบแผน และเป็นนามธรรม
4. กิจกรรมการเรียนการสอนควรทำให้บังเกิดผลคืออย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดการเรียนในสถานการณ์หนึ่งไปใช้ได้กับสถานการณ์ใหม่ ลักษณะเช่นนี้จะทำให้การเรียนต่อเนื่องกันไป สามารถอธิบายสิ่งใหม่ คาดคะเนและพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ในโรงเรียนได้
5. กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาความคิด ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดแบบสืบสวนสอบสวน และแก้ปัญหาตามแนวทางของตน และต้องรู้จักประเมินความคิดของตนเองด้วย
6. กิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้หลาย ๆ ทาง การจัดกิจกรรมที่ให้โอกาสนักเรียนได้สังเกต วิเคราะห์ และอภิปราย โดยใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ มาประกอบกิจกรรม หากกิจกรรมหนึ่ง ๆ ไม่เหมาะกับนักเรียนคนหนึ่ง แต่อาจมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ชดเชยได้
7. กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีลักษณะเปิดกว้างแก่นักเรียน ให้มีลักษณะที่แตกต่างกันทั้งในด้านเนื้อหาและแนวความคิด กิจกรรมลักษณะนี้ไม่จำเป็นต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แต่เป็นการให้นักเรียนได้รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ชัยศ เรืองสุวรรณ (2537) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ควรสอดคล้องและตอบสนองกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
2. ควรคำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
3. ต้องเป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย
4. ควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมหรือลงมือปฏิบัติอย่างทั่วถึง
5. ควรเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาเหมาะสม
6. ควรเป็นกิจกรรมที่มีหลายรูปแบบ
7. ควรเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนสามารถประเมินผลการปฏิบัติได้

สุมาลี สังข์ศรี (2545) ได้ให้แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านวิธีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจและความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ของผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมาย
2. ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเรียนรายบุคคล ให้ผู้เรียนเลือกได้และให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมายและสภาพของท้องถิ่น
3. ใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ในการช่วยสอน อาจจะใช้สื่อหลายชนิดผสมผสานกัน (Multi-media) ใช้ระบบการศึกษาทางไกลเข้ามาช่วย
4. ควรมีความยืดหยุ่นในด้านต่าง ๆ เช่น เวลา หลักสูตร สถานที่เรียน การลงทะเบียนเรียน และลดกฎระเบียบต่าง ๆ
5. ควรศึกษารูปแบบและวิธีการรับความรู้และถ่ายทอดความรู้ที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิมของชุมชนว่าในวิถีชีวิตของเขามีการถ่ายทอดกันอย่างไร มีการรับความรู้ใหม่อย่างไร แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
6. เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ ต้องปรับที่ตัวผู้เรียน ผู้เรียนอาจจะต้องยังเคยชินกับการเรียนแบบเดิม คือ คอยเป็นผู้รับเท่านั้น ต้องปรับให้ฝึกคิด ฝึกวิเคราะห์
7. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการนำตนเอง

8. จัดการเรียนรู้ให้ผสมกลมกลืนกับชีวิต
9. ควรเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ เน้นการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การฝึกปฏิบัติจริงจนสามารถทำได้
10. ต้องสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงความจำเป็นของการเรียนรู้ สร้างนิสัยใฝ่รู้ ส่งเสริมให้เกิดความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
11. ควรสอนวิธีการแสวงหาความรู้ (Learning how to learn) มากกว่าเน้นการให้เนื้อหาความรู้ ควรให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และฝึกการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
12. ครูเป็นผู้สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน เป็นผู้แนะแนวช่วยแก้ไขปัญหา ผู้เรียนอาจเป็นทั้งครูและผู้เรียนในเวลาเดียวกัน
13. ควรใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านและวิถีชีวิตในการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

สรุป กิจกรรมการเรียนการสอน ต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน เน้นความสนใจและความแตกต่าง มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้านอย่างบูรณาการด้วยวิธีการถ่ายทอดที่หลากหลาย และสามารถประเมินผลได้จริง

3.4.4 สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้การนำความรู้ เนื้อหาวิชาไปสู่ผู้เรียนนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2535) ได้ให้ความหมายของ สื่อการสอน ไว้ว่า หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วาสนา ชาวหา (2536) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่เป็นตัวกลางหรือพาหนะนำความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้เป็นอย่างดี

กิดานันท์ มลิทอง (2543) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนว่า หมายถึง สื่อใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิดยู โทรทัศน์ วัสดุทัศน แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางทำให้การสอนของผู้สอนส่งไปสู่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี

เพื่อความสอดคล้องของการใช้สื่อการสอนกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ซึ่งจะทำการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้สอนจำเป็นจะต้องทราบเกี่ยวกับประเภทของสื่อการสอน โดยได้มีผู้จำแนกประเภทของสื่อการสอนไว้ดังนี้

สุมาลี สังข์ศรี และวีระจักร สุปัญญา (2534) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อประเภทวัสดุ ได้แก่ สื่อเล็กที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียง และอักษรในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งหาประสบการณ์หรือศึกษาได้อย่างแท้จริงและกว้างขวาง สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

1.1 วัสดุที่เสนอความรู้ได้จากตัวเอง ได้แก่ หนังสือเรียนหรือตำราต่าง ๆ ของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ป้ายนิเทศ เป็นต้น

1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกล เป็นตัวนำเสนอความรู้ ได้แก่ ภาพยนตร์ แผ่นสไลด์ ฟลิ์มสตริป เส้นแถบบันทึกเสียง รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น

2. สื่อประเภทเครื่องมือ หรือ สื่อทัศนอุปกรณ์ ได้แก่ สื่อใหญ่ที่เป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครูและนักเรียน สื่อประเภทนี้ตัวของมันเองแล้วจะไม่มีประโยชน์ต่อการสื่อความหมายเลย ถ้าไม่มีความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ มาป้อนผ่านเครื่องกลไกเหล่านี้ ดังนั้นสื่อประเภทนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อประเภทวัสดุ สื่อการเรียนการสอนประเภทนี้ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุ เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ ประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การสาธิต การแสดงบทบาท การแสดงละครและหุ่น เป็นต้น

จากที่มีผู้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา เนื่องจากสื่อการสอน เป็นเครื่องมือในการส่งผ่านความรู้ ความคิด และประสบการณ์อื่น ๆ ไปสู่ผู้เรียน โดยสามารถแบ่งประเภทของสื่อการสอนออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สื่อประเภทจับต้องได้ และสื่อประเภทเทคนิควิธีการ

นอกจากนี้ รัตนา พุ่มไพศาล (2533) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. คุณค่าทางวิชาการ สื่อการศึกษานอกระบบโรงเรียนทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง มีผลการเรียนที่ดีกว่าการไม่ใช้การศึกษา ผู้เรียนจะเข้าใจความหมายได้กว้างขวาง ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาให้ประสบการณ์ที่เป็นจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง จดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มาก และจำได้นาน รวมทั้งช่วยให้เพิ่มทักษะในการเรียนรู้ด้วย
2. คุณค่าทางจิตวิทยา สื่อการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ต้องการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ทำให้มีมีโนทัศน์ที่ถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ
3. คุณค่าทางด้านเศรษฐกิจ สื่อการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้มากและรวดเร็ว เป็นการประหยัดเวลา สามารถเอาชนะข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานที่ เวลาและระยะทางได้ สื่อการศึกษานอกระบบโรงเรียนสามารถส่งไปได้ทุกแห่งทั่วประเทศ เป็นการกระจายและให้โอกาสทางการศึกษา

Zhang Tiedao (1999) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อการสอนทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน สำหรับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน และได้ให้ข้อเสนอแนะหลักการในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชนกลุ่มน้อย ไว้ดังนี้

1. การสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ต้องถูกนำมาใช้อย่างเพียงพอเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้
2. ต้องทำให้เนื้อหาสาระของการสอนสอดคล้องกับธรรมชาติของความเป็นชุมชน และสภาพทางเศรษฐกิจและลักษณะเฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ
3. ต้องใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่า มีประสิทธิภาพ
4. ต้องให้ความสำคัญกับ ประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่น ค่านิยมของท้องถิ่น นิทานพื้นบ้าน ลักษณะของวัฒนธรรม และสื่อพื้นบ้าน
5. ต้องทำให้สื่อการเรียนการสอนนั้นสามารถใช้งานได้จริงโดยมีต้นทุนต่ำ และง่ายต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.4.5 ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดกิจกรรมการศึกษา เป็นองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลจะทำให้ผู้สอนได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวินิจฉัยผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับ

ผู้เรียนและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเพื่อให้ทราบการจัดการเรียนการสอนนั้นได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่

หากพิจารณา การวัดและประเมินผล จะพบว่า ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การวัดผล และการประเมินผล ได้มีผู้ให้ความหมายของคำทั้งสองไว้ดังนี้

3.4.5.1 การวัดผล

มีผู้ให้ความหมายของการวัดผล ไว้ดังนี้

ภัทรา นิคมานนท์ (2533) ได้ให้ความหมายของ การวัดผล ว่าหมายถึง การใช้เทคนิควิธีการ ซึ่งเรียกว่า เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการศึกษา ค้นหา หรือการตรวจสอบคุณลักษณะของบุคคล ผลงาน หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของสิ่งหรือบุคคลที่ต้องการศึกษา

ไพศาล หลังพานิช (2536) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการวัดผลเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นการตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมและคุณลักษณะต่าง ๆ ถึงระดับเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เป็นการเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนกับเกณฑ์ที่วางไว้ เพื่อที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน
2. การวัดแบบอิงกลุ่ม เป็นการตรวจสอบความสามารถในการเรียนเรียนรู้ของผู้เรียนเปรียบเทียบกับนักเรียนส่วนใหญ่ เพื่อสรุปผลการเรียน

นอกจากนี้ ไพศาล หวังพานิช ได้กล่าวถึงการดำเนินการวัดผลได้ 3 ระยะ คือ

1. การวัดผลก่อนการเรียน เป็นการวัดผลเพื่อสำรวจความพร้อมของผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมความสามารถ ประสพการณ์เดิมอย่างไร
2. การวัดผลระหว่างสอน เป็นการวัดเพื่อค้นหาข้อบกพร่องหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของผู้เรียน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้น
3. การวัดผลหลังการเรียน เป็นการวัดเพื่อสรุปผลการเรียน ว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

สุจิตรา หังสพฤกษ์ (2538) ได้ให้ความหมายของการวัดผลว่า การวัดผลเป็นกระบวนการที่จะให้ได้มาซึ่งตัวเลขที่แทนคุณลักษณะต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ส่วนการวัดผลการเรียนคือ กระบวนการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนว่า เมื่อจัดการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด โดยวิธีการในการวัดผลการเรียนการสอนที่สำคัญได้แก่ การสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การให้การปฏิบัติจริงและการตรวจสอบผลงาน เครื่องมือที่ใช้ใน

การวัดผลการเรียนที่สำคัญได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบวัดทางจิตวิทยา

ชวาล แพร์ตกุล (2539) ได้กล่าวว่า การวัดผล สามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการดังนี้

1. การทดสอบ
2. การจัดอันดับ
3. การสังเกต
4. การสัมภาษณ์
5. การบันทึกย่อและระเบียบสะสม
6. สังคมมิติ
7. การให้ปฏิบัติและการนำไปใช้
8. การศึกษารายบุคคล
9. การให้สร้างจินตนาการ

จรัญญา พรหมเกษา (2547) ได้สรุปความหมายของการวัดผล ว่า หมายถึง การตรวจสอบความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน ด้วยกระบวนการ เทคนิควิธีการ และเครื่องมือการวัดผลที่เชื่อถือได้

จากความหมายของการวัดผล สามารถสรุปได้ว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการในการได้มาซึ่งข้อมูลที่สามารถบอกปริมาณมากน้อยของคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนหลังจากได้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนมาแล้ว โดยมีเทคนิค และเครื่องมือในการวัดที่หลากหลาย

3.4.5.2 การประเมินผล

มีผู้ให้ความหมายของการประเมินผล ไว้ดังนี้

เสริม ทศศรี (2536) ได้กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสิน ติราคา ลงสรุป หรือหาคุณค่าของคุณลักษณะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์และการใช้วิจารณ์ญาณประกอบการพิจารณา

ภัทรา นิคมานนท์ (2538) ได้ให้กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดมาใช้ในการตัดสิน โดยหาข้อสรุป ตัดสินประเมินค่าหรือตีราคาโดยเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของวัตถุ คน สิ่งของ หรือการดำเนินงาน กิจกรรม ว่าบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด หรือมีดีหรือเลวเพียงใด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวัดเป็นหลัก

Terwilliger (1971) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลที่เฉพาะเจาะจงถึงการศึกษาไว้ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าในด้านความสามารถ การแสดงออกหรือพฤติกรรมต่าง ๆ เฉพาะแต่ละวิชา

นอกจากนี้ กาญจนา คุณารักษ์ (2531) ได้กล่าว ว่า การประเมินผล มี 2 ประเภท คือ

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการประเมินโดยการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการสอน และเป็นการประเมินผลการเรียนการสอน กับจุดประสงค์ที่วางไว้ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียนและการสอนของครู

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อนำผลไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีการประเมินผลระหว่างเรียน และปลายภาคเรียน

สำนักทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา (2530) ได้กล่าวถึงประเภทของการประเมินผล จำแนกตามจุดประสงค์ สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียน ประเมินเพื่อช่วยให้ครูทราบสถานภาพของนักเรียนแต่คนว่ามีพื้นฐานเพียงพอที่จะเริ่มต้นเรียนตามรายวิชานั้นหรือไม่ หากนักเรียนมีพื้นฐานไม่ดีพอ ครูจะต้องสอนเพิ่มเติมให้เสียก่อน เป็นการปรับปรุงแก้ไขนักเรียนให้มีพื้นฐานที่ดีตั้งแต่ต้น

2. การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน โดยหลังจากที่ครูสอนไประยะหนึ่ง ต้องมีการประเมินว่านักเรียนมีความสามารถตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ หากพบว่านักเรียนบกพร่องในจุดใด จะได้ปรับปรุงการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย ก่อนที่จะสอนจุดประสงค์ต่อไป

3. การประเมินผลรวม เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการสอน ในแต่ละวิชาหรือโปรแกรมการสอน เพื่อตัดสินความสามารถของนักเรียน ว่าตั้งแต่เริ่มต้นจนจบรายวิชานักเรียนมีความสามารถตามจุดประสงค์ของรายวิชานั้นมากน้อยเพียงใด

ในด้านเกณฑ์การประเมินที่ตั้นั้น สำนักทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา(2530) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. การประเมินผลจะต้องมีความตรงคือจะต้องสามารถให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับเป้าหมายจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนด
2. การประเมินผลจะต้องไม่ใช่เฉพาะการทดสอบด้วยข้อสอบเลือกตอบ ที่สอบเป็นกลุ่มเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ และตัดสินผลการเรียนเท่านั้น
3. การประเมินผลต้องสามารถวัดนักเรียนได้ทั้งตัวโครงการประเมินจะต้องมีเป้าหมายและกระบวนการประเมินพัฒนาการของนักเรียนทั้งร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญา
4. การประเมินผลจะต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งที่สังเกตซ้ำ ๆ หลายครั้ง ซึ่งจะช่วยให้ครูค้นพบพฤติกรรมของนักเรียนอย่างแท้จริง หลักการตัดสินใจอย่างรวดเร็วเมื่อพบพฤติกรรมที่ไม่เป็นปกติของนักเรียน
5. การประเมินผลจะต้องดำเนินการต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งประเมินนักเรียนแต่ละคนจะเปรียบเทียบความก้าวหน้าของตนเองมากกว่าจะเปรียบเทียบกับกลุ่ม
6. การประเมินจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินในอย่างมีเหตุผล
7. ข้อมูลจากการประเมินผลจะต้องนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของแต่ละคน

จากความหมายของการประเมินผล สามารถสรุปได้ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการในการตีค่า หรือ ให้ความหมาย ต่อสิ่งที่ได้จากวัดผล โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยเกณฑ์ที่ตั้นั้นจะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายและลักษณะของผู้เรียน การประเมินผลแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การประเมินผลระหว่างการดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลรวมเพื่อตัดสินความสามารถของผู้เรียน

4. แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สุมาลี สังข์ศรี (2545) ได้ประมวลแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตในเชิงทฤษฎีและในเชิงปฏิบัติแล้วเสนอเป็นแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีรายละเอียดในด้านการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านประเภทของกิจกรรมและเนื้อหาหลักสูตร ด้านวิธีการจัดกิจกรรมหรือการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อศึกษานอกระบบ และด้านการวัดผลประเมินผล ดังนี้

4.1 ด้านการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ถึงแม้ว่าการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาประเภทอื่น ๆ ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นชุมชนโดยให้ชุมชนเป็นหลักก็ตาม แต่บุคลากรของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบ(ไม่ว่าจะเป็นงานหลักหรืองานเสริมก็ตาม) นับเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ชุมชนจัดการศึกษาได้ เพราะฉะนั้นยังมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีหลัก มีแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต แนวทางพัฒนามีดังต่อไปนี้

1. บุคลากรของทุกหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบทั้งเป็นงานหลักหรือเป็นงานเสริมทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ควรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถให้สามารถจัดหรือส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตได้ ควรมีการเตรียมความพร้อม
2. ความรู้ที่ควรจัดให้แก่บุคลากรได้แก่ ปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียน หลักการการศึกษานอกระบบโรงเรียน การศึกษาตลอดชีวิต วิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต
3. นอกเหนือจากหลักการทางการศึกษานอกระบบดังกล่าวแล้ว บุคลากรที่ทำงานการศึกษานอกระบบควรมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้ คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดภารกิจ การตั้งเป้าหมายวัตถุประสงค์ การวางแผนยุทธศาสตร์ ภาวะผู้นำ การประสานงาน การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การทำงานกับชุมชน การมีทัศนคติที่ดีในการทำงานการศึกษานอกระบบ
4. ผู้ที่ทำงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรมีความสามารถในการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง สามารถประสานให้เกิดแหล่งการเรียนรู้ สามารถปรับตัวเข้ากับชุมชน ทำงานกับชุมชนได้
5. การพัฒนาบุคลากรควรทำอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาเป็นระยะ ๆ และควรมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อพัฒนางานให้ดีขึ้น

4.2 ด้านประเภทของกิจกรรมและเนื้อหาหลักสูตร

ประเภทของกิจกรรมและเนื้อหาหลักสูตรที่การศึกษานอกระบบควรบริการแก่กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไป มีลักษณะดังนี้

1. ประเภทของกิจกรรมการศึกษานอกระบบควรครอบคลุมกิจกรรม 3 กลุ่มหลัก ๆ ที่ช่วยในการดำรงชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งได้แก่ กิจกรรมการศึกษาพื้นฐาน กิจกรรมการให้ความรู้ทางด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมการให้ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิต

1) กิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมตั้งแต่การสอนอ่าน – เขียน การศึกษาสายสามัญที่เทียบเท่าระดับชั้น ป.4 ป.6 ม.3 และ ม.6 และอาจขยายไปถึงการศึกษาที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) กิจกรรมการให้ความรู้ทางด้านทักษะอาชีพ ครอบคลุมการให้ความรู้ การฝึกอบรมทักษะวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม โดยมีทั้งการฝึกอาชีพระยะสั้นและระยะยาว

3) กิจกรรมการให้ความรู้ทั่วไป เป็นการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตประจำวัน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคม สุขภาพอนามัย หน้าที่พลเมือง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2. เนื้อหาหลักสูตรควรเป็นไปตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้

1) เนื้อหาที่เป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตได้แก่ การอ่าน การเขียน การคำนวณ ทักษะการติดต่อสื่อสาร หน้าที่พลเมือง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาไทย คุณธรรม จริยธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคม

2) เนื้อหาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ

3) ความรู้และทักษะที่จะช่วยในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

4) ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เช่น ด้านสุขภาพ ชุมชน ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ เพื่อฝึกให้คิดวิเคราะห์

เนื้อหาที่กล่าวมาทั้งหมดเหล่านี้จะสอดแทรกไปในกิจกรรมแต่ละประเภทตามความเหมาะสม

3. หลักสูตรควรมีขอบข่ายเนื้อหาที่เป็นทั้งหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นในสัดส่วนที่เหมาะสม

4. หลักสูตรควรมีหลายลักษณะทั้งหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรระยะยาว รวมทั้งเป็นโปรแกรมสำหรับเรียนด้วยตนเองให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน
5. หลักสูตรควรมีความหลากหลาย (ลักษณะซูปเปอร์มาร์เก็ต) ให้ผู้เรียนเลือกได้ เน้นการสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ
6. หลักสูตรควรจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของบุคคลและชุมชนและสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันจริง ได้นำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของตนเองและชุมชนได้
7. กลุ่มเป้าหมายควรมีสิทธิ์กำหนดหลักสูตรร่วมกับผู้จัดการศึกษา
8. การกำหนดเนื้อหาควรเริ่มจากการวิเคราะห์ว่าชีวิตคืออะไร จะอยู่ได้อย่างไรจึงจะมีความสุข ต้องรู้อะไรบ้างถึงจะอยู่ได้ สรุปว่าความรู้ที่ควรต้องมีคือ ความรู้ใน 3 กลุ่มหลัก คือความรู้พื้นฐาน ความรู้ด้านอาชีพ และความรู้ที่จะใช้ในการปรับตัวดำเนินชีวิต

4.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรมหรือการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้

ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบควรใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจและความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ของผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมาย
2. ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเรียนรายบุคคล ให้ผู้เรียนเลือกได้และให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมายและสภาพของท้องถิ่น
3. ใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ช่วยในการเรียนการสอน อาจจะใช้สื่อหลายชนิดผสมผสานกัน (multi-media) ใช้ระบบการศึกษาทางไกลเข้ามาช่วย
4. ควรมีความยืดหยุ่นในด้านต่าง ๆ เช่น เวลา หลักสูตร สถานที่เรียน การลงทะเบียน และลดกฎระเบียบต่าง ๆ
5. การศึกษารูปแบบและวิธีการรับความรู้และการถ่ายทอดความรู้ที่มีมาแต่ดั้งเดิมของชุมชนว่าในวิถีชีวิตของเขามีการถ่ายทอดกันอย่างไร มีการรับความรู้ใหม่อย่างไร แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ
6. เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้ความรู้ ต้องปรับที่ตัวผู้เรียน ผู้เรียนอาจจะยังเคยชินกับการเรียนแบบเดิม คือ คอยเป็นผู้รับเท่านั้น ต้องปรับให้ฝึกคิด ฝึกวิเคราะห์

4.4 ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากระบบ

วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้กิจกรรมการศึกษาจากระบบจัดได้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้นก็คือ การใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าช่วย นอกจากนั้นสื่อยังเหมาะกับธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายการศึกษาจากระบบ สื่อช่วยให้กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ได้มีโอกาสในการเรียนรู้มากขึ้นเพราะกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ไม่มีเวลาจะมาเรียนรู้กับวิทยากร หรือเรียนรู้พร้อมกลุ่มเพื่อนเนื่องจากภาระการงานอาชีพ และภาระทางครอบครัว แต่สื่อจะช่วยพวกเขาได้เมื่อมีเวลาว่างเมื่อใดก็สามารถเรียนรู้ได้จากสื่อได้ หรืออาจจะเรียนจากสื่อในที่ทำงาน ที่บ้าน หรือในไร่นาเมื่อตนเองพร้อมโดยไม่ต้องเดินทางไปยังสถานศึกษา ไม่ต้องเรียนพร้อมกับผู้อื่น คือเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ แนวทางการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบมีดังนี้

1. ควรนำสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เช่น สื่อสารมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ สื่อสิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบ รวมทั้งสื่อบุคคลและสื่อพื้นบ้านด้วย
2. ในการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของกลุ่มเป้าหมายและสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และสภาพท้องถิ่นเป็นสำคัญ
3. สื่อที่นำมาใช้ควรเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนส่วนใหญ่ได้อย่างกว้างขวาง ประชาชนมีความสามารถที่จะใช้สื่อเหล่านั้น ๆ ได้ เป็นสื่อที่ประชาชนส่วนใหญ่จัดหาได้
4. ควรมีการพิจารณากลับกรองสื่อที่เป็นไปได้สำหรับแต่ละท้องถิ่น ไม่ควรยึดสื่อและเทคโนโลยีราคาแพงเท่านั้น การจะเลือกใช้สื่อใดจะต้องคำนึงถึงถึงสถานะของชุมชนและสภาพเศรษฐกิจ การนำสื่อสมัยใหม่มาใช้ควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป
5. ควรมีการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ โทรคมนาคมสำหรับประเทศให้พร้อมเพื่อรองรับการใช้สื่อเทคโนโลยี
6. ควรจัดบริการสื่อให้ทั่วถึงทุกพื้นที่พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณสำหรับบำรุงรักษาสื่อให้อยู่ในสภาพดี
7. ควรมีการอบรมให้ผู้ใช้อีสื่อมีความรู้ในการใช้เป็นอย่างดี
8. การเลือกใช้สื่อควรพิจารณาให้เหมาะสมกับเนื้อหาของกิจกรรมและเหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมาย
9. ควรนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าในการจัดกิจกรรมการศึกษจากระบบด้วยโดยเฉพาะสื่อบุคคล ของจริง ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาชาวบ้าน
10. ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนในการบริหารการศึกษา

4.5 ด้านการวัดผลประเมินผล

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้ที่เคยเข้าศึกษาและออกจากระบบการศึกษามานานแล้ว การวัดและประเมินผลสำหรับกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะใช้วิธีการเช่นเดียวกับนักเรียนในระบบโรงเรียนไม่ได้ เพราะผู้ใหญ่จะไม่ชอบการเรียนรู้แบบแข่งขัน หรือการเรียนรู้ที่ต้องนำผลไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น ถ้าเป็นเช่นนั้นจะเสมือนสิ่งบั่นทอนแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผู้เรียนผู้ใหญ่จะไม่อยากเรียนอีกต่อไป เพราะฉะนั้นการวัดผลประเมินผลควรจะเป็นการวัดพัฒนาการของกลุ่มเป้าหมายว่ามีพัฒนาการไปมากน้อยเพียงใดในแต่ละช่วงเวลา อาจจะใช้รูปแบบของแฟ้มสะสมผลงาน ผลการฝึกปฏิบัติ ผลการนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ให้กลุ่มเป้าหมายได้รู้ถึงความก้าวหน้าของตนเองด้วยแต่ไม่ได้เป็นการแข่งขันกับผู้อื่น

5. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

ความต้องการนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์แสดงออกนั้นล้วนแล้วแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองที่มีอยู่มากมายหลากหลาย โดยความต้องการเหล่านี้มีตั้งแต่ความต้องการที่สามารถตอบสนองได้โดยง่ายเช่นความต้องการทางด้านร่างกาย ไปจนถึงความต้องการที่มีความซับซ้อนในการตอบสนองเช่นความต้องการชั้นอุดมคติของชีวิต และความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการนั้นขึ้นก็ขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละบุคคล

5.1 ความหมายของความต้องการ

มีผู้ให้ความหมายของความต้องการไว้ดังนี้

ณรงค์ จรรย์วิทยานนท์ และปริยานุช จรรย์วิทยานนท์ (2526) ได้ให้ความหมายของความต้องการ ไว้ว่า ความต้องการเป็นสภาวะของการขาดสิ่งที่จะนำมาบำบัดความอยากอันจะเกิดความพอใจ เช่น คนหิวทำให้เกิดภาวะที่อยาก และความอยากจะพาไปสู่การกิน เมื่ออิ่มแล้วเกิดความพอใจ ภาวะต้องการก็จะหมดไป

นิภา แก้วศรีงาม (2527) ได้กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง สภาวะของความขาดแคลนอันเกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ความขาดแคลนนี้อาจจะเป็นความขาดแคลนทางสรีระ หรือเป็นความขาดแคลนทางด้านจิตใจก็ได้

สุรพล อรุณรัตน์ (2528) ได้สรุปความหมายของความต้องการไว้ว่า ความต้องการคือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะบันดาลให้มีความเจริญเติบโตหรือพัฒนาการในทุก ๆ ส่วน ที่ประกอบเป็นอินทรีย์ของตน ไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพหรือจิตภาพ อารมณ์และสังคม ดังนั้นความต้องการของมนุษย์จึงถือเป็นแรงขับที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการพัฒนามากขึ้น เป็นความขาดแคลนที่กระตุ้นให้บุคคลแต่ละคนแสวงหาและดำเนินวิธีการเพื่อสนองความต้องการนั้น

สุพักตร์ พิบูลย์ (2535) กล่าวว่า ความต้องการ คือ เงื่อนไขความไม่สอดคล้องระหว่างสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่ควรจะเป็น หรือสภาพที่ต้องการ เป็นสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองหรือดำเนินการแก้ไข

Legans (1964, อ้างถึงใน Rogers A., 1986) ได้ให้ความหมายของความต้องการไว้ว่า หมายถึง ความแตกต่างกันระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสภาพที่จะให้เป็นไปในอนาคต "สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน" นั้นหมายถึงสภาพที่เป็นจริง และ "สภาพที่จะให้เป็นไปในอนาคต" หมายถึงสภาพที่พึงประสงค์

Boyle and Johns (1970, อ้างถึงใน โมห์มัด อับดุลกาเดร์ และสมจิตร สร้อยสุริยา, 2520) ได้ให้ความหมายของ คำว่า ความต้องการ ว่า ความต้องการ คือ สถานที่ปรากฏระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ (What is) กับสิ่งที่จะเป็น (What should be) โดย "สิ่งที่จะให้เป็นไป" หมายถึง การค้นหาความต้องการของบุคคลหรือพฤติกรรมที่จะให้เป็นไปในอนาคต "สิ่งที่เป็นอยู่" หมายถึง การค้นหาพฤติกรรมของบุคคลที่สำรวจว่า ปัจจุบันเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เป็นไปในอนาคต

Kidd (1978) ได้เน้นถึงความต้องการของผู้ใหญ่ โดยกล่าวว่า ผู้ใหญ่มีความต้องการต่าง ๆ คือ ความต้องการด้านสุขภาพ ความต้องการด้านครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัว ความต้องการเป็นผู้บริโภคและการยังชีพ ความต้องการมีความสัมพันธ์กับสังคม ความต้องการมีอาชีพ ความต้องการมีความบันเทิง และความต้องการที่จะมีสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ

Kaufman and English (1979) ได้ให้ความหมายของความต้องการไว้ว่า หมายถึง ช่องว่างระหว่างผลผลิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับผลผลิตที่เราต้องการ โดยนำช่องว่างที่ได้รับมาจัดลำดับความสำคัญแล้วเลือกเอาสิ่งที่สำคัญที่สุดเป็นความต้องการที่จะกระทำก่อน

Stufflebeam and others (1985) ได้ให้ความหมายของความต้องการไว้ว่า หมายถึง บางสิ่งบางอย่างที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองหรือเกิดประโยชน์หากได้รับการตอบสนองภายใต้เหตุผลความจำเป็นที่ชัดเจน

จากความหมายของความต้องการ สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการ เป็นเป็นสภาวะของความปรารถนาที่จะหลุดพ้นจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไปสู่สภาพที่ต้องการ หรือสภาพที่ควรจะเป็นในอนาคต

5.2 ความต้องการด้านการศึกษา (Education Needs)

ความต้องการที่จะมีบทบาทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมี 2 แบบ คือ ความต้องการพื้นฐาน (Basic Needs) นักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าวถึงความต้องการขั้นพื้นฐานทางด้านชีววิทยาและจิตวิทยาแตกต่างกันไป มาสโลว์ (Maslow) เชื่อว่า ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นของความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่จัดอยู่ในลำดับต่ำสุดไปจนถึงความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในลำดับสูงสุด ความต้องการในระดับสูงสุดจะไม่เกิดขึ้นจนกว่าความต้องการในลำดับต่ำจะต่ำจะเป็นที่พอใจหรือเกิดขึ้นจนเพียงพอแล้ว (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2530) ความต้องการ 5 ขั้น จากลำดับต่ำสุดของมาสโลว์ (Maslow) ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (Survival Needs) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น (Love Needs) ความต้องการที่จะเห็นคุณค่าของตนเอง (Esteem Needs) และความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง(Need for self-activelization)

Knowles (1980) ได้กล่าวถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในมุมมองของนักการศึกษาผู้ใหญ่ ว่าได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ ความต้องการในการเจริญงอกงาม ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ความต้องการทางด้านจิตใจและอารมณ์ และความต้องการได้รับการยอมรับ

Knowles (1971 อ้างถึงใน โสภิญญา เกื้อกุล, 2541) ได้ให้ความหมายของความต้องการทางการศึกษาไว้ว่า เป็นความต้องการเรียนรู้เพื่อให้ตนเอง สถาบัน หรือองค์กรดีขึ้น หรือเพื่อให้สังคมของเขาดีขึ้น ความต้องการชนิดนี้ เป็นช่องว่างระหว่างระดับสมรรถภาพของบุคคลในปัจจุบัน กับระดับสมรรถภาพที่สูงกว่า ตามสภาพ โดยสรุปแล้ว ความต้องการทางการศึกษา เป็นความแตกต่างระหว่างสภาพที่ตัวบุคคล ระดับความรู้ความสามารถของบุคคลในปัจจุบัน กับความปรารถนาที่ต้องการให้มีขึ้นในอนาคต หรืออาจหมายถึงช่องว่างระหว่างระดับความรู้ ความสามารถของบุคคลในปัจจุบันกับความปรารถนาที่อยากจะให้มีขึ้นได้ในอนาคต

Coombs (1974) ได้แบ่งความต้องการทางการศึกษาของประชาชนออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษาทั่วไป หรือความรู้พื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ การคิดเป็น ความเข้าใจในวิทยาศาสตร์เบื้องต้น และสิ่งแวดล้อมทั่วไป
2. ด้านความต้องการเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัว ได้แก่ การอนามัยและโภชนาการ คหกรรมศาสตร์ การเลี้ยงและดูแลเด็ก การปรับปรุงบ้านเรือน และการวางแผนครอบครัว เป็นต้น
3. ด้านการศึกษาเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชน ได้แก่ การศึกษาเพื่อความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นและประเทศ ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ ของการดำเนินงานการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ สหกรณ์ โครงการพัฒนาชุมชน เป็นต้น
4. การศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ ได้แก่ การศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และความต้องการของสังคม ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าความต้องการด้านการศึกษาเป็น ความปรารถนาของบุคคลที่จะพัฒนาตนเองจากสภาพหรือระดับความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ในปัจจุบัน ไปสู่ระดับสภาพหรือระดับความรู้ความสามารถที่สูงกว่าในอนาคต

5.3 วิธีการศึกษาความต้องการ

การศึกษาความต้องการทางการศึกษาเป็นขั้นตอนหนึ่งในการจัดวางแผนจัดโครงการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ความต้องการของผู้รับบริการเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะเป็นตัวชี้ว่าโครงการที่จัดนั้นจะบรรลุผลหรือไม่ ดังที่ Kaufman (1981) ได้กล่าวว่า การศึกษาความต้องการ หรือการสำรวจความต้องการเป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง สภาพปัจจุบัน (What is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (What should be) หากมีความขัดแย้งระหว่างสภาพทั้งสอง ก็แสดงให้เห็นถึงสถานะที่ไม่น่าพอใจ อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเร่งหาทางแก้ปัญหาให้หมดไป Kaufman ได้ชี้แนะหลักการในการสำรวจความต้องการ (Need Assessment) ไว้ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. พยายามวัดสถานภาพที่เป็นจริงอยู่ในปัจจุบัน (What be)
2. พยายามกำหนดสิ่งที่มุ่งหวัง (What should be)
3. หาความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จาก ข้อ 1, 2
4. ศึกษาหาสาเหตุ หรือ เหตุผลที่ทำให้เกิดความแตกต่าง หรือปัญหาในข้อ 3
5. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

อับดุลการ์เดร์ โมหัมมัดและสมจิตร์ สร้อยสุรียา (2520) ได้เสนอว่าในการสำรวจหาความต้องการ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ในกระบวนการสำรวจหาความต้องการ 4 ประการดังนี้

1. กำหนดสภาพความต้องการ
2. สำรวจความต้องการที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตามหัวข้อที่กำหนดในสถานการณ์ที่ต้องการ
3. เปรียบเทียบข้อมูลจากการสำรวจ (ในข้อ 2) กับสถานการณ์ที่ต้องการ (ในข้อ 1) เพื่อจะได้ความต้องการที่แน่นอน
4. จัดลำดับความสำคัญของความต้องการตามความจำเป็นก่อนหลัง

สุวิมล ว่องวานิช (2531) ได้เสนอแนวทางในการประเมินความต้องการ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. พยายามกำหนดสิ่งที่มุ่งหวัง
2. พยายามวัดสถานการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบัน
3. หาความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้ จาก 1 และ 2
4. ศึกษาสาเหตุหรือเหตุผลที่ทำให้เกิดความแตกต่าง ๆ (ปัญหาในข้อ 3)
5. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

วิลาวรรณ รัตนเศรษฐากุล (2524) ได้สรุปไว้ว่าการสำรวจความต้องการเป็นการดำเนินการขั้นแรกในการที่จะวางจุดมุ่งหมาย และจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการจัดโปรแกรม เพราะการตั้งจุดมุ่งหมายของโปรแกรมและการจัดกิจกรรมการศึกษาที่เหมาะสมนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของบุคคล และชุมชนนั้นคือการสำรวจสภาพการณ์ปัจจุบันว่าอะไรคือสิ่งที่ผู้เรียนต้องการและอะไรคือสิ่งที่ควรจะได้รับ การตอบสนอง

จากความหมายขั้นตอนศึกษาความต้องการที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้แล้วนั้น จะเห็นได้ว่า วิธีการศึกษาความต้องการนั้น เป็นกระบวนการในการ หาความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสภาพที่มุ่งหวังที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคตด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วหาสาเหตุของความแตกต่างเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาต่อไป

6. ชาวอุรักลาไวย์ (Urak Lawoi)

ชาวเลกลุ่มอุรักลาไวย์ ตั้งถิ่นฐานอยู่บนเกาะภูเก็ต บริเวณหาดราไวย์ และบ้านสระบัว จังหวัดกระบี่ บริเวณเกาะพีพี (แหลมตง) เกาะจำ เกาะปู้ เกาะลันตาใหญ่ ซึ่งกระจายกันอยู่บริเวณบ้านคลองดาว บ้านโนไร่ บ้านปอแหน และเกาะโหลง จังหวัดตรัง เรื่อยลงไปถึงเกาะอาดัง เกาะหลีเป๊ะ เกาะราวี จังหวัดสตูล ชาวเลกลุ่มนี้ใช้ภาษาอุรักลาไวย์เป็นภาษาพูด

ภาพที่ 2.1 แสดงการตั้งถิ่นฐานและจำนวนของชาวอุรักลาไวย์

ที่มา: Wongbusarakum, Supin. The Urak Lawoi and the Complexity of Sustainable Resource Use: The Political Ecology of Change in the Adang Archipelago, Andaman Sea, Thailand. Unpublished Ph.D. Dissertation, University of Hawaii, Honolulu, Hawaii, 2002.

ชาวอูรักลาไวย์มีประชากรประมาณ 7,000 คน เป็นชาวเลกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ในภาษาอูรักลาไวย์ อูรักลาไวย์ หมายถึง ชาวเล (อูรัก คือ คน, ลาไวย์ คือ ทะเล) พวกเขาจึงมักเรียกตนเองในภาษาไทยว่าชาวเล หรือชาวน้ำ ชาวเกาะหรือคนเกาะ หรือว่าไทยใหม่ เนื่องจากพวกเขาได้รับการผนวกให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยแล้ว ชาวมอแกนปูเลา ซึ่งเป็นชาวเลอีกกลุ่มหนึ่งเรียกชาวอูรักลาไวย์ว่า โอราง ลอนตา หรือ โอราง พาแพ (หมายถึงคนครึ่งบกครึ่งน้ำเพราะพวกเขาอยู่บนผืนดิน แต่หากินกับทะเล) (อาภรณ์ อุกฤษณ์, 2532) ในประเทศไทยคนที่อาศัยบนเรือเร่ร่อนไปในทะเลทั้งหมดมักจะถูกเรียกรวมว่า "ชาวเล" ชาวอูรักลาไวย์มักจะถูกเรียกรวมกลุ่มเดียวกับชาวมอแกน และมอแกน แม้ว่าพวกเขาจะมีต้นกำเนิดและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

6.1 ต้นกำเนิดของชาวอูรักลาไวย์

ต้นกำเนิดของชาวอูรักลาไวย์มีการถกเถียงกันอย่างมาก บางคนเชื่อว่าเขาเป็นลูกหลานของชาวดัยคทะเลแห่งเกาะบอร์เนียวผู้เดินทางจากช่องแคบมะละกาสู่ทะเลอันดามันทางตะวันตกเฉียงใต้ของไทยและพม่า (เจน จรจัด, 2525) บางคนเชื่อว่าพวกเขาอพยพมาอยู่ที่ช่องแคบมาเลย์ก่อนที่คนมาเลย์จะอยู่ตรงนั้นเสียอีก ดังนั้นพวกเขาจึงเป็นชนพื้นเมืองกลุ่มหนึ่งในมาเลเซีย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) บางคนเชื่อมโยงพวกเขากับคนมีเลนีเซียนที่มาจากมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ บางคนก็เชื่อว่าชาวอูรักลาไวย์มีกำเนิดจากชาวมอแกนซึ่งเป็นชาวเลอีกกลุ่มหนึ่งอาศัยในทะเลอันดามัน แต่ความเชื่อนี้ก็ถูกแย้งโดย Pattemore และ Hogan (1988) ที่ชี้ว่าอูรักลาไวย์มักจะรักษาอัตลักษณ์ตนเองและไม่มีลักษณะที่จะเป็นเผ่าผสมได้ ในงานวิจัยของ Sopher (1977) ชาวอูรักลาไวย์เป็นพวกอยู่ตามชายฝั่งเรียกว่า โอราง เลห์ คาฟีร์ ต้นกำเนิดของพวกเขาคือเกาะลังกาวิที่อยู่ภายใต้อำนาจของชาวมาเลย์ พวกเขาต้องกลายเป็นชาวเร่ร่อนไปในทะเลเพราะปฏิเสธที่จะนับถือศาสนาอิสลาม สุดท้ายจึงต้องมาปักหลักที่เกาะลันตาใหญ่ในประเทศไทย และประกอบอาชีพประมงและเพาะปลูก พวกเขาเพิ่งจะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแบบเร่ร่อนมาเป็นอาศัยคงที่ในศตวรรษที่ 19 โดยทั่ว ๆ ไปยอมรับกันว่าชาวเลในประเทศไทยมีชาติพันธุ์แบบมาเลย์ ภาษาอูรักลาไวย์เป็นภาษาในตระกูลมาเลย์โพลินีเซียนหรือภาษาถิ่นของมาเลย์ (อาภรณ์ อุกฤษณ์, 2532) แต่ไม่มีภาษาเขียน

ชุมชนหลักของชาวอูรักลาไวย์ในประเทศไทยนั้นอยู่ในทะเลอันดามันเป็นหลัก ในหมู่เกาะอาดัง-ราวี (เกาะหลีเป๊ะและเกาะอาดัง) และเกาะบุโหลนเลในจังหวัดสตูล เกาะสิเหร่ (แหลมตึกแก) หาดราไวย์ อ่าวสะป้า และอ่าวฉลองในจังหวัดภูเก็ต เกาะลันตาใหญ่ทางตอนใต้ (บ้านสังกาอู บ้านหัวแหลมกลาง) เกาะลันตาใหญ่ทางตอนเหนือ (บ้านศาลาด่าน คลองป่อ) เกาะจำหรือเกาะปู และเกาะพีพีตอนในจังหวัดกระบี่ ทั้งนี้บริเวณเกาะโห่งในจังหวัดกระบี่ เกาะลิบง (ตะลิบง) และเกาะมุกในจังหวัดตรัง เคยเป็นที่พักชั่วคราวของชาวอูรักลาไวย์ แต่ไม่มีการตั้งหลักแหล่งถาวร

6.2 วิถีชีวิตของชาวอุรุกรลาไวย์

ตามความหมายของชื่อ "อุรุกรลาไวย์" ที่แปลชาวทะเล ชาวอุรุกรลาไวย์มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับทรัพยากรชายฝั่งและทะเล Hogan (2515) บรรยายถึงชาว อุรุกรลาไวย์ว่ามีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านบนชายหาด หญิงชาวบ้านคนหนึ่งกล่าวว่า "พวกเขาจะอยู่ไม่ได้หากไม่ได้เห็นทะเลและเรือ" ตามประเพณีดั้งเดิมชาวอุรุกรลาไวย์จะสร้างบ้านบนชายหาดใกล้กับเรือและสามารถมองเห็นทะเลได้ในคืนพระจันทร์เต็มดวง หลายคนจะออกมานอนที่ชายหาด บางคนบอกว่าพวกเขาอนไม่หลับหากไม่ได้ยินเสียงคลื่น (Hogan, 2515)

ชาวอุรุกรลาไวย์เก่งในการเดินเรือ ดำน้ำได้เป็นเยี่ยม และเชี่ยวชาญในเรื่องการประมงประเทือง เครือหงส์ (2541) อธิบายว่า "ชาวอุรุกรลาไวย์สามารถเดินในน้ำและว่ายน้ำได้อย่างกับคนทั่วไปเดินอยู่บนดิน" ขณะที่ Hogan (2515) ยกย่องว่า "พวกเขามีความชำนาญพิเศษในเรื่องการอ่านสภาพดินฟ้าอากาศ และมีความสามารถในการเดินเรือไปจนถึงขอบฟ้า" อุรุกรลาไวย์ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นชาวประมงที่กล้าหาญ มีความสามารถที่จะเก็บกักอากาศไว้ในปอดทำให้สามารถดำน้ำได้นาน ๆ และยังจับปลาด้วยมือเปล่า ในอดีตพวกเขาไม่ใช้อุปกรณ์ในการดำน้ำนอกเหนือจากแว่นตา ดำน้ำที่ทำจากไม้เนื้ออ่อน โดยนำมาเจาะรูสองรู ดัดแปลงให้พอดีกับเข้าตานำกระจกมาติดใส่ตรงรูทั้งสองคล้ายแว่น มียางกันขอบกระจกไม่ให้น้ำซึม ชาวอุรุกรลาไวย์สามารถดำน้ำตัวเปล่าลงไปได้ถึง 20 เมตรเพื่อวางลอบปลา และเก็บหอยหรือปลิงทะเล

อย่างที่กล่าวไว้ในงานของ อภรณ์ อุกฤษณ์ (2532) เพลงในพิธีต่าง ๆ ของชาวอุรุกรลาไวย์จะมีคำบรรยายเกี่ยวกับธรรมชาติและทิวทัศน์ กล่าวถึงน้ำขึ้นน้ำลง ชายฝั่ง การเดินทางด้วยเรือ และการต่อสู้กับลมและกระแสน้ำ ผู้ชายจะมีความอดทนอย่างมากกับทะเล แต่กลับมีความกระวนกระวายเมื่อต้องกลับมาอยู่บนฝั่งนานหลายวัน

6.2.1 ความสัมพันธ์แบบเครือญาติใกล้ชิด

รายงานจากคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา (2535 อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ รุ่งตะวันเรืองศรี และคณะ, 2548) กล่าวว่า 72% ของครอบครัวชาวอุรุกรลาไวย์เปลี่ยนจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว ชาวอุรุกรลาไวย์ที่จะอยู่ร่วมและพบปะกัน (Hogan, 2515) อยู่ใกล้ชิดระหว่างญาติพี่น้อง แม้ว่าชาวอุรุกรลาไวย์จำนวนมากจะจัดเป็นกลุ่มสายเลือดเดียวกัน แต่พวกเขาก็จะไม่ผูกพันตัวเองกับคนอื่น คล้ายกับชาวเลกลุ่มอื่น ๆ ในประเทศไทย ชาวอุรุกรลาไวย์กลัวคนจากภายนอกและไม่สนใจที่จะติดต่อสัมพันธ์ด้วย ลักษณะนี้อาจอธิบายได้จากการที่เขา มีประสบการณ์การเดินทางเรือที่ต้องพบกับโจรสลัดหรือคนนอกที่มีปฏิบัติต่อพวกเขาไม่ดี

ความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ขึ้นกับใคร และมีอิสระเสรี เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชาวอุรุกรลาไวย์ มีข้อสังเกตว่าชาวอุรุกรลาไวย์ไม่ชอบผูกพันตัวเองกับงานแรงงานเพื่อแลกเงิน และไม่

สามารถบังคับได้ด้วยเงิน พวกเขารักสันติ ซื่อสัตย์ ขาดความกระตือรือร้น และหลีกเลี่ยงที่จะมีปัญหา (Hogan, 2515) พวกเขาให้อภัยและอยู่อย่างสันติได้กับคนที่สร้างปัญหาให้กับได้

6.2.2 ความเชื่อเกี่ยวกับภูตผี

ตามข้อมูลในหลักสูตรความรู้ท้องถิ่นของชาวอุรักลาไวย์ในหมู่เกาะอาดัง-ราวี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และ 3 ที่จัดทำขึ้นโดย หน่วยวิจัยสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2549) พบว่าชาวอุรักลาไวย์ดั้งเดิมเป็นกลุ่มชนไม่มีศาสนา นับถือผีและวิญญาณ การเผยแพร่ของศาสนาพุทธและอิสลามในกลุ่มชาวเลนั้นเป็นเพียงการประกอบพิธีกรรมและประเพณีบางอย่างเท่านั้น ส่วนความเชื่อในเรื่องผีและวิญญาณยังคงฝังแน่น และในทางปฏิบัติ คนส่วนใหญ่ยังบูชาภูตผี ผีในความเชื่อของชาวเล คือ ฮาตุ (Hatu) ผีของชาวเลไม่ได้มีเฉพาะแต่วิญญาณของคนตายไปแล้วเท่านั้น หากยังมีผีที่เกิดขึ้นเองจากธรรมชาติรอบตัวอีกด้วย (เช่น วิญญาณของถ้าภูเขา เกาะ อ่าว น้ำ สัตว์ทะเล) และสิ่งที่เหนือธรรมชาติ นอกจากนี้ชาวเลยังเชื่อว่า "เคราะห์" คือ ความชั่วร้ายและอัปมงคล ในปีหนึ่ง ๆ จึงมีพิธีกรรมการลอยเคราะห์ให้พ้นจากตัวเองและครอบครัวไป ซึ่งเรียกว่า "พิธีลอยเรือ" ซึ่งจัดขึ้น 2 ครั้ง ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 และเดือน 11

บนเกาะมีโตะหม้อที่เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และเป็นผู้ในพิธีสำคัญ มีหม้อที่เป็นที่เคารพ เป็นผู้ดูแลและติดต่อกับวิญญาณ ความเชื่อเรื่องบรรพบุรุษและอิทธิพลของวิญญาณต่อการจับสัตว์น้ำมีอิทธิพลต่อชาวอุรักลาไวย์จนปัจจุบัน บางคนจะต้องขออนุญาตเจ้าที่ก่อนจะลงมือทำสิ่งใดหรือบางทีก็ขอบรรพบุรุษก่อนเริ่มต้นจับสัตว์น้ำ คนแก่บางคนรอฤกษ์ยามที่ดีก่อนออกเรือ พวกเขาเชื่อเรื่องมนต์ดำและคาถา บางคนป่วยก็มักจะถูกอธิบายว่าป่วยเพราะอำนาจของวิญญาณ

พิธีกรรมที่ชาวอุรักลาไวย์ยึดถือปฏิบัติกันมาคือ เมื่อเวลาออกไปหาปลา ชาวอุรักลาไวย์จะนำหมาก พลุ ข้าวตอก และยาสูบ เพื่อทำพิธีในการขอเจ้าที่เจ้าทางหลังจากทำพิธีเสร็จก็จะลอยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไปกับทะเล เชื่อกันว่าจะทำมาหากินคล่อง การงานราบรื่น ในสมัยก่อนชาวอุรักลาไวย์มีการใส่เครื่องรางของขลังเพื่อป้องกันสิ่งชั่วร้ายที่อาจเข้ามาทำร้ายหรือเป็นอันตรายกับตนเอง และบางคนก็ใส่เพื่อป้องกันการโดนยาสั่ง ส่วนใหญ่ผู้ชายเป็นผู้สวมใส่ เพราะผู้ชายจะมีความเสี่ยงสูงในเรื่องการทำงาน เครื่องรางส่วนใหญ่เป็นด้ายดิบแล้วนำเอาไปให้หมอไสยศาสตร์ลงคาถา แล้วจะนำเครื่องรางที่ลงคาถาแล้วไปแขวนไว้ที่ข้อมือ คอ เอว ของผู้ใส่ ชาวเลเชื่อว่าคาถาอาคมสามารถป้องกันการรบกวนของผีได้ ผู้ชายชาวเลซึ่งต้องออกทะเลไปหาปลา มักจะให้โตะหม้อเสกคาถาอาคมในเส้นเชือกสำหรับผูกแขนป้องกันผีต่าง ๆ เหล่านั้นชาวอุรักลาไวย์มีพิธีกรรมที่สำคัญดังนี้

1. พิธีลอยเรือ พิธีและงานเทศกาลลอยเรือจัดว่าเป็นประเพณีที่สำคัญที่สุดของชาวอุรักลาไวย์ แม้ว่าจะมีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต แต่ก็ยังเป็นพิธีกรรมที่ยังหลงเหลืออยู่ ไม่มีหลักฐานว่าพิธีกรรมดังกล่าวมีกำเนิดมาจากที่ใด แต่กระนั้นก็เชื่อว่ามีการประกอบพิธีครั้งแรกที่บ้านหัวแหลม

เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ก่อนเป็นแห่งแรก ตอนแรกชาวเลที่อยู่ตามที่ต่าง ๆ ก็จะพากันไปร่วมพิธีทุกปี ภายหลังคงเพราะความไม่สะดวกในการเดินทาง จึงขยับขยายไปจัดทำตามที่อื่น จนถึงหมู่เกาะอาดัง-ราวี พิธีลอยเรือจะจัดขึ้น 2 ครั้งต่อปี ในวันพระจันทร์เต็มดวงของเดือน 6 และเดือน 11 ตามปฏิทิน จันทรคติ ชาวอุรักลาไวย์จะใช้โอกาสนี้ในการแสดงความเคารพบรรพบุรุษและปล่อยเคราะห์ร้ายไปกับการลอยเรือ เรือดังกล่าวทำจากไม้ระกำที่สร้างขึ้นสำหรับพิธีนี้โดยเฉพาะ

2. พิธีปูยาป็นยู พิธีปูยาป็นยู หมายถึง การบวชเต่า ซึ่งชาวอุรักลาไวย์จะทำพิธีนี้ ในช่วงขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 หรือเดือน 11 ชาวอุรักลาไวย์จะทำพิธีนี้เพื่อให้เต่าทะเลขึ้นมาวางไข่และเพื่อให้เต่าทะเลมีอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะไม่อยากให้เต่าทะเลสูญพันธุ์ แต่พิธีนี้ไม่มีการสืบเนื่องในปัจจุบัน

3. พิธีปูยาลาไวย์ พิธีปูยาลาไวย์ หมายถึง การบูชาทางทะเล ซึ่งชาวอุรักลาไวย์จะทำพิธีนี้ในช่วง ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ชาวอุรักลาไวย์ จะทำพิธีนี้เพื่อให้สัตว์น้ำที่สามารถนำมาทำเป็นอาหารได้ เข้ามารวมกันเป็นแถบ ๆ ชายฝั่งและวางไข่เพื่อให้ชาวอุรักลาไวย์จะได้มีอาหารอุดมสมบูรณ์ แต่พิธีนี้ไม่มีการสืบเนื่องในปัจจุบัน

4. พิธีตุลละบาลา พิธีตุลบาลาว หมายถึง พิธีการสะเดาะเคราะห์ พิธีนี้จะทำขึ้นก็ต่อเมื่อชาวอุรักลาไวย์มีโรคภัยไข้เจ็บเป็นจำนวนมาก โดยโศกโศกจะนำเครื่องประกอบพิธีใส่ในเรือที่ทำจากต้นกล้วย และหลังจากนั้นจะโศกโศกก็จะเริ่มทำพิธีและให้ชาวบ้านมารวมกลุ่มกัน เพื่อปิดเป่าสิ่งชั่วร้ายหรือโรคภัยไข้เจ็บออกจากคนบนเกาะ และหลังจากนั้นก็ให้นำสิ่งของเหล่านี้ไปลอยทะเล เพื่อให้สิ่งชั่วร้ายลอยไปกับทะเล

6.2.3 กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

Engelhardt (1979) จัดชาวอุรักลาไวย์เป็นหนึ่งในกลุ่มผู้ล่าและหาเก็บทรัพยากรกลุ่มหนึ่งที่เหลือพบได้น้อยในประเทศไทย ระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพของชาวอุรักลาไวย์ไม่ต้องการการสะสมเพราะการผลิตเกิดขึ้นทุกวันโดยไม่มีการลงแรงล่วงหน้า หรือกล่าวว่าเป็นการหาเช้ากินค่ำ (Hogan, 1972) ดังนั้นแทบไม่พบว่ามีกิจกรรมสะสมทรัพยากรไว้ใช้ในอนาคตเลย หลักการเดียวกันนี้พบได้เช่นกันในเรื่องการครอบครองวัตถุ ชาวอุรักลาไวย์เป็นเจ้าของเรือลำเล็ก ๆ และอุปกรณ์จับปลาแบบง่าย ๆ (อาภรณ์ อุภุชณ์, 2532) ดูเหมือนว่าการลงทุนเพื่อสิ่งตอบแทนในอนาคตไม่เป็นที่อยู่ในความคิดของชาวอุรักลาไวย์ส่วนใหญ่

ในฤดูแล้งครอบครัวชาวอุรักลาไวย์เดินทางอพยพโยกย้ายไปตามเกาะต่าง ๆ โดยใช้เรือ ช่วงเวลาเดินทางเร่ร่อนนี้อาจใช้เวลา 1-3 วัน ไปจนถึงหลายเดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะทาง สภาพอากาศ และอาหารที่หาได้ การเดินทางไปพักแรมเป็นระยะยาวนี้ภาษาอุรักลาไวย์เรียกว่า "บาคัด" ในระหว่างการบาคัดชาวอุรักลาไวย์สร้างเพิงพักเป็นกระท่อมเล็ก ๆ ไว้เป็นที่พักชั่วคราวบนชายหาดเพื่อ

หลับนอนและทำอาหาร โดยปกติแล้วสมาชิกในครอบครัวจะเดินทางไปด้วยกันหมด แหล่งบักัดที่ได้รับความนิยมมักเป็นที่หลบลมได้ดีและมีแหล่งน้ำจืด (Wongbusarakum, 2002) ส่วนใหญ่ในช่วงฤดูฝนนั้นชาวอุรักลาไวย์จะตั้งหมู่บ้านอยู่รวมกันเป็นชุมชนใหญ่ และในฤดูกาลนี้ก็มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในป่า บางกลุ่มมีการปลูกข้าวไร่ด้วย เช่น ชุมชนอุรักลาไวย์ที่เกาะลันตาเคยมีการทำนาข้าวเพื่อการบริโภคเองได้ก็ไม่ค่อยเพียงพอ ในการปลูกข้าวไร่ใช้น้ำแรงงานคนเป็นหลัก ไม่ได้ใช้ควายหรือสัตว์อื่นในการไถนา

6.2.4 การทำประมง

ชาวอุรักลาไวย์ได้เรียนรู้วิธีการจับสัตว์น้ำมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และการจับสัตว์น้ำ และการจับสัตว์น้ำก็จะแยกเป็น 2 ประเภท คือ ปลากับหอย วิธีการจับปลาคือแทงด้วยจมวก ดักด้วยไซซึ่งทำมาจากไม้ไผ่ และใช้เบ็ดตก ประเภทหอย วิธีการจับคือการเก็บ การหาปลาจะเป็นหน้าที่ของผู้ชาย สำหรับการหาหอย ก็จะมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย ในการจับสัตว์น้ำสามารถทำได้ทุกเวลาและทุกฤดูกาล การทำประมงไม่ใช่เพียงการ ำอาหารและรายได้ของชาวอุรักลาไวย์ ความผูกพันกับท้องทะเลและการจับปลาเป็นแกนกลางวัฒนธรรมของพวกเขา เด็กเริ่มหัดว่ายน้ำตั้งแต่อายุ 5-6 ขวบ และเริ่มจับสัตว์น้ำตั้งแต่ 9-10 ขวบ เริ่มจากการใช้เหล็กยิงปลา หรือ การตกปลา ในอดีตขนาดของปลาที่จับได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้รวมไปถึงสิ่งเหนือธรรมชาติ อะไรที่ไม่สามารถรู้หรือเห็นได้เป็นสิ่งที่ได้รับความเคารพ สมัยก่อนชาวอุรักลาไวย์จับปลาแบบประมงพื้นบ้าน ใช้ทุนต่ำ และใช้เทคโนโลยีง่าย ๆ ที่เหมาะสม ใช้น้ำแรงงานเป็นหลัก การกระจายกระจายในเรื่องถิ่นที่อยู่ และชาวประมงแต่ละคนก็จับปลาจำนวนน้อย ๆ โดยจะมีบริเวณออกหาปลาที่ใกล้ฝั่งและไม่ไกลจากบ้าน ปลาที่จับได้จะไว้กินเองหรือส่งไปที่ตลาดท้องถิ่น ในอดีตพวกเขาขายเรือไปกลับฝั่งใช้เวลาจนถึงหนึ่งอาทิตย์(เสาวลักษณ์ รุ่งตะวันเรืองศรี และคณะ, 2548)

ในสมัยก่อน เรือมีความสำคัญต่อชาวอุรักลาไวย์มาก เพราะเรือเป็นพาหนะและเครื่องมือทำมาหากิน ชาวอุรักลาไวย์ใช้เรือที่เรียกว่า ปราชู เดินทางไปตามเกาะต่าง ๆ สมัยก่อนใช้น้ำแรงงานคนแจวและแรงลมโดยติดใบเรือที่ทำด้วยใบเตยหนามเย็บซ้อนกัน และภายหลังใช้ใบเรือที่ทำด้วยผ้าฝืน ต่อมาหันมาติดเครื่องยนต์เรือ และท้ายสุดก็หันมาใช้เรือหัวโทงกันทั้งหมด รูปแบบและลักษณะของเรือสมัยก่อนนั้นยังเด่นชัดอยู่ในความทรงจำของผู้เฒ่าผู้แก่ผู้ชายหลายคน และหลายคนยังทเรือจำลองในรูปแบบเดิมได้ (นฤมล อรุโณทัย และคณะ, 2550)

ในปัจจุบันชาวอุรักลาไวย์ไม่ได้ออกทะเลไปพักผ่อนตามที่ต่าง ๆ เพื่อทำมาหากินทั้งครอบครัว (บักัด) อีกต่อไปแล้ว ผู้ที่ออกทะเลส่วนใหญ่เป็นผู้ชายซึ่งยึดอาชีพประมงชายฝั่งแทนการเก็บหาอาหาร นั่นหมายถึงว่ามีการใช้เรือหัวโทงติดเครื่องยนต์ และใช้อุปกรณ์เครื่องมือจับปลาที่หลากหลายขึ้นและทันสมัยขึ้นแทนที่จะใช้เครื่องมือเรียบง่าย หรือนั้นการเก็บหาด้วยมือเปล่า เก็บ

เปล้า และแว่นดำน้ำอย่างในสมัยก่อน อุปกรณ์ที่สำคัญในปัจจุบันคือเครื่องอัดอากาศหรือเครื่องปั๊มลม ต่อต่อยาวเพื่อที่จะให้ต่อกับหน้ากากดำน้ำและลงไปใต้น้ำลึกเพื่อทำประมงได้ง่ายขึ้นเพราะอยู่ใต้น้ำได้นานขึ้น แต่เครื่องปั๊มลมและการดำน้ำลึกก็ยังเป็นงานที่เสี่ยงอันตรายสำหรับผู้ชายชาวอุรักลาไวย์ ในแต่ละชุมชนมีคนพิการจากโรค "น้ำหนึบ" หรือ "น้ำบึบ" หรือโรคที่เกิดจากความกดดันน้ำ (caisson หรือ decompression sickness) หลายคน (นฤมล อรุโณทัย และคณะ, 2550)

การตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรทำให้มีการแบ่งงานกันทำภายในครอบครัวที่ชัดเจนขึ้น แต่เดิมนั้นทั้งครอบครัวออกทำมาหากินทางทะเลด้วยกัน เดินทางร่วมกันไปทั้งครอบครัวและช่วยกัน เก็บหาของทะเล แต่หลังจากที่ตั้งหมู่บ้านถาวร ผู้ชายจะเป็นผู้ที่ยื่นออกทะเลเพื่อทำประมง ส่วนผู้หญิง จะหุงหาอาหาร ซักผ้า ดูแลลูก ๆ และรออยู่กับบ้าน (นฤมล อรุโณทัย และคณะ, 2550)

สำหรับอาชีพประมงนั้น ชาวอุรักลาไวย์ยังต้องพึ่งพาเจ้าแก้วหรือ "นายหัว" อยู่มาก แต่เดิมนั้นเจ้าแก้วมักจะเป็นคนจีนที่อาศัยอยู่ในชุมชนหรือไม่ไกลจากชุมชน ต่อมาก็เป็นคนไทยเชื้อสายจีนหรือคนไทย และต่อมาให้หลายชุมชนมีชาวอุรักลาไวย์บางคนที่ย้ายมาตั้งถิ่นฐานและพัฒนาขึ้นมาเป็นเจ้าแก้วเสียเอง แต่ส่วนใหญ่แล้วชาวอุรักลาไวย์ไม่มีเงินทุนมากพอที่จะซื้อเรือหรืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพได้ภายในครั้งเดียว ต้องค่อย ๆ ผ่อนชำระ และชาวอุรักลาไวย์ยังมีการติดหนี้ประจำวันจากการต้องซื้อของอุปโภคบริโภค เจ้าแก้วหลายรายจึงเป็นทั้งเจ้าแก้วประมงและเจ้าแก้วร้านค้าในเวลาเดียวกัน (นฤมล อรุโณทัย และคณะ, 2550)

นอกจากอาชีพทางทะเลแล้ว ชาวอุรักลาไวย์ในบางชุมชนที่พอจะมีที่ดินเพาะปลูกก็จะปลูกต้นไม้ที่ดูแลได้ง่าย เช่น ผักต่าง ๆ มะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ และไม้ผลอื่น ๆ แต่ส่วนใหญ่แล้วชุมชนอุรักลาไวย์มักจะมีพื้นที่จำกัด และยังคงถูกเบียดพื้นที่เพราะการออกกรรมสิทธิ์ที่ดินของเอกชนอีกด้วย พื้นที่เพาะปลูกจึงลดน้อยลง บางชุมชน เช่น แหลมตึกแก เกาะสิเหร่ และหาดราไวย์ ไม่มีพื้นที่เพียงพอที่จะเพาะปลูกได้เลย อีกทั้งชุมชนยังต้องขยายตัวในพื้นที่ที่จำกัดนี้ ทำให้ชุมชนเกิดความแออัดมากขึ้น (นฤมล อรุโณทัย และคณะ, 2550)

ด้วยเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับโอกาสทางการศึกษาทำให้ชาวอุรักลาไวย์เปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตมากขึ้นด้วย นอกเหนือจากการทำประมงและเกษตรกรรมแล้ว ชาวอุรักลาไวย์หลายคนต้องออกไปรับจ้างนอกชุมชน บางครอบครัวมีการประกอบอาชีพหลายอย่างเพื่อให้มีรายได้มากขึ้น เช่น การรับจ้างทั่วไปโดยอาศัยแรงงาน เช่น แบกหาม คายหญ้า ถางป่า ปีนมะพร้าว ก่อสร้าง ฯลฯ ในชุมชนที่อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว ชาวอุรักลาไวย์บางคนก็เข้าไปทำงานในโรงแรมหรือรีสอร์ท เช่น ผู้หญิงไปเป็นพนักงานทำความสะอาด แม่บ้าน ช่วยงานในครัว ส่วนผู้ชายก็ไปเป็นยามหรืออาจจะมีอาชีพที่ใช้ประสบการณ์เกี่ยวกับทะเล เช่น ขับเรือท่องเที่ยว ดูแลนักท่องเที่ยวที่ดำน้ำดูปะการัง ฯลฯ (นฤมล อรุโณทัย และคณะ, 2550)

อาชีพใหม่ ๆ นี้เป็นอาชีพที่มีรายได้ค่อนข้างแน่นอน และสม่ำเสมอ (หากเป็นการจ้างประจำ) อย่างไรก็ตาม อูร์กลาไว์หลายคนก็ยังชอบที่จะออกทะเลเพราะเป็นสิ่งที่มีความเชี่ยวชาญอยู่แล้ว นอกจากนั้นยังเป็นงานอิสระ ไม่ต้องเข้าทำงานตามเวลา และหากเก็บหาสัตว์ทะเลได้มากก็จะมีรายได้ดี อย่างไรก็ตาม การที่ทรัพยากรทางทะเลลดลงและน้ำมันราคาแพงขึ้นจะส่งผลกระทบต่ออาชีพประมงอย่างแน่นอน และชาวอูร์กลาไว์ก็คงต้องหาโอกาสอื่น ๆ ในการประกอบอาชีพมากขึ้นในอนาคต (นฤมล อรุโณทัย และคณะ, 2550)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากยังไม่มียงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความต้องการ และแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอูร์กลาไว์โดยเฉพาะ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวเลและชาวอูร์กลาไว์

โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

เรวัต ผ่องสุวรรณ (2536) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนของคนพิการจำนวน 102 คน ผลการศึกษาพบว่าผู้พิการมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพและความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนของคนพิการในด้านหลักสูตรการสอน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การประเมินผลและการนิเทศติดตามผลทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เมื่อจำแนกตามสถานภาพต่าง ๆ และสภาพความพิการแล้วส่วนใหญ่มีความต้องการคล้ายคลึงกัน มีความแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ในผู้พิการที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษารายได้ต่างกัน ผู้พิการได้ให้ข้อเสนอแนะให้จัดการศึกษานอกโรงเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพที่หลากหลาย โดยเน้นการปฏิบัติและเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้ตามความเหมาะสม ประการสุดท้าย คนพิการส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่มีอาชีพ จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ในการสอน

อังคณา บุญเฉลิมศักดิ์ (2543) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหวในศูนย์สงเคราะห์คนพิการ เขตภาคกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการเพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงาน เกี่ยวกับการเรียน

การสอนของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ในด้านความต้องการการเรียนการสอน นั้นผู้เรียนในศูนย์สงเคราะห์คนพิการมีความต้องการให้ศูนย์สงเคราะห์คนพิการจัดการเรียนสอนให้ทุก ด้าน ทั้ง ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

อภิชนา โตคำ (2543) ได้ศึกษา สภาพแลปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของหน่วยงาน 5 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพัฒนาชุมชน กรมประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมอนามัย ที่จัดให้กับชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดอุทัยธานีใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์ ด้านวัดผลและประเมินผล และด้านบริการชุมชนและพัฒนาชุมชน เก็บข้อมูลจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มาจาก 5 หน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้กับชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ในด้านหลักสูตร ทุกกรมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และระดับปัญหาพบว่าทุกกรมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ยกเว้นกรมพัฒนาชุมชนที่มีความคิดเห็นในระดับน้อย ในด้านบุคลากรพบว่าสภาพปัจจุบันและระดับปัญหา ทุกกรมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า สภาพปัจจุบันและระดับปัญหา ทุกกรมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ในด้านสื่อการเรียนและวัสดุอุปกรณ์ พบว่า สภาพปัจจุบัน ทุกกรมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ยกเว้นกรมอนามัยที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย และระดับปัญหาพบว่า ทุกกรมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ในด้านการวัดและประเมินผล พบว่า สภาพปัจจุบันและระดับปัญหา ทุกกรมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ยกเว้นกรมประชาสัมพันธ์ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย และในด้านการบริการชุมชนและพัฒนาชุมชนพบว่า สภาพปัจจุบัน ทุกกรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นกรมอนามัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และระดับปัญหาพบว่า กรมอนามัย กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และกรมประชาสัมพันธ์และกรมพัฒนาชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

อังคณา ยอดสร้อย (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนและแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของแรงงานสตรีในโรงงานอุตสาหกรรม เขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของแรงงานสตรี เกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน และเนื้อหาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการศึกษาของแรงงานสตรี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม และประเภทอุตสาหกรรม และเพื่อนำเสนอ

แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของแรงงานสตรีเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมโดยภาพรวม มีความต้องการระดับปานกลาง สำหรับความต้องการด้านเนื้อหาการศึกษา โดยภาพรวมแรงงานสตรีมีความต้องการระดับปานกลาง

สมศักดิ์ แก้วคำ (2547) ได้ศึกษาความต้องการและแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับนักเดินคานาเร่ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศจากชายเป็นหญิง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในด้านผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหา อุปกรณ์ สภาพแวดล้อม และการประเมินผล เพื่อศึกษาความต้องการ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในด้านบุคคลและสื่อ และเพื่อเสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ของนักเดินคานาเร่ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากชายเป็นหญิง ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของนักเดินคานาเร่ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากชายเป็นหญิง ในด้านผู้สอนพบว่ามีความเหมาะสม ด้านเนื้อหาที่ต้องการจะเรียนรู้มีเรื่อง เทคนิคการแต่งหน้า ภาษาต่างประเทศ การดูแลรักษาหน้าตา การออกแบบและตัดเย็บเครื่องแต่งกาย การออกแบบและประดิษฐ์เครื่องสวมศีรษะ ศิลปการป้องกันตัว ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ต้องการให้สถานบันเทิงเป็นผู้ประสานกับผู้เชี่ยวชาญหรือองค์กรต่าง ๆ มาจัด ศึกษานอกสถานที่ มีการสนับสนุนงบประมาณให้ไปเรียนกับองค์กรต่าง ๆ ที่จัดตามความสนใจ ด้านอุปกรณ์การสอนพบว่ามีความเหมาะสม ด้านสภาพแวดล้อมพบว่านักแสดงคานาเร่ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศจากชายเป็นหญิงทั้งหมดในฟรีแมน แคนซอร์รินา มีความต้องการปรับปรุง สภาพห้องซ้อม ห้องแต่งตัว ให้มีขนาดใหญ่เหมาะสมกับจำนวนนักแสดง ในคาลิปโซต้องการให้มีจัดห้องซ้อมการแสดง นอกจากนี้นักแสดงคานาเร่ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศจากชายเป็นหญิงทุกคนในคาลิปโซและฟรีแมน แคนซอร์รินามีความต้องการลิฟต์ในการขึ้นลงห้องซ้อม นักแสดงคานาเร่ในคาลิปโซมีความต้องการให้แก้ปัญหาคาการระบายอากาศด้วยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในด้านอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผลพบว่ามีความเหมาะสม ในส่วนของแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการศึกษานอกระบบโรงเรียนอาจจัดโดยประสานให้องค์กรต่าง ๆ หรือผู้เชี่ยวชาญมาร่วมจัดตามความสนใจของนักแสดง โดยเสียค่าใช้จ่ายในราคาถูก สนับสนุนงบประมาณให้นักแสดงไปเรียนตามองค์กรต่าง ๆ ที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามความสนใจของนักแสดง พานักแสดงไปดูงานนอกสถานที่

Desmond Mochwanaesi, Hendrik Steyn and Johannes van der Walt (2005) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสำหรับชนกลุ่มน้อย: กรณีศึกษาชาวกริควัวในประเทศแอฟริกาใต้ โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อหาแนวทางที่รัฐบาลจะสามารถตอบสนองความต้องการทางการศึกษาให้กับชนกลุ่มน้อย กลุ่มต่างๆ ในรูปแบบของโรงเรียนของชนกลุ่มน้อยเอง และโรงเรียนที่ใช้ภาษาของชนกลุ่มน้อย โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาชาวกรีกัว ซึ่งเป็นชนเผ่าหนึ่งในประเทศแอฟริกาใต้ เนื่องจากเป็นชนเผ่าที่มีความสัมพันธ์ในกลุ่มอย่างชัดเจนและ ผู้นำของชนเผ่านี้เป็นผู้ที่บทบาทในช่วงที่มีการเรียกร้องสิทธิของชนกลุ่มน้อยในแอฟริกาใต้ การวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาภาคสนาม การใช้แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า แม้ว่าชาวเผ่ากรีกัวจะยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของตนเอง แต่ชาวกรีกัวก็ไม่ต้องการที่จะถูกแยกออกจากสังคมของชาวแอฟริกาใต้โดยเด็ดขาด ผู้วิจัยได้เสนอทางเลือก 3 ทางสำหรับการตอบสนองความต้องการทางการศึกษาให้กับชาวกรีกัวภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่มีอยู่ โดยทางเลือกที่ 3 คือ รัฐบาลควรให้ชาวกรีกัวอิสระแก่ชาวกรีกัวในการดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมและใช้ภาษาของตนเอง และต้องอนุญาตให้ชาวกรีกัวสร้างและดูแลสถาบันของตนเองภายใต้ โดยที่สิทธิของผู้เรียนและของผู้ปกครองต้องได้รับการรับรู้และต้องได้รับการเคารพ ในขณะที่รัฐบาลจะต้องยังคงรักษามาตรฐานของการศึกษาเอาไว้ เป็นทางเลือกที่น่าจะสามารถปฏิบัติได้จริงมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะเห็นได้ว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ที่ได้ทำการศึกษานั้นล้วนแล้วแต่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่มีสภาพและความต้องการที่หลากหลายแตกต่างกันตามกลุ่ม และในส่วนขององค์ประเด็นในการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความต้องการในระดับการจัดการศึกษา โดยศึกษาองค์ประกอบในการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาหลักสูตร บุคลากร สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวเลและชาวอูรักลาโว้ย

อร กุ้งแก้ว (2522) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเล เกาะสิเหร่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยสัมภาษณ์จากหัวหน้าครอบครัวชาวเล เพื่อให้ทราบถึงสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเลในเรื่องการศึกษา การอนามัยและการแต่งกาย พบว่า ในแง่ของสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจส่วนใหญ่แล้ว ชาวเลมีภูมิฐานะอยู่ที่เดิมตั้งแต่เกิด มีการศึกษาต่ำมาก มีฐานะยากจน มีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้นและต้องการเปลี่ยนอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน แต่ก็ทำไม่ได้ เพราะไม่มีความรู้ด้านอื่น สำหรับในแง่ของปัจจัยที่ก่อให้เกิดการยอมรับสิ่งใหม่ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ คือ การใช้ภาษาและเข้าใจภาษาไทย การติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกและความเชื่อทางด้านประเพณี ปรากฏว่าความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความ

เข้าใจภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการศึกษา ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ดีมีแนวโน้มที่จะยอมรับการศึกษามากกว่าผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้ไม่ดี สำหรับในเรื่องการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก ก่อให้เกิดความแตกต่างในการยอมรับสิ่งใหม่

ผู้ที่มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกมากมีแนวโน้มที่จะยอมรับสิ่งใหม่มากกว่าผู้ที่มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกน้อย และในเรื่องความเชื่อทางด้านประเพณีก่อให้เกิดความแตกต่างในการยอมรับการแต่งกาย ส่วนในเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาการเข้าใจภาษาไทยกับการยอมรับการอนามัย การแต่งกายและความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางด้านประเพณีกับการยอมรับการศึกษอนาณีนัน มีผู้ให้ความสนใจศึกษาค้นคว้าถึงประวัติความเป็นมาอยู่หลายท่าน โดยส่วนมากแล้ว จะกล่าวถึงความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์ และยังมีบางคนที่ได้ใช้หลักการเปรียบเทียบด้านมานุษยวิทยากายภาพ (Physical Anthropology) ที่มีความแตกต่างหรือคล้ายคลึงกัน ในการตั้งข้อสันนิษฐาน เกี่ยวกับเชื้อชาติของชาวเล

ธนา วสวนนท์ (2522) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางในการจัดสวัสดิการให้แก่ชนกลุ่มน้อยในจังหวัดภาคใต้ : จากกรณีศึกษาเรื่องของชาวเลในจังหวัดภูเก็ตและพังงา พบว่า ชาวเลโดยทั่วไป มีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากจนและขาดแคลนแม้แต่สิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (อันได้แก่ ที่อยู่ อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค) ทางด้านการศึกษาของชาวเล ปรากฏว่า มีชาวเลเพียงร้อยละ 31.67 เท่านั้นที่สามารถอ่านหนังสือภาษาไทยได้ ชาวเลโดยทั่วไปยังมีความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ ไม่นิยมการวางแผนครอบครัว ทำให้ชาวเลมีประชากรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นปัญหาที่ตามมาคือผลกระทบต่อสภาพความยากจนและความขาดแคลนที่มีอยู่แล้วให้มีเพิ่มมากขึ้น ปัญหาปัจจุบันของชาวเลคือ ปัญหาในด้านสภาพความเป็นอยู่และสวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับยังไม่เพียงพอ ชาวเลส่วนมากจะคิดว่า พวกเขาไม่มีความฉลาดเท่าทันกับคนในชุมชนใกล้เคียง อันแสดงถึงการขาดขวัญและกำลังใจในการดำเนินชีวิต และมีผลทำให้พวกเขามีความคิดไปถึงความต่ำต้อยในด้านชาติพันธุ์ของพวกเขาด้วย ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงชีวิตในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น ดังนั้นแนวทางการจัดสวัสดิการให้แก่ชาวเล จึงได้แก่การให้คำแนะนำในเรื่องการประกอบอาชีพ การให้บริการทางด้านการศึกษา การให้บริการทางด้านอนามัย โดยเฉพาะการเผยแพร่ความรู้ให้ชาวเลเข้าใจถึงการป้องกันโรคและประโยชน์ของการคุมกำเนิด

ถวิล นำบุญผล (2526) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะการเจริญพันธุ์ของสตรีชาวเลในจังหวัดกระบี่ พังงา และภูเก็ต โดยการนำเอาลักษณะที่เกี่ยวข้องกับทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่คิดว่ามีอิทธิพลต่อภาวะเจริญพันธุ์มาใช้ในการศึกษา ผลปรากฏว่า อายุแรกสมรส

มีความสัมพันธ์กับภาวะเจริญพันธุ์ กล่าวคือ สตรีซึ่งมีระยะเวลาการสมรสยาวนานกว่าจะมีบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยสูงกว่า สำหรับปัจจัยทางด้านสังคม พบว่า การศึกษาของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์กับภาวะเจริญพันธุ์ ส่วนทางด้านศาสนาและอาชีพนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะเจริญพันธุ์ และจากการศึกษาถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจพบว่า คู่สมรสที่มีรายได้ต่ำ (41-80 บาท/วัน) จะมีภาวะเจริญพันธุ์สูงกว่าคู่สมรสที่มีรายได้สูงกว่า สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้ ทักษะคิด และการวางแผนครอบครัว พบว่า ผู้ที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวจะมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยต่ำกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วย

เจน จรจัด (2525) กล่าวถึง การค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวเล ว่า เริ่มต้นเมื่อชนเผ่าอินโดนีเซียพวกหนึ่ง อพยพสู่เกาะบอร์เนียวในครั้งแรกจากแผ่นดินไปสู่ทะเล นับเป็นการเริ่มต้นวิถีชีวิตแบบชาวเกาะขึ้นที่นี่ และได้เกิดเผ่าพันธุ์ดัยค (Dyak) ขึ้น ดัยคพวกหนึ่ง กลับชอบใช้ชีวิตเร่ร่อนทำมาหากินในท้องทะเล เรียกกันว่า ดัยคทะเล (Sea Dyak) เคลื่อนย้ายอพยพตามแนวหมู่เกาะเรื่อยมาจนถึงแหลมมลายู บางพวกขึ้นฝั่งที่แหลมมลายูกลายเป็นบรรพบุรุษดั้งเดิมของชาวมลายู แต่ยังมีบางพวกที่ไม่ได้หยุดยั้งการเดินทางแสวงหา พวกเขาแล่นเรือร่อนเร่ต่อมาทางช่องแคบมะละกาออกสู่อ่าวเบงกอลอันดามัน เรื่อยมาตามแนวหมู่เกาะฝั่งตะวันตกของไทย และขึ้นไปทางหมู่เกาะตอนใต้ของประเทศสหภาพพม่า อย่างไรก็ตาม ชนเผ่าผู้ท้องทะเลเหล่านี้ได้แบ่งออกเป็นหมู่พวกย่อย ๆ และยังคงสืบทอดการดำรงชีวิตแบบเคลื่อนย้ายอพยพ เร่ร่อน พักพิงอยู่ท่ามกลางหมู่เกาะชายฝั่งทะเลอันดามัน ต่อมาได้ฉายานามว่า “ยิปซีทะเล” (Sea Gypsy) ช่วงเวลานาน หลังจากนั้นพวกเขาจึงยอมเปลี่ยนวิถีชีวิตพามาตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานเป็นที่ทาง โดยพวกอุรักลาไวย์ (Urak Lawoi) เข้ามาอาศัยอยู่บริเวณหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พวกมอแกน (Moklen) อยู่ถัดสูงขึ้นไปบนเกาะแถวภูเก็ต พวกมอแกน (Moken) เข้าสู่บริเวณหมู่เกาะอันกว้างใหญ่ทางตอนใต้ของประเทศพม่า แล้วก็กลายเป็นพลเมืองชาวเกาะพวกแรกบนเกาะภาคใต้ฝั่งตะวันตกของประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาภรณ์ อุกฤษณ์ (2532) ได้ศึกษา พิธีลอยเรือ : ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของชาวเล กรณีศึกษาบ้านหัวแหลม เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พบว่า องค์ประกอบของพิธีลอยเรือทั้งในแง่ของศิลปะที่ชาวเลบ้านหัวแหลมสร้างสรรค์ประดิษฐ์ขึ้น เพื่อใช้ในพิธีกรรม และในแง่ของสัญลักษณ์และการสื่อความหมายตลอดจนการสืบเนื่อง และการเปลี่ยนแปลงได้สะท้อนให้เห็นถึงสัญลักษณ์ และการสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การประกอบพิธีกรรมของผู้นำกลุ่ม การเข้าร่วมต่อเรือปลาจึก ประดิษฐ์ไม้กันผีประกอบพิธีสาदन้ และพิธีทำน้มนต์ ทำขวัญ และสะเดาะเคราะห์ ตลอดจนการร้องรำทำเพลงของสมาชิกในกลุ่ม สิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงสัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้วย

ท่าทาง ซึ่งนอกจากสัมพันธ์กับตำนานความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติ และภาวะแวดล้อมทางนิเวศวิทยา ซึ่งรวมเรียกว่าโลกทัศน์ทางสังคมและวัฒนธรรมแล้ว ยังแสดงถึงโครงสร้างของพิธีลอยเรือ ซึ่งสัมพันธ์กับโครงสร้างของชุมชนชาวเลบ้านหัวแหลมด้วย ในทำนองเดียวกันในทำนองเดียวกันเรือปลาจึกและส่วนประกอบของเรือ ไม่กันผี และเครื่องเช่นในพิธีกรรม ได้แสดงถึงสัญลักษณ์และการสื่อความหมายทางวัตถุ ซึ่งสัมพันธ์กับโลกทัศน์ทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลบ้านหัวแหลม อันเป็นแรงบันดาลใจให้สมาชิกในชุมชนสร้างสรรค์ประดิษฐ์สิ่งเหล่านี้ขึ้นเพื่อสนองความต้องการของสังคมเช่นกัน ทั้งนี้องค์ประกอบของพิธีลอยเรือแต่ละขั้นตอน และโลกทัศน์ทางสังคมและวัฒนธรรม ได้มีการสืบเนื่องและเปลี่ยนแปลงไปอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน

เยาวลักษณ์ ศรีสุกใส (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคม-เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม : ศึกษากรณีชาวเลสงกาอู๋ อ.เกาะลันตา จ. กระบี่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอูรักลาไวย์ บ้านสงกาอู๋ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่ และเพื่อศึกษาพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ของชาวเลอูรักลาไวย์ บ้านสงกาอู๋ ผลการศึกษาพบว่า การขยายตัวของเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ การขยายตัวของอำนาจรัฐและธุรกิจท่องเที่ยวอันเป็นผลมาจากการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย ทำให้ระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพภายในชุมชนเปลี่ยนไปเป็นระบบการผลิตเพื่อการค้ามากขึ้นทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจแบบทวิลักษณ์ขึ้นในชุมชน ส่งผลทำให้แบบแผนชีวิตทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปหลายประการ เช่น เงินตราเข้ามามีความสำคัญมากขึ้น เกิดอาชีพที่หลากหลายในชุมชน เช่น อาชีพรับจ้างทำงานในรีสอร์ท อาชีพนายหน้า ด้านการเมืองการปกครอง ทำให้ชาวเลมีส่วนร่วมในการพัฒนามู่บ้านมากขึ้น หน้าที่ของผู้นำชุมชนในอดีตคือ “โต๊ะหมอ” ถูกลดบทบาทลง มีการติดต่อกับบุคคลภายนอก เกิดการปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรม และรับเอาวัฒนธรรมภายนอกเข้ามาปฏิบัติ คนในชุมชนมีค่านิยมทางด้านวัตถุ วัฒนธรรมประเพณีบางอย่างคนในชุมชนเข้าร่วมน้อยลง อย่างไรก็ตามด้วยพื้นฐานความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังมีสำนึกในบรรพบุรุษร่วมกัน ความเป็นเครือญาติในชุมชน จึงทำให้ชาวเลรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ผ่านความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ภาษา และวิถีการดำรงชีวิต สิ่งเหล่านี้ถึงแม้จะไม่เข้มข้นเหมือนในอดีต แต่ก็ยังเป็นแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นไปอย่างไม่รวดเร็วนัก

หน่วยวิจัยสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2549) ได้จัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของชาวอูรักลาไวย์ในหมู่เกาะอาดัง-ราวี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ความรู้พื้นบ้านหรือความรู้ดั้งเดิมของชาวอูรักลาไวย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้ชาวอูรักลาไวย์มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแลถ่ายทอดความรู้ในพื้นที่ของตัวเอง และเพื่อ

พัฒนาหลักสูตรทดลองที่สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรในพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งมีชาวอุรกลาไวยอาศัยอยู่ได้ผลการดำเนินงานเป็น หลักสูตรท้องถิ่นของชาวอุรกลาไวย คู่มือสำหรับใช้ควบคู่กับหลักสูตร ผลจากการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้ให้หลักสูตร และผลสัมฤทธิ์จากการใช้หลักสูตร

นฤมล อรุโณทัย (2550) ได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับ อาชีพเสริมและอาชีพทางเลือกของชาวอุรกลาไวยในจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาจากชุมชนอุรกลาไวย 3 แห่งในจังหวัดภูเก็ต คือ บ้านสะพาน บ้านแหลมตึกแก และบ้านราไวย์ ซึ่งเป็นการสรุปและวิเคราะห์บทเรียนที่ผ่านมาในการสนับสนุนอาชีพเสริมและอาชีพทางเลือกและเสนอแนวทางเพื่อการสนับสนุนอาชีพให้กับชาวอุรกลาไวยในอนาคต มีข้อค้นพบจากการสำรวจดังนี้

อาชีพหลักของชาวอุรกลาไวยทั้งสามชุมชนคืออาชีพประมง เนื่องจากเป็นอาชีพที่อิสระ มีรายได้ดี เป็นอาชีพที่ถนัดที่สุด และเป็นอาชีพที่ไม่ต้องอาศัยวุฒิทางการศึกษา ปัจจุบันชาวอุรกลาไวยต้องเผชิญกับความท้าทายด้านอาชีพมากขึ้นเพราะอาชีพประมงมีข้อจำกัดคือกฎระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองและหวงห้ามมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีโอกาสในการทำอาชีพอื่นเพิ่มขึ้นด้วย

ในอดีตเคยมีการส่งเสริมอาชีพให้กับชาวอุรกลาไวยทั้งชายและหญิง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เพราะ กิจกรรมหรือโครงการมีระยะสั้นเกินไป ไม่ต่อเนื่องครบวงจร ไม่มีตลาดรองรับ ผู้ทำงานกับชุมชนยังไม่รู้จักสนิทสนมกับคนในชุมชนดีพอ เน้นการวัดผลเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ มีองค์กรเข้ามาสนับสนุนจำนวนมากแต่ขาดการประสานกัน ทัศนคติทางชาติพันธุ์ของคนในท้องถิ่น และชาวบ้านขาดความสนใจอย่างจริงจัง ขาดการวางแผนระยะยาว และขาดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน

ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางในการทำงานกับชุมชนชาวอุรกลาไวยในอนาคต คือ ต้องพยายามเข้าใจลักษณะเฉพาะของชาวอุรกลาไวยและการลอบคดีเก่า ๆ เน้นการประสานและบูรณาการทั้งในแง่ของประเด็นและแง่ขององค์กรหน่วยงาน การส่งเสริมโครงการหรือกิจกรรมอาชีพในระยะยาวและครบวงจร การสร้างนวัตกรรมของกลวิธีการทำงานและมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน โดยมีแนวทางในการส่งเสริมอาชีพเสริมและอาชีพทางเลือก คือ หัตถกรรม งานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ นอกจากการส่งเสริมอาชีพแล้ว ยังต้องส่งเสริมการวางแผนอนาคตและการออมทรัพย์ การสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ การส่งเสริมด้านการศึกษา การส่งเสริมความมั่นคงในชีวิตโดยเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย และส่งเสริมการเก็บหาและล่าสัตว์ทะเลแบบดั้งเดิมและการคุ้มครองวิถีวัฒนธรรมแห่งการเก็บหาแบบยั่งยืนในรูปแบบต่าง ๆ

ดาฤณัย จรุงทอง (2550) ได้ศึกษา ประวัติศาสตร์ชุมชนอุรุกรลาไวย์เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล ระหว่างปี พ.ศ. 2493-2549 ผลการศึกษาพบว่า ก่อนปี พ.ศ. 2493 อุรุกรลาไวย์มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย ในระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพ จนกระทั่งปี 2549 เป็นต้นมา วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวอุรุกรลาไวย์เกาะหลีเป๊ะเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ด้วยปัจจัยต่างๆ คือ การเสียชีวิตของผู้นำในยุคดั้งเดิม การเข้ามาของพ่อค้าคนกลางและการขยายตัวของอำนาจรัฐ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของอุรุกรลาไวย์ในยุคเปลี่ยนผ่าน เช่น เกิดการทำมาหากินในระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้า ความเปลี่ยนแปลงของสถานที่ตั้งบ้านเรือนในชุมชนและการนับถือศาสนาพุทธ เป็นต้น ดังนั้นหลังปี พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา จึงเป็นยุคที่เกิดความสับสนและความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับวิถีชีวิตของชาวอุรุกรลาไวย์เกาะหลีเป๊ะ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา ชุมชนอุรุกรลาไวย์เกาะหลีเป๊ะได้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในอีกระดับหนึ่ง อันเกิดจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหลักสำคัญ ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของคนในชุมชน เช่น การปรับตัวในด้านการทำมาหากิน พบว่ามี การเกิดขึ้นของอาชีพใหม่ ๆ เช่น อาชีพขับเรือหางยาวรับจ้าง และแรงงานรับจ้าง แม่บ้าน พนักงานในครัว พนักงานเสิร์ฟและอาชีพค้าขาย เป็นต้น และยังพบว่ามีความเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของวิถีชีวิตในทุก ๆ ด้าน เช่น สถานที่ตั้งและลักษณะของบ้านเรือน ความสัมพันธ์ทางสังคม รวมทั้งวงจรชีวิต วัฒนธรรมพื้นฐาน และการแสดงออกทางความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมนับเป็นความเปลี่ยนแปลง และการปรับตัวของชุมชน ที่สะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับหรือคล้อยตามไปกับกระแสวัฒนธรรมใหม่ที่ หลั่งไหลเข้ามา

David Hogan (1972) กล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของชาวเล ว่าเป็นเผ่าพันธุ์ ที่ปรากฏขึ้นในราว ๆ ศตวรรษที่ 17 (พุทธศตวรรษที่ 23) มีชื่อเรียกว่า "Orang Sela" (ชนผู้อาศัยอยู่ตามช่องแคบ) เป็นพวกเดียวกับมอแกนในปัจจุบัน เป็นชนเผ่าเร่ร่อน (Nomads) อยู่ในทะเลตามเกาะต่าง ๆ ไม่มีรัฐบาล ชอบการท่องเที่ยว เป็นโจรสลัด ต่อมากลุ่มคนพวกนี้ได้ตกเป็นเครื่องมือของกษัตริย์ปรัมเปร ซึ่งถือกันว่าเป็นกษัตริย์องค์แรกของมะละกา โดยที่พวกชาวเลจะต้องเข้าร่วมกลุ่มกันเป็นโจรสลัดปล้นเรือในทะเล ทรัพย์สินที่ได้มาก็แบ่งให้กับกษัตริย์ปรัมเปร ความดีความชอบที่พวกชาวเลได้รับก็คือ ได้รับการยกย่องให้เป็นตระกูลที่ได้รับการยอมรับในสังคมชั้นสูงของมะละกาในขณะนั้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวอุรุกรลาไวย์พบว่า ในอดีตนั้นงานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับชาวอุรุกรลาไวย์เป็นงานวิจัยประวัติความเป็นมา สังคมและวัฒนธรรม ต่อมาจึงมีการศึกษาในด้านการให้บริการต่าง ๆ ที่รัฐและหน่วยงานต่าง ๆ พยายามจัดให้กับคนกลุ่มนี้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาพสังคมในปัจจุบันได้อย่างเป็นปกติสุข

กรอบแนวคิดในการวิจัย :

ในการนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกลาไวย์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จากการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวอุรุกลาไวย์ พบว่ามีองค์ประกอบหลัก ๆ ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านผู้สอน 2. ด้านเนื้อหาหลักสูตร 3. กิจกรรมการเรียนการสอน 4. ด้านสื่อการสอน และ 5. ด้านการวัดและประเมินผล และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวอุรุกลาไวย์ ผู้วิจัยได้แบ่งความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรออกเป็น 6 หัวข้อ คือ 1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. การศึกษาด้านทักษะอาชีพ 3. การศึกษาด้านสุขอนามัย 4. การศึกษาด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ 5. การศึกษาด้านเศรษฐกิจ 6. การศึกษาด้านสังคม โดยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย : การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับ
ชาวอุรุกรลาไวย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกลาไวย์ เป็นการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการและนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกลาไวย์ มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ และ ข้อมูลเกี่ยวกับชาวอุรุกลาไวย์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกลาไวย์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา สภาพ และปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกลาไวย์

ประชากร

ประชากรใช้ในการศึกษา สภาพ และปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกลาไวย์

- 1) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกลาไวย์
- 2) นักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นชาวอุรุกลาไวย์ ที่เรียนหรือเคยเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) กำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่ที่มีชาวอุรักลาไวย์ อย่างน้อย อำเภอละ 1 คน
- 2) กำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นชาวอุรักลาไวย์ ที่เรียนหรือเคยเรียนใน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อย่างน้อย อำเภอละ 2 คน

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ความต้องการการศึกษานอกระบบของชาวอุรักลาไวย์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ความต้องการการศึกษานอกระบบของชาวอุรักลาไวย์คือชาวอุรักลาไวย์ที่มีถิ่นฐานอยู่เป็นหลักแหล่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 5,315 คน โดยคำนวณจำนวนของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปของชาวอุรักลาไวย์ จากสัดส่วนของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปของประชากรทั้งประเทศ ที่มีร้อยละ 77.95 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552) จากจำนวนประชากรของชาวอุรักลาไวย์ประมาณ 6,819 คน (Wongbusarakam, 2007) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรชาวอุรักลาไวย์

จังหวัด	พื้นที่	จำนวนประชากร(คน)	แหล่งที่มาของข้อมูล
ภูเก็ต (3,639 คน)	หาดสะปำ	196	field surveys by Asia
	เกาะสิเหร่	1,231	Resource Foundation
	หาดราไวย์	2,112	(2006)
	หาดฉลอง	100	Makboon (1981)
กระบี่ (2,100 คน)	เกาะพีพีดอน	100	an estimate based on the village sign for Urak Lawoi' village in (1998)
	เกาะลันตาใหญ่	2,000	Granbom (2005)
	สตูล (1,080 คน)	เกาะบุโหลนดอนและเกาะบุโหลนเล	200
	เกาะอาดัง-ราวี	880	the statistics of the sub-district administration office (TAO 2005)

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรชาวอุรูกลาไวที่ใช้ในการวิจัย

จังหวัด	จำนวนประชากร(คน)	เทียบสัดส่วน	จำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่15 ปีขึ้นไป (คน)
ภูเก็ต	3,639	$P = \frac{77.95}{100} \times 3,639$	2,837
กระบี่	2,100	$P = \frac{77.95}{100} \times 2,100$	1,637
สตูล	1,080	$P = \frac{77.95}{100} \times 1,080$	842
รวม	6,819	$P = \frac{77.95}{100} \times 6,819$	5,315

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางสำเร็จรูปของ Yamane (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ให้มีความคลาดเคลื่อน 5% จากจำนวนประชากร 5,315 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 372 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละในแต่จังหวัด โดยคิดตามสัดส่วนของประชากรในพื้นที่กับประชากรทั้งหมด ซึ่งได้จำนวนกลุ่ม ตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

จังหวัด	จำนวนประชากร(คน)	เทียบสัดส่วน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
ภูเก็ต	2,837	$n = \frac{372}{5,315} \times 2,837$	199
กระบี่	1,637	$n = \frac{372}{5,315} \times 1,637$	115
สตูล	842	$n = \frac{372}{5,315} \times 842$	59
รวม	5,315	$n = \frac{372}{5,315} \times 5,315$	373

2.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แนวทางในการการศึกษานอกระบบ สำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์คือ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์ พื้นที่ละ 1 คน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ในมีเครื่องมือและขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชาวอุรุกรลาไวย์ มี 3 ชุด คือ

3.1.1 แบบสัมภาษณ์ สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรุกรลาไวย์เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ ใน 5 ด้าน ดังนี้

- 1) สภาพด้านผู้สอน
- 2) สภาพด้านเนื้อหาหลักสูตร
- 3) สภาพด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) สภาพด้านสื่อการสอน
- 5) สภาพด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

- 1) ปัญหาด้านผู้สอน
- 2) ปัญหาด้านเนื้อหาหลักสูตร
- 3) ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) ปัญหาด้านสื่อการสอน
- 5) ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล

3.1.2 แบบสอบถามความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรักลาไวย์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในด้านผู้สอนด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended)

3.1.3 แบบสัมภาษณ์แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรักลาไวย์

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรักลาไวย์แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- 1) แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรักลาไวย์ด้านผู้สอน
- 2) แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรักลาไวย์ในด้านเนื้อหาหลักสูตร
- 3) แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรักลาไวย์ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรักลาไวย์ในด้านสื่อการสอน
- 5) แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรักลาไวย์ในด้านการวัดและประเมินผล

3.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจะดำเนินการดังขั้นตอนต่อไปนี้

3.2.1 ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ สภาทและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรุกรลาไว

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ บทความ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน จากจากการสังเคราะห์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังต่อไปนี้

- 1.1) ด้านผู้สอน
- 1.2) ด้านเนื้อหา
- 1.3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.4) ด้านสื่อการสอน
- 1.5) ด้านการวัดและประเมินผล

2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์สภาทและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไว มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้ชัดเจน

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และสำนวนภาษา รวมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข

5) สรุปรวบรวมข้อเสนอนี้ และแก้ไขปรับปรุง โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์

7) นำแบบสอบถามมาตรวจทานแก้ไขปรับปรุงให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจทานอีกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2.2 ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ บทความ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน จาก จากการสังเคราะห์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังต่อไปนี้

- 1.1) ด้านผู้สอน
- 1.2) ด้านเนื้อหา
- 1.3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.4) ด้านสื่อการสอน
- 1.5) ด้านการวัดและประเมินผล

2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้ชัดเจน

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และสำนวนภาษา รวมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข

5) สรุปรวบรวมข้อเสนอนี้ และแก้ไขปรับปรุง โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มชาวอุรุกรลาไวย์ ในพื้นที่ หมู่ 4 ตำบลเกาะสิเหร่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในระหว่างเดือนมกราคม 2553 จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและภาษาในแบบสอบถาม จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1972 อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2542) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.96 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

7) นำผลที่ได้จากการทดลองมาตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

8) นำแบบสอบถามมาตรวจทานแก้ไขปรับปรุงให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว นำส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจทานอีกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์

มาตรวัด	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟา
1. ความต้องการด้านผู้สอน	0.84
2. ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตร	0.84
3. ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	0.90
4. ความต้องการด้านสื่อการสอน	0.92
5. ความต้องการด้านการวัดและประเมินผล	0.96
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	0.96

3.2.3 ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

- 1) ผู้วิจัย สรุปลผลการศึกษา สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ และความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์
- 2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)
- 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้ชัดเจน
- 4) สรุปรวบรวมข้อเสนอนะ และแก้ไขปรับปรุง โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 5) นำแบบสอบถามมาตรวจทานแก้ไขปรับปรุงให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว นำส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจทานอีกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยยื่นหนังสือคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขอให้ออกหนังสือถึง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เมืองภูเก็ต ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เกาะลันตา และ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เมืองสตูล เพื่อขอความร่วมมือในการในเก็บข้อมูลวิจัย โดยมีรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรรักลาไวย์

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรรักลาไวย์ด้วยตนเอง โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่ที่มีชาวอุรรักลาไวย์ จำนวน 4 คน และนักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นชาวอุรรักลาไวย์ที่เรียนหรือเคยเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรรักลาไวย์ โดยได้ทำการเก็บรวบรวม ข้อมูลตั้งแต่ เดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2553

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรรักลาไวย์

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรรักลาไวย์ ด้วยตนเอง โดยการลงพื้นที่ งามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวอุรรักลาไวย์ เนื่องกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเป็นผู้ไม่รู้หนังสือ โดยใช้แบบสอบถามความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรรักลาไวย์ โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2553 และเก็บรวบรวมข้อมูลได้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 355 ฉบับ

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรรักลาไวย์

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรรักลาไวย์ ด้วยตนเอง โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ที่มีชาวอุรรักลาไวย์ จำนวน 3 คน โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือน มีนาคม 2553

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรังกลาไวย์มีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรังกลาไวย์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรังกลาไวย์ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่ที่มีชาวอุรังกลาไวย์ และนักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นชาวอุรังกลาไวย์ที่เรียนหรือเคยเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรังกลาไวย์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรังกลาไวย์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในด้านเนื้อหาและวิธีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยใช้สถิติแบบบรรยาย ด้วยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้จากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีความต้องการมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความต้องการปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความต้องการน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้วยการสรุปประเด็นเนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอแนวทางการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 7 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยในภาพรวม (ตารางที่ 4.1-ตารางที่ 4.6)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดภูเก็ต (ตารางที่ 4.7-ตารางที่ 4.12)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดกระบี่ (ตารางที่ 4.13-ตารางที่ 4.18)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดสตูล (ตารางที่ 4.19-ตารางที่ 4.24)

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย

ตอนที่ 8 การนำเสนอแนวทางการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหา ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์ จำนวน 5 คน และนักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ที่เรียนหรือเคยเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในพื้นที่ดังต่อไปนี้

- 1) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 1 คน
- 2) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยใหม่บ้านแหลมตึกแก เทศบาลตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 1 คน
- 3) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลเกาะลันตาใหญ่ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ จำนวน 1 คน
- 4) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล จำนวน 2 คน

นักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ ที่เรียนหรือเคยเรียนใน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในพื้นที่ ดังต่อไปนี้

- 1) นักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 1 คน
- 2) นักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยใหม่บ้านแหลมตึกแก เทศบาลตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 2 คน
- 3) นักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ จำนวน 2 คน

1. สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

จากการศึกษาพบว่าในพื้นที่ดังกล่าวไม่มีการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ โดยเฉพาะ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีโครงสร้างการบริหารแบบกระจายอำนาจตามพื้นที่ คือ มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของแต่ละจังหวัด และในแต่ละจังหวัดมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของแต่ละอำเภอรับผิดชอบและบริหารงานในอำเภอนั้น ๆ และในแต่ละสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของแต่ละอำเภอ มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละตำบล ปฏิบัติและรับผิดชอบพื้นที่ในแต่ละตำบล

1.1 จังหวัดภูเก็ต

ในจังหวัดภูเก็ตมีพื้นที่ที่มีชาวอุรกลาไวยอาศัยที่ศึกษาคือ หมู่ที่ 4 บ้านแหลมตึกแก ตำบล รัชฎา อำเภอเมือง และหมู่ที่ 2 บ้านราไวย์ ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง ผลการศึกษาพบว่าจากข้อกำหนดในการจัดการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียนนั้น กำหนดอัตราส่วน ระหว่าง ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต่อนักศึกษา ไว้ที่ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 1 คน ต่อจำนวนนักศึกษา 60 คน จากการศึกษาพบว่า ศูนย์การเรียนรู้ที่ศึกษาเกือบทั้งหมด มีนักศึกษาในแต่ละภาคการเรียนจะไม่เกิน 60 คน ทำให้แต่ละตำบลมีครูศูนย์การเรียนรู้ เพียง 1 คนเท่านั้น ผลที่ตามมาคือถึงแม้ว่าในบางตำบลจะมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพียงมากกว่า 1 แห่ง แต่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ประจำได้เพียง 1 แห่ง ส่งผลให้มีชาวอุรกลาไวยเพียงจำนวนน้อยเท่านั้นที่เข้าเรียนการศึกษานอกระบบเนื่องจากศูนย์การเรียนรู้ของตำบลอยู่ห่างไกลทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทาง หรือ ไม่สามารถเดินทางไปเข้าเรียนได้อย่างต่อเนื่องได้ ในพื้นที่ที่ศึกษาทั้ง 2 แห่ง คือ ในพื้นที่หมู่ 4 บ้านแหลมตึกแก ที่ตั้งอยู่บนเกาะสิเหร่ ก็มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แต่นักศึกษาที่เป็นชาวอุรกลาไวยต้องเดินทางไปเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของตำบลซึ่งอยู่ที่หมู่ที่ 7 บ้านท่าเรือใหม่ และในพื้นที่หมู่ 2 บ้านราไวย์ ตำบลราไวย์ มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตั้งอยู่ หมู่ 6 บ้านแหลมพรมเทพซึ่งอยู่ห่างออกไป

นักศึกษาที่เข้าเรียนการศึกษานอกระบบที่เป็นชาวอุรกลาไวยมีจำนวนน้อยมาก และเกือบทั้งหมด มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีอายุคือมีอายุอยู่ในช่วง 17-20 ปี และหลักสูตรที่เรียน คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เหตุผลในการเข้าเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ต้องการได้วุฒิทางการศึกษาเพื่อใช้ในการสมัครงาน หรือ เพิ่มค่าจ้าง แรงงาน เนื่องจากนักศึกษาชาวอุรกลาไวยนั้นทำงานข้างนอกชุมชน เช่น งานบริการในร้านอาหาร งานรับจ้าง ไปด้วยและเรียนไปด้วย และบางครั้งทำให้ไม่สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

1.1.1 สภาพและปัญหาด้านผู้สอน

สภาพในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรกลาไวยในจังหวัดภูเก็ตในด้าน ต่าง ๆ เป็นดังนี้ ในด้านผู้สอน นั้นพบว่า ผู้สอนเข้าใจสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของชาวอุรกลาไวยเพราะมีกิจกรรมที่ทำงานร่วมกับชุมชนเช่นการสำรวจความต้องการในการฝึกทักษะอาชีพ การสำรวจข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ และผู้สอนเป็นผู้มีอัธยาศัยดี ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา มีความสนิทสนมกับนักศึกษา ให้ความช่วยเหลือ ติดตาม และรู้จักผู้เรียนเป็นส่วนบุคคล เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจสภาพและข้อจำกัดของแต่ละบุคคล ถึงแม้ว่าผู้สอนไม่สามารถพูดภาษาอุรกลาไวยได้ หรือ ไม่เข้าใจภาษาอุรกลาไวยซึ่งเป็นภาษาที่ชาวอุรกลาไวยใช้ในการสื่อสารกันเอง แต่ก็ไม่มีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบแต่อย่างใด เนื่องจากใน

การเรียนการสอนนั้นใช้ภาษาไทยกลางทั้งหมด นักศึกษาที่เป็นชาวอุรุกรลาไวยพูดสื่อสารกับครูและเพื่อนนักศึกษาด้วยภาษาไทยกลาง จะใช้ภาษาอุรุกรลาไวยเมื่ออยู่ในกลุ่มชาวอุรุกรลาไวยด้วยกันเท่านั้น

1.1.2 สภาพและปัญหาด้านเนื้อหาหลักสูตร

ในด้านเนื้อหาหลักสูตร พบว่าไม่มีการจัดหลักสูตรเนื้อหาให้กับชาวชาวอุรุกรลาไวย โดยเฉพาะ หลักสูตรที่มีนักศึกษาชาวอุรุกรลาไวยเข้ามาเรียนคือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในส่วนของเนื้อหาด้านการฝึกทักษะอาชีพ นั้น ก็มีทั้งการฝึกอาชีพที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจัดขึ้น และมีการฝึกอาชีพหน่วยงานอื่นๆ เข้ามาจัดให้ อย่างเช่น การทำน้ำยาล้างจาน การร้อยคริสตัล เย็บผ้า การร้อยหอยมุก การทำดอกไม้จันทร์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปกลมกลืนกับชุมชนเมือง เช่น การทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพ ส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องของวิถีชีวิตดั้งเดิม และประเพณีวัฒนธรรมของชาวอุรุกรลาไวยส่วนมากจะเป็นการถ่ายทอดกันเองในชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีการจัดสอนเนื้อหาหลักสูตรเหล่านี้

1.1.3 สภาพและปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาชาวอุรุกรลาไวยนั้นผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนกับการจัดการศึกษาให้นักศึกษาทั่วไป คือ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลักษณะของเนื้อหาวิชา คือ สอนแบบบรรยายเน้นผู้สำคัญ สลับการจัดกิจกรรมในวิชาทั่วไป สอนให้ทดลองในวิชาวิทยาศาสตร์ กิจกรรมวาดรูป การให้ผู้เรียนค้นคว้าจากห้องสมุด นอกจากนี้ตามข้อกำหนดของของหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น ผู้เรียนจะต้องเรียนคอมพิวเตอร์ไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง และ ต้องปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง จึงจะจบแต่ละหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) นั้น ผู้สอนให้นักศึกษาเป็นผู้เลือกกิจกรรมเหล่านั้นเอง อาจจะทำกิจกรรมคนเดียว เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม ก็ได้ โดยกิจกรรมเหล่านั้นต้องเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเองหรือชุมชนก็ได้ เช่น นักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวยในบ้านแหลมตึกแถมรวมตัวกันเก็บขยะบนชายหาดบนแหลมตึกแถม

สำหรับการกิจกรรมการฝึกอาชีพสำหรับชาวอุรุกรลาไวยนั้น ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับชุมชนในการจัดทำโครงการฝึกอาชีพ โดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจความต้องการ การจัดเวทีชาวของชาวบ้านเพื่อตรวจสอบความต้องการว่าเป็นไปตามความต้องการของชุมชนหรือไม่ การดำเนินการเขียนโครงการเพื่อเสนอต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมฝึกอาชีพ การประสานงานในการ

จัดหาวิทยากร การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และจัดให้มีกิจกรรมฝึกอาชีพ โดยมีกิจกรรมการฝึกอาชีพที่เคยจัดขึ้น เช่น การทำน้ายาล้างจาน การทำดอกไม้จันทน์ การสอนการร้อยหอยมุก การทำสบู่ล้างมือ เป็นต้น แต่ชาวอุรุกรลาไวย้มักไม่ค่อยให้ความสนใจกับกิจกรรมต่างๆ เท่าที่ควรและแต่เกือบทุกอาชีพที่ได้ฝึกไปนั้นไม่ได้มีการนำไปดำเนินการต่อให้เป็นอาชีพได้จริง ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ บางครั้งจัดกิจกรรมได้ไม่สะดวกเนื่องจากข้อจำกัดของสถานที่ในการจัดกิจกรรม

1.1.4 สภาพและปัญหาด้านสื่อการสอน

ด้านการใช้สื่อการสอนสำหรับนักศึกษาชาวอุรุกรลาไวย้นั้นไม่แตกต่างจากการใช้สื่อการสอนสำหรับนักศึกษาทั่วไป ทั้งนี้การใช้สื่อการสอนนั้นขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา เช่น ให้อดองไซเค็ม ให้นักศึกษานำอุปกรณ์มาเอง โดยผู้สอนเน้นการใช้วัสดุที่หาได้ในชุมชน ปัญหาด้านสื่อการสอนที่พบคือ ไม่มีคอมพิวเตอร์ในศูนย์การเรียนชุมชน หนังสือเรียนไม่เพียงพอ ขาดอุปกรณ์สำหรับการทดลองทางวิทยาศาสตร์หรืออุปกรณ์สำหรับการทดลองทางวิทยาศาสตร์ไม่เพียงพอ และนักศึกษาไม่นำวัสดุอุปกรณ์มาตามที่คุณสอนกำหนด

1.1.5 สภาพและปัญหาด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผลนักศึกษาชาวอุรุกรลาไวย้นั้นไม่แตกต่างจากการวัดและประเมินผลนักศึกษาทั่วไป คือวัดและประเมินผลเหมือนกับการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน คือ การเก็บคะแนนการเข้าพบกลุ่ม การเก็บคะแนนจากรายงาน และงานที่ได้รับมอบหมาย และการสอบเมื่อจบภาคเรียน ประกอบกับการวัดความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจากเรียนจบแล้ว สำหรับการวัดและประเมินผลการฝึกทักษะอาชีพนั้นผู้สอนพิจารณาจากผลงานที่ทำ และมีการติดตามการทำอาชีพนั้น ๆ ต่อ แต่ผู้ฝึกอาชีพไม่ได้ประกอบอาชีพที่ฝึกนั้นอย่างต่อเนื่อง เพราะขาดการทำการตลาด และขาดตลาด

1.2 จังหวัดกระบี่

ในจังหวัดกระบี่มีพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย้อาศัยที่ศึกษาคือ หมู่ที่ 3 บ้านคลองดาว ตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา และหมู่ที่ 7 บ้านสังกาอู่ ตำบลเกาะลันตาใหญ่ อำเภอเกาะลันตา ผลการศึกษาพบว่าจากข้อกำหนด ในการจัดการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียนนั้น กำหนดอัตราส่วน ระหว่าง ครู ศูนย์การเรียนชุมชน ต่อนักศึกษา ไว้ที่ ครูศูนย์การเรียนชุมชน 1 คน ต่อจำนวนนักศึกษา 60 คน ทำให้ศูนย์การเรียนชุมชนของตำบล ในพื้นที่อำเภอเกาะลันตาใหญ่ทุกตำบลมีครูศูนย์การเรียนชุมชนจำนวน 1 คน เช่นเดียวกัน ในพื้นที่เกาะลันตานั้น ปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบ เป็นเรื่องสถานที่ในการจัดกิจกรรมการศึกษา สืบเนื่องจากการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครูศูนย์การเรียนชุมชนหนึ่งคนซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ 1 ตำบล ต้องเป็นผู้จัดการหาสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนเอง

โดยใน 2 ตำบลที่มีชาวอุรุกรลาไวยอาศัยอยู่ ได้แก่ ตำบลศาลาด่าน และตำบลเกาะลันตาใหญ่ นั้นพบว่าปัจจุบัน ตำบลศาลาด่านยังไม่มีอาคารถาวรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องห้องแถวเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีนักศึกษาชาวอุรุกรลาไวย แต่ก็เป็นจำนวนน้อย ในขณะที่ ในตำบลเกาะลันตาใหญ่มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นอาคารถาวรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลันตาใหญ่ แต่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลเกาะลันตาไม่มีนักศึกษาที่เป็นชาวอุรุกรลาไวยเลย

นักศึกษาที่เข้าเรียนการศึกษานอกระบบที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีคือมีอายุอยู่ในช่วง 17-18 ปี และหลักสูตรที่เรียน คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เหตุผลในการเข้าเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ต้องการได้วุฒิทางการศึกษา เพื่อใช้ในการสมัครงาน หรือ เพิ่มค่าจ้าง แรงงาน ด้วยลักษณะของพื้นที่ที่เป็นเมืองท่องเที่ยว ทำให้นักศึกษาที่เป็นชาวอุรุกรลาไวยต้องออกไปทำงานในภาคบริการ แต่ก็ยังมีนักศึกษาที่เป็นชาวอุรุกรลาไวยบางส่วนที่ยังทำอาชีพประมง

1.2.1 สภาพและปัญหาด้านผู้สอน

ด้านผู้สอนผู้สอนเข้าใจวิถีชีวิตของ และลักษณะของผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย เป็นเด็กอ่อนน้อมถ่อมตนและว่าง่าย และผู้สอนให้ความสำคัญกับนักศึกษาแต่ละคน ติดตาม ใฝ่ถามสุขทุกข์ ถึงแม้ว่าผู้สอนไม่เข้าใจภาษาอุรุกรลาไวย แต่ไม่มีปัญหาในการสื่อสารกับผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย เนื่องจากในการเรียนการสอนใช้ภาษาไทยกลางทั้งหมด

1.2.2 สภาพและปัญหาด้านเนื้อหาหลักสูตร

ในด้านเนื้อหาหลักสูตร พบว่าไม่มีการจัดหลักสูตรเนื้อหาให้กับชาวอุรุกรลาไวย โดยเฉพาะ หลักสูตรที่มีนักศึกษาชาวอุรุกรลาไวยเข้ามาเรียนคือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.2.3 สภาพและปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าพบว่ามีหลักสูตรเนื้อหาให้กับชาวอุรุกรลาไวยโดยเฉพาะ มีการพบกลุ่มสัปดาห์ละ 1-2 วัน สอนแบบบรรยาย และตามลักษณะรายวิชา ส่วนมาก ครูผู้สอนจะทำแบบฝึกหัดใส่เป็นใบงานให้นักเรียนได้สรุปเนื้อหาวิชาที่เรียน การทัศนศึกษา การศึกษานอกสถานที่ และโดยข้อกำหนดของหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนแล้ว จะต้อง เรียน คอมพิวเตอร์ 50 ชั่วโมง ทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง แต่นักศึกษามักจะมาเรียนไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ

1.2.4 สภาพและปัญหาด้านสื่อการสอน

ด้านการใช้สื่อการสอนสำหรับนักศึกษาชาวอุรุกรลาไว้นั้นไม่แตกต่างจากการใช้สื่อการสอนสำหรับนักศึกษาทั่วไป ทั้งนี้การใช้สื่อการศอนนั้นขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา แต่ส่วนใหญ่สื่อที่ใช้สื่อการสอนที่ คือหนังสือเรียน เอกสารประกอบการสอนและใบงานที่ครูจัดทำขึ้น

1.2.5 สภาพและปัญหาด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผลนักศึกษาชาวอุรุกรลาไว้นั้นไม่แตกต่างจากการวัดและประเมินผลนักศึกษาทั่วไป คือวัดและประเมินผลเหมือนกับการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน คือ การเก็บคะแนนการเข้าพบกลุ่ม การเก็บคะแนนจากรายงาน และงานที่ได้รับมอบหมาย และการสอบเมื่อจบภาคเรียน ประกอบกับการวัดความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจากเรียนจบแล้ว

1.3 จังหวัดสตูล

ในจังหวัดสตูล มีชาวอุรุกรลาไว้อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ 7 บ้านอาดัง-ราวี-หลิเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล ซึ่งเป็นตำบลที่ประกอบด้วยเกาะ ต่าง ๆ มีเกาะใหญ่ ๆ 4 เกาะ คือ เกาะสาหร่าย เกาะตะรุเตา เกาะอาดัง และเกาะราวี พื้นที่หมู่ 7 บ้านอาดัง-ราวี บ้านหลิเป๊ะ ซึ่งอยู่ห่างจากท่าเรือปากบารา อำเภอละงู ประมาณ 80 กิโลเมตร อยู่ในความรับผิดชอบ ศูนย์การเรียนชุมชนตำบลเกาะสาหร่าย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมือง จังหวัดสตูล จากการศึกษาพบว่า เนื่องด้วยข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ การเดินทางและงบประมาณ ทำให้ ศูนย์การเรียนชุมชน ไม่สามารถเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เกาะอาดัง-ราวี-หลิเป๊ะ ได้ และที่ผ่านมาไม่มีนักศึกษาที่เป็นชาวอุรุกรลาไว้อเข้ามาเรียนการศึกษานอกระบบเลย

สำหรับการจัดการศึกษานอกระบบให้ผู้ที่อยู่ตามเกาะต่าง ๆ นั้น ด้วยเงื่อนไขด้านพื้นที่ที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ห่างไกล และเงื่อนไขด้านเวลาที่ผู้เรียนต้องทำงานในภาคบริการและภาคการท่องเที่ยวไปด้วยทำให้ปัจจุบัน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองสตูลได้จัดการศึกษาในรูปแบบของการศึกษาทางไกล ซึ่งมีลักษณะการจัดการศึกษาล้ายกับรูปแบบการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช คือ ให้นักศึกษารับหนังสือและเอกสารประกอบการเรียนเพื่อนำไปศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนั้นได้กำหนดให้มีการพบกลุ่มเพียงเดือนละ 1 ครั้งโดยนักศึกษาต้องเดินทางมาพบกลุ่มที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสตูล ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาการศึกษานอกระบบทั่วไปที่ต้องพบกลุ่มสัปดาห์ละ 1-2 วัน ที่ศูนย์การเรียนชุมชน และต้องเรียนคอมพิวเตอร์ 50 ชั่วโมง ทำกิจกรรมพัฒนา

คุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง และสอบปลายภาคเมื่อจบภาคการศึกษาเช่นเดียวกับ นักศึกษาการศึกษานอกระบบทั่วไป

นักศึกษาที่เรียนโดยการศึกษากทางไกลปัจจุบันนี้มีอยู่ประมาณ 20 คน เป็นผู้ที่อาศัยอยู่บน เกาะต่าง ๆ มีอายุประมาณ 17-18 ปี หลักสูตรที่เรียนคือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย และกำลังทำงานในภาคบริการและการท่องเที่ยวไปด้วย ส่วนใหญ่ต้องการ เรียนเพื่อให้ได้วุฒิการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนจบทั้งหมดแต่อาจจะต้องใช้เวลาในการศึกษา มากกว่านักศึกษาที่เรียนแบบปกติ เนื่องจากนักศึกษาขาดการติดต่อกับครู เป็นระยะเวลาานาน และครูไม่สามารถติดต่อนักศึกษาได้

1.4 สรุปสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย

โดยภาพรวม ทั้งในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูลนั้น ไม่มีการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรุกรลาไวยโดยเฉพาะเนื่องจากมาจากโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีโครงสร้างการบริหารแบบกระจายอำนาจตามพื้นที่ คือ มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของแต่ละจังหวัด และในแต่ละ จังหวัดมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของแต่ละอำเภอรับผิดชอบ และบริหารงานในอำเภอนั้น ๆ และในแต่ละสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยของแต่ละอำเภอ มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละตำบล ปฏิบัติและรับผิดชอบพื้นที่ในแต่ละ ตำบล

ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดกระบี่มีชาวอุรุกรลาไวยซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น หรืออายุ ประมาณ 17-20 ปี เข้ามาเรียนกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก โดยหลักสูตรที่เรียน คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เหตุผล ในการเข้าเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ต้องการได้วุฒิ ทางการศึกษา เพื่อใช้ในการสมัครงาน หรือ เพิ่มค่าจ้าง แรงงาน ทั้งนี้สืบเนื่องจากสภาพพื้นที่ของ จังหวัดและจังหวัดกระบี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทำให้ คนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอาชีพอยู่ในภาคบริการทั้งในและนอกชุมชน และปัญหาที่พบคือนักศึกษาทำงาน ไปด้วยและเรียนไปด้วย บางครั้งทำให้ก็ไม่สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนในพื้นที่จังหวัดสตูลนั้น พบว่าที่ผ่านมาไม่มีนักศึกษาที่เป็นชาวอุรุกรลาไวยเข้ามาเรียนการศึกษานอกระบบเลย เนื่องจาก ใน จังหวัดสตูล มีชาวอุรุกรลาไวยอาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ 7 บ้านอาดัง-ราวี-หลิเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอ เมืองสตูล ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ห่างไกล การเดินทางไม่สะดวก แต่มีจัดการศึกษานอกระบบในรูปแบบของ การศึกษาทางไกลให้กับผู้ที่อยู่ในอาศัยในอยู่บนเกาะห่างไกล โดยการให้ผู้เรียนนำหนังสือเรียนไป ศึกษาด้วยตนเองและมีการพบกลุ่มเพียงเดือนละ 1 ครั้ง

1.4.1 สรุปสภาพและปัญหาด้านผู้สอน

ในด้านผู้สอนพบว่าทั้งในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่ ผู้สอนเข้าใจวิถีชีวิตของ และลักษณะของผู้เรียนที่เป็นชาวอุรักลาไวย์และถึงแม้ว่าผู้สอนถึงแม้ว่าผู้สอนไม่เข้าใจภาษาอุรักลาไวย์ แต่ไม่มีปัญหาในการสื่อสารกับผู้เรียนที่เป็นชาวอุรักลาไวย์ เนื่องจากในการเรียนการสอนใช้ภาษาไทยกลางทั้งหมด และไม่พบปัญหาใดเกี่ยวกับผู้สอนในทั้งสองพื้นที่

1.4.2 สรุปสภาพและปัญหาด้านเนื้อหาหลักสูตร

ในด้านเนื้อหาหลักสูตรพบว่าทั้งในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่ไม่มีการจัดหลักสูตรเนื้อหาให้กับชาวชาวอุรักลาไวย์โดยเฉพาะ หลักสูตรที่มีนักศึกษาชาวอุรักลาไวย์เข้ามาเรียน คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในจังหวัดภูเก็ตพบว่าสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพให้กับชาวอุรักลาไวย์ในชุมชน แต่ในจังหวัดกระบี่ไม่มีการจัดหลักสูตรดังกล่าว

1.4.3 สรุปสภาพและปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สืบเนื่องจากเนื้อหาหลักสูตรที่ชาวอุรักลาไวย์เข้ามาเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายลักษณะการกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการพบกลุ่มสัปดาห์ละ 1-2 วัน สอนแบบบรรยาย จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลักษณะของเนื้อหาวิชา คือ สอนแบบบรรยายเน้นผู้สำคัญสลับการจัดกิจกรรมในวิชาทั่วไปผู้เรียนจะต้องเรียนคอมพิวเตอร์ไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง และต้องปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง จึงจะจบแต่ละหลักสูตร สำหรับการฝึกทักษะอาชีพนั้น ผู้สอนซึ่งเป็นวิทยากรจากภายนอกจะสอนโดยการสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ นักศึกษามักจะมาเรียนไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ และสถานที่จัดการฝึกอาชีพนั้นพบข้อจำกัดของสถานที่ในการจัดกิจกรรม

1.4.4 สรุปสภาพและปัญหาด้านสื่อการสอน

ในด้านสื่อการสอน ด้านการใช้สื่อการสอนสำหรับนักศึกษาชาวอุรักลาไวย์นั้นไม่แตกต่างจากการใช้สื่อการสอนสำหรับนักศึกษาทั่วไปซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา สื่อการสอนที่ใช้ คือ หนังสือเรียน เอกสารประกอบการสอนและใบงานที่ครูจัดทำขึ้น

1.4.5 สรุปสภาพและปัญหาด้านการวัดและประเมินผล

ในด้านการวัดและประเมินผลด้านการวัดและประเมินผลนักศึกษาชาวอุรุกลาไวย์นั้น ไม่แตกต่างจากการวัดและประเมินผลนักศึกษาทั่วไป การเก็บคะแนนการเข้าพบกลุ่ม การเก็บคะแนนจากรายงาน และงานที่ได้รับมอบหมาย และการสอบเมื่อจบภาคเรียน ประกอบกับการวัดความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจากเรียนจบแล้ว สำหรับการวัดและประเมินผลการฝึกทักษะอาชีพนั้นผู้สอนพิจารณาจากผลงานที่ทำ และมีการติดตามการทำอาชีพนั้น ๆ ต่อ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกลาไวย์ในภาพรวม

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวอุรุกลาไวย์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไป ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล จำนวน 355 คน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม

จากการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกลาไวย์ ได้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม (N=355)

	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่	จังหวัดภูเก็ต	200	56.34
	จังหวัดกระบี่	95	26.76
	จังหวัดสตูล	60	16.90
	รวม	355	100.00
เพศ	ชาย	168	47.32
	หญิง	187	52.68
	รวม	355	100.00
อายุ	15-29 ปี	169	47.61
	30-44 ปี	106	29.86
	45-59 ปี	63	17.75
	60 ปีขึ้นไป	17	4.79
	รวม	355	100.00
สถานภาพสมรส	โสด	71	20.00
	สมรส	253	71.27
	หม้าย	31	8.73
	รวม	355	100.00
อาชีพ	ประมง	118	33.24
	รับจ้าง	121	34.08
	ค้าขาย	48	13.52
	อื่น ๆ (แม่บ้าน)	68	19.15
	รวม	355	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม (N=355)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	น้อยกว่า 5,000 บาท	177	49.86
	5,000-10,000 บาท	139	39.15
	10,001-15,000 บาท	9	2.54
	มากกว่า 15,000 บาท	5	1.41
	ไม่มีรายได้	25	7.04
	รวม	355	100.00
ระดับการศึกษา	ไม่ได้เรียนหนังสือ	64	18.03
	เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา	63	17.75
	ประถมศึกษา	135	38.03
	มัธยมศึกษาตอนต้น	60	16.90
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	27	7.61
	อื่น ๆ (ปริญญาตรี)	6	1.69
	รวม	355	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 355 คน ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในจังหวัดภูเก็ตร้อยละ 56.34 อยู่ในจังหวัดกระบี่ ร้อยละ 26.76 และอยู่ในจังหวัดสตูล ร้อยละ 16.90

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 47.32 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.68 โดยผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุอยู่ในช่วง 15-29 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.61 รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 30-44 ปี ร้อยละ 29.86 มีอายุอยู่ในช่วง 45-59 ปี ร้อยละ 17.75 และมีอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 4.79 ด้านสถานภาพการสมรสนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่หรือร้อยละ 71.27 มีสถานภาพสมรส ส่วนอีกร้อยละ 20.00 มีสถานภาพโสด และอีกร้อยละ 8.73 นั้นมีสถานภาพเป็นหม้าย

ในด้านการประกอบอาชีพนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอาชีพรับจ้าง และอาชีพประมง เป็นสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 34.80 และร้อยละ 33.24 รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือเป็นแม่บ้าน ร้อยละ 19.15 และมีอาชีพค้าขายร้อยละ 13.52 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน โดยคิดเป็นร้อยละ 49.86 รองลงมาคือ มีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน

ร้อยละ 39.15 และมีผู้ที่ไม่มีรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 7.04 และผู้ตอบแบบสอบถามเพียงร้อยละ 3.95 เท่านั้นที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน

ส่วนในด้านระดับการศึกษานั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเรียนจบชั้นประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.03 รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ตอนต้น เป็นสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 18.03, ร้อยละ 17.75 และ ร้อยละ 16.90 และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 7.61 และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่เรียนจบปริญญาตรี ร้อยละ 1.69

2.1.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรักลาไวย์ในภาพรวม

จากการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรักลาไวย์ จำนวน 355 คน ในพื้นที่ 3 จังหวัดที่มีชาวอุรุกรักลาไวย์อาศัยอยู่ ได้แก่จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล ได้ผลการศึกษาด้านความต้องการการศึกษานอกระบบของชาวอุรุกรักลาไวย์ ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรักลาไวย์ในภาพรวม ด้านผู้สอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	ผู้สอนให้ความเป็นกันเอง	348	4.32	0.78	มาก
2.	ผู้สอนเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน	349	4.13	0.75	มาก
3.	ผู้สอนเป็นผู้มองโลกในแง่ดี	349	4.34	0.70	มาก
4.	ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	349	4.44	0.72	มาก
5.	ผู้สอนมีความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน	349	4.22	0.73	มาก
6.	ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย	350	4.36	0.77	มาก
7.	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	349	4.04	0.84	มาก
8.	ผู้สอนเตรียมการสอนในแต่ละเรื่องเป็นอย่างดี	349	4.14	0.78	มาก
	รวม		4.25	0.14	มาก

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรักลาไวย์มีความต้องการนอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรักลาไวย์ ด้านผู้สอน โดยรวมในระดับมาก ($M = 4.25$) โดยลักษณะของผู้สอนที่ชาวอุรุกรักลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ($M=4.44$) รองลงมาคือ ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย ($M=4.36$) และผู้สอนเป็นผู้มองโลกในแง่ดี ($M=4.34$)

ตารางที่ 4.3 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวม ด้านเนื้อหา
หลักสูตร

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความ ต้องการ
ความต้องการด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน					
1.	หลักสูตรสายสามัญระดับม.ต้น	349	3.98	0.90	มาก
2.	หลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย	348	4.05	0.80	มาก
3.	การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร	349	4.27	0.72	มาก
4.	การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร	349	4.42	0.84	มาก
	รวม		4.18	0.20	มาก
ความต้องการด้านทักษะอาชีพ					
1.	การฝึกอบรบการดำน้ำอย่างปลอดภัย	349	4.13	0.79	มาก
2.	การฝึกอบรบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	349	3.56	1.12	มาก
3.	การฝึกอบรบทักษะการก่อสร้าง	347	3.45	1.01	มาก
4.	การฝึกอบรบทักษะการขับรถยนต์	348	3.53	1.01	มาก
5.	การฝึกอบรบทักษะการเลี้ยงเด็ก	348	3.70	1.01	มาก
6.	การฝึกอบรบทักษะการตัดผม, เสริมสวย	349	3.60	0.92	มาก
7.	การฝึกอบรบภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์	349	4.38	0.78	มาก
8.	การฝึกอบรบทักษะการซ่อมเครื่องยนต์	349	3.83	0.88	มาก
9.	การฝึกอบรบทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้า	349	3.69	0.93	มาก
10.	การฝึกอบรบทักษะการทำอาหารและขนม	349	3.95	0.79	มาก
11.	งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน	349	4.05	0.87	มาก
	รวม		3.81	0.29	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านสุขอนามัย					
1.	การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด	348	4.49	0.69	มาก
2.	การดูแลผู้ป่วยโรคนี้้น้ำหนัก	348	4.18	0.83	มาก
3.	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	349	4.21	0.75	มาก
4.	การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล	349	4.11	0.83	มาก
5.	การป้องกันโรค (เช่น โรคเอดส์, โรคติดต่ออื่น ๆ)	349	4.41	0.88	มาก
6.	การรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย	349	4.17	0.80	มาก
	รวม		4.29	0.15	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวม ด้าน
เนื้อหาหลักสูตร

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความ ต้องการ
ความต้องการการศึกษาด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ					
1.	ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน	349	4.30	0.74	มาก
2.	การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน	340	4.07	0.81	มาก
	รวม		4.19	0.16	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม					
1.	ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ	339	4.14	0.74	มาก
2.	ความรู้ด้านการตลาด การจัดจำหน่ายสินค้า	339	3.70	0.95	มาก
3.	ความรู้การจัดการธุรกิจขนาดย่อม	339	3.59	1.03	มาก
4.	ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์	339	4.00	0.79	มาก
5.	เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน	339	3.93	0.90	มาก
	รวม		3.87	0.22	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านสังคม					
1.	ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน	338	4.23	0.80	มาก
2.	ความรู้ด้านสิทธิ และสิทธิในการเป็นพลเมืองของประเทศ	348	4.18	0.76	มาก
3.	ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์	346	4.30	0.80	มาก
4.	ความรู้เรื่องการเสียภาษี	346	3.99	0.91	มาก
	รวม		4.18	0.13	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการนอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์
ด้านหลักสูตรเนื้อหา มีรายละเอียดดังนี้

ด้านเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมในระดับมาก (M=4.29) โดยเนื้อหาหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร (M=4.42) รองลงมาคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร (M=4.27) และหลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย (M=4.05)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ ชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการ การศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพโดยรวมในระดับมาก (M=3.18) โดยเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ การฝึกอบรม ภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์ (M=4.38) รองลงมาคือ การฝึกอบรมการดำน้ำอย่างปลอดภัย (M=4.13) และงานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน (M=4.05)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัย ชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการการศึกษา นอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยโดยรวมในระดับมาก (M=3.18) โดยเนื้อหาหลักสูตร สุขอนามัย ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด (M=4.49) รองลงมาคือ การป้องกันโรค เช่น โรคมาลาเรีย, โรคเอดส์, และโรคติดต่ออื่น ๆ (M=4.41) และการปฐม พยาบาลเบื้องต้น (M=4.21)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมในระดับมาก (M=4.19) โดยเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน (M=4.30) รองลงมาคือ การตัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน (M=4.07)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม ชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการ การศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมในระดับมาก (M=3.87) โดยเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ ความรู้ด้านการหาแหล่ง เงินทุนในการประกอบอาชีพ (M=4.14) รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออม ทรัพย์ (M=4.00) และเทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน (M=3.93)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรสังคม ชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการการศึกษานอก ระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรสังคมโดยรวมในระดับมาก (M=4.18) โดยเนื้อหาหลักสูตรสังคม ที่ ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ (M=4.30) รองลงมาคือ ความรู้ ด้านสิทธิมนุษยชน (M=4.23) และความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ (M=4.18)

ตารางที่ 4.4 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน	348	4.11	0.68	มาก
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง	348	3.98	0.73	มาก
3.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดอย่างมีระบบ	349	4.01	0.76	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	347	3.81	0.80	มาก
5.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง	347	3.93	0.76	มาก
6.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาดูงานยังสถานที่จริง	347	3.85	0.76	มาก
7.	ระบบในการจัดการเรียนการสอนที่มีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	347	3.84	0.76	มาก
รวม			3.93	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการนอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก (M=3.93) โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน (M=4.11) รองลงมาคือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดอย่างมีระบบ (M=4.01) และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง (M=3.98)

ตารางที่ 4.5 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวม ด้านสื่อการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	มีการใช้สื่อในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน	347	4.07	0.75	มาก
2.	สื่อการมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน	347	3.92	0.77	มาก
3.	สื่อที่เป็นของจริง	348	3.93	0.80	มาก
4.	สื่อการสอนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้เรียน	347	3.83	0.85	มาก
รวม			3.94	0.10	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการนอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ ด้านสื่อการสอน โดยรวมในระดับมาก ($M=3.93$) โดยลักษณะของสื่อการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ มีการใช้สื่อในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ($M=4.07$) รองลงมาคือสื่อที่เป็นของจริง ($M=3.93$) และสื่อการสอนมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ($M=3.92$)

ตารางที่ 4.6 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในภาพรวม ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	ต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล	346	4.00	0.76	มาก
2.	ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล	347	3.71	0.83	มาก
3.	ต้องการการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	347	3.72	0.92	มาก
4.	ต้องการการประเมินผลตามสภาพจริง	347	3.75	0.94	มาก
5.	ต้องการการประเมินผลก่อนเรียน	347	3.63	0.94	มาก
6.	ต้องการการประเมินผลระหว่างเรียน	347	3.67	0.92	มาก
7.	ต้องการการประเมินผลหลังเรียน	347	3.73	0.95	มาก
8.	ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง	348	3.89	0.90	มาก
9.	ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน	347	4.19	0.74	มาก
รวม			3.81	0.18	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการนอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมในระดับมาก ($M=3.81$) โดยลักษณะการวัดและประเมินผลที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน ($M=4.19$) รองลงมาคือต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล ($M=4.00$) และต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง ($M=3.89$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต

จากการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไปในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 56.34 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของในจังหวัดภูเก็ต ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต (N=200)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	90	45.00
	หญิง	110	55.00
	รวม	200	100.00
อายุ	15-29 ปี	88	44.00
	30-44 ปี	54	27.00
	45-59 ปี	44	22.00
	60 ปีขึ้นไป	14	7.00
	รวม	200	100.00
สถานภาพสมรส	โสด	33	16.50
	สมรส	143	71.50
	หม้าย	24	12.00
	รวม	200	100.00

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต (N=200)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ	ประมง	65	32.50
	รับจ้าง	55	27.50
	ค้าขาย	29	14.50
	อื่น ๆ (แม่บ้าน)	51	25.50
	รวม	200	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	น้อยกว่า 5,000 บาท	107	53.50
	5,000-10,000 บาท	67	33.50
	10,001-15,000 บาท	6	3.00
	มากกว่า 15,000 บาท	3	1.50
	ไม่มีรายได้	17	8.50
	รวม	200	100.00
ระดับการศึกษา	ไม่ได้เรียนหนังสือ	48	24.00
	เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา	42	21.00
	ประถมศึกษา	78	39.00
	มัธยมศึกษาตอนต้น	24	12.00
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	8	4.00
	อื่น ๆ (ปริญญาตรี)	0	0.00
	รวม	200	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต เป็นเพศชาย ร้อยละ 45.00 และ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.00 โดยผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุอยู่ในช่วง 15-29 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 30-44 ปี ร้อยละ 27.00 มีอายุอยู่ในช่วง 45-59 ปี ร้อยละ 22.00 และมีอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 7.00 ด้านสถานภาพการสมรสนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่หรือร้อยละ 71.50 มีสถานภาพสมรส ส่วนอีกร้อยละ 16.50 มีสถานภาพโสด และอีกร้อยละ 12.00 มีสถานภาพเป็นหม้าย

ในด้านการประกอบอาชีพนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต มีอาชีพรับจ้าง มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.50 รองลงมาคือมีอาชีพประมง ร้อยละ 27.50 ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือเป็นแม่บ้าน ร้อยละ 25.50 และมีอาชีพค้าขายร้อยละ 14.50 ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต ส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน โดยคิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาคือ มีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 33.50 และมีผู้ที่ไม่มีรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 8.50 และผู้ตอบแบบสอบถามเพียงร้อยละ 1.50 เท่านั้นที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน

ส่วนในด้านระดับการศึกษานั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต เรียนจบชั้นประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.00 รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 24.00 และเคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา ร้อยละ 21.00

3.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต

จากการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 200 คน ได้ผลการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบของชาวอุรุกรักลาไวย์ ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.8 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต ด้านผู้สอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	ผู้สอนให้ความเป็นกันเอง	197	4.29	0.80	มาก
2.	ผู้สอนเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน	198	4.09	0.76	มาก
3.	ผู้สอนเป็นผู้มองโลกในแง่ดี	198	4.32	0.71	มาก
4.	ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	198	4.40	0.77	มาก
5.	ผู้สอนมีความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน	198	4.11	0.75	มาก
6.	ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย	199	4.25	0.80	มาก
7.	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	198	3.97	0.85	มาก
8.	ผู้สอนเตรียมการสอนในแต่ละเรื่องเป็นอย่างดี	198	4.06	0.80	มาก
รวม			4.19	0.15	มาก

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต มีความต้องการนอกระบบโรงเรียน ด้านผู้สอน โดยรวมในระดับมาก ($M = 4.19$) โดยลักษณะของผู้สอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ($M=4.40$) รองลงมาคือ ผู้สอนเป็นผู้มองโลกในแง่ดี ($M=4.32$) ผู้สอนให้ความเป็นกันเอง ($M=4.29$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.9 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดภูเก็ต ด้านเนื้อหาหลักสูตร

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
ความต้องการด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน					
1.	หลักสูตรสายสามัญระดับม.ต้น	198	3.81	0.87	มาก
2.	หลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย	197	3.91	0.82	มาก
3.	การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร	198	4.14	0.71	มาก
4.	การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร	198	4.27	0.92	มาก
	รวม		4.03	0.21	มาก
ความต้องการด้านทักษะอาชีพ					
1.	การฝึกอบรมการดำน้ำอย่างปลอดภัย	198	3.84	0.80	มาก
2.	การฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	198	3.41	1.06	ปานกลาง
3.	การฝึกอบรมทักษะการก่อสร้าง	198	3.39	0.97	ปานกลาง
4.	การฝึกอบรมทักษะการขับรถยนต์	197	3.36	0.95	ปานกลาง
5.	การฝึกอบรมทักษะการเลี้ยงเด็ก	197	3.62	0.97	มาก
6.	การฝึกอบรมทักษะการตัดผม, เสริมสวย	198	3.59	0.91	มาก
7.	การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์	198	4.25	0.90	มาก
8.	การฝึกอบรมทักษะการซ่อมเครื่องยนต์	198	3.75	0.87	มาก
9.	การฝึกอบรมทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้า	198	3.59	0.95	มาก
10.	การฝึกอบรมทักษะการทำอาหารและขนม	198	3.86	0.82	มาก
11.	งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน	198	4.10	0.78	มาก
	รวม		3.71	0.29	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านสุขอนามัย					
1.	การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด	197	4.38	0.72	มาก
2.	การดูแลผู้ป่วยโรคนี้มน้ำหนัก	197	4.22	0.83	มาก
3.	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	198	4.05	0.76	มาก
4.	การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล	198	3.95	0.88	มาก
5.	การป้องกันโรค (เช่น โรคเอดส์, โรคติดต่ออื่น ๆ)	198	4.23	0.96	มาก
6.	การรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย	198	4.05	0.80	มาก
	รวม		4.15	0.16	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต
ด้านเนื้อหาหลักสูตร

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความ ต้องการ
ความต้องการการศึกษาด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ					
1.	ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน	198	4.14	0.77	มาก
2.	การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน	197	3.85	0.84	มาก
	รวม		4.00	0.21	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม					
1.	ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ	198	3.94	0.70	มาก
2.	ความรู้ด้านการตลาด การจัดจำหน่ายสินค้า	198	3.59	0.91	มาก
3.	ความรู้การจัดการธุรกิจขนาดย่อม	198	3.44	0.98	ปานกลาง
4.	ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์	198	3.88	0.76	มาก
5.	เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน	198	3.77	0.90	มาก
	รวม		3.72	0.21	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านสังคม					
1.	ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน	197	4.17	0.79	มาก
2.	ความรู้ด้านสิทธิ และสภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ	199	4.10	0.79	มาก
3.	ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์	197	4.21	0.84	มาก
4.	ความรู้เรื่องการเสียภาษี	197	3.90	0.90	มาก
	รวม		4.10	0.14	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่าชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตร ดังนี้

ด้านเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมในระดับมาก (M=4.03) โดยเนื้อหาหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร (M=4.27) รองลงมาคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร (M=4.14) และหลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย (M=3.91)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพโดยรวมในระดับมาก ($M=3.71$) โดยเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์ ($M=4.25$) รองลงมาคือ งานที่เกี่ยวข้องศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ($M=4.10$) และ การฝึกอบรมทักษะการทำอาหารและขนม ($M=3.86$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัย ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยโดยรวมในระดับมาก ($M=4.15$) โดยเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด ($M=4.38$) รองลงมาคือ การป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง, โรคเอดส์, และโรคติดต่ออื่น ๆ ($M=4.23$) และการดูแลผู้ป่วยโรคนี้้น้ำหนัก ($M=4.22$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมในระดับมาก ($M=4.00$) โดยเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ($M= 4.14$) รองลงมาคือ การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน ($M= 3.85$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมในระดับมาก ($M=3.72$) โดยเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคมที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ($M=3.94$) รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ ($M=3.88$) และเทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน ($M=3.77$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรสังคม ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรสังคมโดยรวมในระดับมาก ($M=4.18$) โดยเนื้อหาหลักสูตรสังคมที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ ($M=4.21$) รองลงมาคือ ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ($M=4.17$) และความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ ($M=4.10$)

ตารางที่ 4.10 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดภูเก็ต ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน	198	3.93	0.66	มาก
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง	198	3.80	0.72	มาก
3.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดอย่างมีระบบ	199	3.92	0.75	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	197	3.68	0.79	มาก
5.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง	197	3.71	0.75	มาก
6.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาดูงานยังสถานที่จริง	197	3.62	0.73	มาก
7.	ระยะเวลาในการจัดทาสื่อการเรียนที่มีความต่อเนื่องเหมาะสมกับเนื้อหา	197	3.71	0.74	มาก
รวม			3.68	0.04	มาก

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลา ไวยในจังหวัดภูเก็ตมีความต้องการนอกระบบโรงเรียนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก ($M=3.68$) โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ($M=3.93$) รองลงมาคือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดอย่างมีระบบ ($M=3.92$) และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ($M=3.80$)

ตารางที่ 4.11 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต ด้านสื่อการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	มีการใช้สื่อในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน	197	3.93	0.74	มาก
2.	สื่อการมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน	197	3.86	0.74	มาก
3.	สื่อที่เป็นของจริง	198	3.76	0.79	มาก
4.	สื่อการสอนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้เรียน	197	3.68	0.84	มาก
รวม			3.81	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตมีความต้องการนอกระบบโรงเรียน ด้านสื่อการสอน โดยรวมในระดับมาก (M=3.81) โดยลักษณะของสื่อการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ มีการใช้สื่อ นท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน (M=4.07) รองลงมาคือสื่อการมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน (M=3.86) และสื่อที่เป็นของจริง (M=3.76)

ตารางที่ 4.12 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	ต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล	196	3.87	0.76	มาก
2.	ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล	197	3.62	0.83	มาก
3.	ต้องการการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	197	3.60	0.90	มาก
4.	ต้องการการประเมินผลตามสภาพจริง	197	3.60	0.91	มาก
5.	ต้องการการประเมินผลก่อนเรียน	197	3.48	0.87	ปานกลาง
6.	ต้องการการประเมินผลระหว่างเรียน	197	3.60	0.85	มาก
7.	ต้องการการประเมินผลหลังเรียน	197	3.60	0.91	มาก
8.	ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง	198	3.74	0.86	มาก
9.	ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน	197	3.99	0.73	มาก
รวม			3.68	0.16	มาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตมีความต้องการนอกระบบโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมในระดับมาก ($M=3.68$) โดยลักษณะการวัดและประเมินผลที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน ($M=3.99$) รองลงมาคือต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล ($M=3.87$) และต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง ($M=3.74$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่

จากการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไปในจังหวัดกระบี่ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.76 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของในจังหวัดกระบี่ ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.13 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ (N=95)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	49	51.58
	หญิง	46	48.42
	รวม	95	100.00
อายุ	15-29 ปี	48	50.53
	30-44 ปี	36	37.89
	45-59 ปี	8	8.42
	60 ปีขึ้นไป	3	3.16
	รวม	95	100.00
สถานภาพสมรส	โสด	25	26.32
	สมรส	66	69.47
	หม้าย	4	4.21
	รวม	95	100.00
อาชีพ	ประมง	39	41.05
	รับจ้าง	39	41.05
	ค้าขาย	9	9.47
	อื่น ๆ (แม่บ้าน)	8	8.42
	รวม	95	100.00

ตารางที่ 4.13 (ต่อ) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ (N=95)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	น้อยกว่า 5,000 บาท	45	47.37
	5,000-10,000 บาท	46	48.42
	10,001-15,000 บาท	1	1.05
	มากกว่า 15,000 บาท	0	0.00
	ไม่มีรายได้	3	3.16
	รวม	95	100.00
ระดับการศึกษา	ไม่ได้เรียนหนังสือ	10	10.53
	เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา	10	10.53
	ประถมศึกษา	29	30.53
	มัธยมศึกษาตอนต้น	28	29.47
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	12	12.63
	อื่น ๆ (ปริญญาตรี)	6	6.32
รวม	95	100.00	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.58 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 48.42 โดยผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุอยู่ในช่วง 15-29 ปี มากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 50.53 รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 30-44 ปี ร้อยละ 37.89 มีอายุอยู่ในช่วง 45-59 ปี ร้อยละ 8.42 และมีอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 3.16 ด้านสถานภาพการสมรสนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่หรือร้อยละ 69.47 มีสถานภาพสมรส ส่วนอีกร้อยละ 26.32 มีสถานภาพโสด และอีกร้อยละ 4.21 มีสถานภาพเป็นหม้าย

ในด้านการประกอบอาชีพนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ มีอาชีพประมงและมีอาชีพรับจ้างมากที่สุด เป็นสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 41.05 รองลงมาคือมีอาชีพค้าขาย ร้อยละ 9.47 และ ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือเป็นแม่บ้าน ร้อยละ 8.42 ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ มีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน และมีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด เป็นสัดส่วนใกล้เคียง

กันคือ ร้อยละ 48.42 และ ร้อยละ 47.37 ตามลำดับ รองลงมาคือไม่มีรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 3.16 และมีรายได้ 10,001-15,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 1.05

ส่วนในด้านระดับการศึกษานั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ เรียนจบชั้นประถมศึกษาและเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มากที่สุดเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 30.53 และร้อยละ 29.47 รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ และ เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา เป็นสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 10.53 และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่เรียนจบปริญญาตรี ร้อยละ 6.32

4.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดกระบี่

จากการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ จำนวน 95 คน ได้ผลการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบของชาวอุรูกลาไวย์ ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

ตารางที่ 4.14 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ ด้านผู้สอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	ผู้สอนให้ความเป็นกันเอง	91	4.30	0.75	มาก
2.	ผู้สอนเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน	91	4.16	0.76	มาก
3.	ผู้สอนเป็นผู้มองโลกในแง่ดี	91	4.23	0.67	มาก
4.	ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	91	4.42	0.65	มาก
5.	ผู้สอนมีความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน	91	4.40	0.67	มาก
6.	ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย	91	4.48	0.75	มาก
7.	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	91	4.30	0.77	มาก
8.	ผู้สอนเตรียมการสอนในแต่ละเรื่องเป็นอย่างดี	91	4.33	0.73	มาก
รวม			4.33	0.10	มาก

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ มีความต้องการนอกระบบโรงเรียน ด้านผู้สอน โดยรวมในระดับมาก ($M = 4.33$) โดยลักษณะของผู้สอนที่ชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย ($M=4.48$) รองลงมาคือ ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ($M=4.42$) และผู้สอนมีความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน ($M=4.40$)

ตารางที่ 4.15 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ ด้าน
เนื้อหาหลักสูตร

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความ ต้องการ
ความต้องการด้านการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน					
1.	หลักสูตรสายสามัญระดับม.ต้น	91	4.52	0.66	มากที่สุด
2.	หลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย	91	4.42	0.60	มาก
3.	การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร	91	4.52	0.64	มากที่สุด
4.	การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร	91	4.56	0.67	มากที่สุด
	รวม		4.51	0.06	มากที่สุด
ความต้องการด้านทักษะอาชีพ					
1.	การฝึกอบรมการดำน้ำอย่างปลอดภัย	91	4.44	0.77	มาก
2.	การฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	91	4.21	0.90	มาก
3.	การฝึกอบรมทักษะการก่อสร้าง	89	3.89	0.91	มาก
4.	การฝึกอบรมทักษะการขับรถยนต์	91	4.16	0.86	มาก
5.	การฝึกอบรมทักษะการเลี้ยงเด็ก	91	4.19	0.91	มาก
6.	การฝึกอบรมทักษะการตัดผม, เสริมสวย	91	3.90	0.84	มาก
7.	การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์	91	4.46	0.79	มาก
8.	การฝึกอบรมทักษะการซ่อมเครื่องยนต์	91	4.14	0.85	มาก
9.	การฝึกอบรมทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้า	91	4.05	0.84	มาก
10.	การฝึกอบรมทักษะการทำอาหารและขนม	91	4.21	0.71	มาก
11.	งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน	91	4.24	0.78	มาก
	รวม		4.17	0.18	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านสุขอนามัย					
1.	การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด	91	4.56	0.67	มากที่สุด
2.	การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	91	4.33	0.83	มาก
3.	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	91	4.36	0.78	มาก
4.	การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล	91	4.35	0.71	มาก
5.	การป้องกันโรค (เช่น ไข้หวัดใหญ่, ไข้หวัด, และโรคติดต่ออื่น ๆ)	91	4.54	0.81	มากที่สุด
6.	การรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย	91	4.53	0.67	มากที่สุด
	รวม		4.45	0.11	มาก

ตารางที่ 4.15 (ต่อ) ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ ด้าน
เนื้อหาหลักสูตร

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความ ต้องการ
ความต้องการการศึกษาด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ					
1.	ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน	91	4.62	0.61	มากที่สุด
2.	การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน	91	4.48	0.62	มาก
	รวม		4.55	0.10	มากที่สุด
ความต้องการการศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม					
1.	ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ	90	4.57	0.67	มากที่สุด
2.	ความรู้ด้านการตลาด การจัดจำหน่ายสินค้า	90	4.18	0.82	มาก
3.	ความรู้การจัดการธุรกิจขนาดย่อม	90	4.17	0.82	มาก
4.	ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์	90	4.27	0.79	มาก
5.	เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน	90	4.40	0.68	มาก
	รวม		4.32	0.17	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านสังคม					
1.	ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน	90	4.31	0.83	มาก
2.	ความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ	90	4.32	0.73	มาก
3.	ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์	90	4.39	0.76	มาก
4.	ความรู้เรื่องการเสียภาษี	90	4.38	0.80	มาก
	รวม		4.35	0.04	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่าชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตร ดังนี้

ด้านเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมในระดับมากที่สุด (M=4.51) โดยเนื้อหาหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุด คือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร (M=4.56) รองลงมาคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร (M=4.52) และ หลักสูตรสายสามัญระดับม.ต้น (M=4.52)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพโดยรวมในระดับมาก ($M=4.17$) โดยเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์ ($M=4.46$) รองลงมาคือ การฝึกอบรมการดำน้ำอย่างปลอดภัย ($M=4.44$) และงานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ($M=4.24$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัย ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยโดยรวมในระดับมาก ($M=4.45$) โดยเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด ($M=4.56$) รองลงมาคือ การป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง, โรคเอดส์, และโรคติดต่ออื่น ๆ ($M=4.54$) และการรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย ($M=4.53$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมในระดับมากที่สุด ($M=4.55$) โดยเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ($M= 4.62$) รองลงมาคือ การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน ($M=4.48$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมในระดับมาก ($M=4.32$) โดยเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ($M=4.57$) รองลงมาคือ เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน ($M=4.40$) และความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ ($M=4.27$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรสังคม ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรสังคมโดยรวมในระดับมาก ($M=4.35$) โดยเนื้อหาหลักสูตรสังคม ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ ($M=4.39$) รองลงมาคือ ความรู้เรื่องการเสียภาษี ($M=4.38$) และความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ ($M=4.32$)

ตารางที่ 4.16 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดกระบี่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน	90	4.49	0.66	มาก
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง	90	4.40	0.61	มาก
3.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดอย่างมีระบบ	90	4.27	0.76	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	90	4.06	0.84	มาก
5.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง	90	4.32	0.67	มาก
6.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาดูงานยังสถานที่จริง	90	4.31	0.71	มาก
7.	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมสอนที่มีความต่อเนื่องเหมาะสมกับเนื้อหา	90	4.17	0.75	มาก
รวม			4.29	0.14	มาก

จากตารางที่ 4.16 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดกระบี่มีความต้องการนอกระบบโรงเรียนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก (M=4.29) โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน (M=4.49) รองลงมาคือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง (M=4.40) และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง (M=4.32)

ตารางที่ 4.17 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดกระบี่ ด้านสื่อการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	มีการใช้สื่อในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน	90	4.40	0.75	มาก
2.	สื่อการมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน	90	4.16	0.81	มาก
3.	สื่อที่เป็นของจริง	90	4.29	0.82	มาก
4.	สื่อการสอนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้เรียน	90	4.14	0.86	มาก
รวม			4.25	0.12	มาก

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดกระบี่มีความต้องการนอกระบบโรงเรียน ด้านสื่อการสอน โดยรวมในระดับมาก ($M=4.25$) โดยลักษณะของสื่อการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ มีการใช้สื่อในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ($M=4.40$) รองลงมาคือสื่อที่เป็นของจริง ($M=4.29$) และสื่อการสอนมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ($M=4.16$)

ตารางที่ 4.18 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดกระบี่ ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	ต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล	90	4.28	0.79	มาก
2.	ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล	90	4.12	0.78	มาก
3.	ต้องการการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	90	4.23	0.75	มาก
4.	ต้องการการประเมินผลตามสภาพจริง	90	4.34	0.69	มาก
5.	ต้องการการประเมินผลก่อนเรียน	90	4.20	0.88	มาก
6.	ต้องการการประเมินผลระหว่างเรียน	90	4.08	0.93	มาก
7.	ต้องการการประเมินผลหลังเรียน	90	4.20	0.86	มาก
8.	ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง	90	4.36	0.84	มาก
9.	ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน	90	4.68	0.62	มากที่สุด
	รวม		4.28	0.18	มาก

จากตารางที่ 4.18 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดกระบี่มีความต้องการนอกระบบโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมในระดับมาก ($M=4.28$) โดยลักษณะการวัดและประเมินผลที่ชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน ($M=4.68$) รองลงมาคือต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง ($M=4.36$) และต้องการการประเมินผลตามสภาพจริง ($M=4.34$)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัด
สตูล

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล

จากการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไปในจังหวัดสตูล จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของในจังหวัดสตูล ดังนี้

ตารางที่ 4.19 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล (N=60)

	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	29	48.33
	หญิง	31	51.67
	รวม	60	100.00
อายุ	15-29 ปี	33	55.00
	30-44 ปี	16	26.67
	45-59 ปี	11	18.33
	60 ปีขึ้นไป	0	0.00
	รวม	60	100.00
สถานภาพสมรส	โสด	13	21.67
	สมรส	44	73.33
	หม้าย	3	5.00
	รวม	60	100.00

ตารางที่ 4.19 (ต่อ) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล (N=95)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ	ประมง	14	23.33
	รับจ้าง	27	45.00
	ค้าขาย	10	16.67
	อื่น ๆ (แม่บ้าน)	9	15.00
	รวม	60	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	น้อยกว่า 5,000 บาท	25	41.67
	5,000-10,000 บาท	26	43.33
	10,001-15,000 บาท	2	3.33
	มากกว่า 15,000 บาท	2	3.33
	ไม่มีรายได้	5	8.33
	รวม	60	100.00
ระดับการศึกษา	ไม่ได้เรียนหนังสือ	6	10.00
	เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา	11	18.33
	ประถมศึกษา	28	46.67
	มัธยมศึกษาตอนต้น	8	13.33
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	7	11.67
	อื่น ๆ (ปริญญาตรี)	0	0.00
	รวม	60	100.00

จากตารางที่ 4.19 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล เป็นเพศชาย ร้อยละ 48.33 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.67 โดยผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุอยู่ในช่วง 15-29 ปี มากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 55.00 รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 30-44 ปี ร้อยละ 26.67 และมีอายุอยู่ในช่วง 45-59 ปี ด้านสถานภาพการสมรสนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่หรือร้อยละ 73.33 มีสถานภาพสมรส ส่วนอีกร้อยละ 21.67 มีสถานภาพโสด และอีกร้อยละ 5.00 มีสถานภาพเป็นหม้าย

ในด้านการประกอบอาชีพนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาคือมีอาชีพประมง ร้อยละ 23.33 และมีอาชีพค้าขาย และไม่ได้ประกอบอาชีพหรือเป็นแม่บ้าน เป็นสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 16.67 และ ร้อยละ 15.00 ตามลำดับผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน และมีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด เป็นสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 43.33 และ ร้อยละ 41.67 ตามลำดับ รองลงมาคือไม่มีรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 8.33 และมีรายได้ 10,001-15,000 บาทต่อเดือน กับ มีรายได้ มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือนเป็นสัดส่วนเท่ากัน คือร้อยละ 3.33

ส่วนในด้านระดับการศึกษานั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล เรียนจบชั้นประถมศึกษา มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.67 และร้อยละ 29.47 รองลงมาคือ เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา ร้อยละ 18.33 และเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 13.33

5.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดสตูล

จากการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดสตูล จำนวน 60 คน ได้ผลการศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบของชาวอุรูกลาไวย์ ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.20 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ด้านผู้สอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความ ต้องการ
1.	ผู้สอนให้ความเป็นกันเอง	60	4.48	0.77	มาก
2.	ผู้สอนเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน	60	4.22	0.74	มาก
3.	ผู้สอนเป็นผู้มองโลกในแง่ดี	60	4.55	0.70	มากที่สุด
4.	ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	60	4.57	0.65	มากที่สุด
5.	ผู้สอนมีความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน	60	4.30	0.67	มาก
6.	ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย	60	4.55	0.59	มากที่สุด
7.	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	60	3.85	0.84	มาก
8.	ผู้สอนเตรียมการสอนในแต่ละเรื่องเป็นอย่างดี	60	4.10	0.73	มาก
รวม			4.33	0.26	มาก

จากตารางที่ 4.20 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล มีความต้องการนอกระบบโรงเรียน ด้านผู้สอน โดยรวมในระดับมาก ($M = 4.33$) โดยลักษณะของผู้สอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ($M=4.57$) รองลงมาคือ ผู้สอนที่มองโลกในแง่ดี และ ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย ($M=4.55$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.21 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ด้าน
เนื้อหาหลักสูตร

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความ ต้องการ
ความต้องการด้านการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน					
1.	หลักสูตรสายสามัญระดับม.ต้น	60	3.72	0.99	มาก
2.	หลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย	60	3.93	0.82	มาก
3.	การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร	60	4.33	0.80	มาก
4.	การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร	60	4.73	0.63	มากที่สุด
	รวม		4.18	0.45	มาก
ความต้องการด้านทักษะอาชีพ					
1.	การฝึกอบรบการดำน้ำอย่างปลอดภัย	60	4.18	0.65	มากที่สุด
2.	การฝึกอบรบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	60	3.08	1.21	ปานกลาง
3.	การฝึกอบรบทักษะการก่อสร้าง	60	3.00	1.06	ปานกลาง
4.	การฝึกอบรบทักษะการขับรถยนต์	60	3.12	0.96	ปานกลาง
5.	การฝึกอบรบทักษะการเลี้ยงเด็ก	60	3.22	1.01	ปานกลาง
6.	การฝึกอบรบทักษะการตัดผม, เสริมสวย	60	3.22	0.94	ปานกลาง
7.	การฝึกอบรบภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์	60	4.68	0.65	มาก
8.	การฝึกอบรบทักษะการซ่อมเครื่องยนต์	60	3.63	0.86	มาก
9.	การฝึกอบรบทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้า	60	3.47	0.87	ปานกลาง
10.	การฝึกอบรบทักษะการทำอาหารและขนม	60	3.87	0.77	มาก
11.	งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน	60	4.05	0.79	มาก
	รวม		3.59	0.54	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านสุขอนามัย					
1.	การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด	60	4.80	0.47	มากที่สุด
2.	การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	60	4.50	0.68	มากที่สุด
3.	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	60	4.50	0.54	มากที่สุด
4.	การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล	60	4.28	0.72	มาก
5.	การป้องกันโรค (เช่น โรคฉี่หนู, โรคเอดส์, และโรคติดต่ออื่น ๆ)	60	4.77	0.44	มากที่สุด
6.	การรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย	60	4.05	0.81	มาก
	รวม		4.48	0.29	มาก

ตารางที่ 4.21 (ต่อ) ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ด้านเนื้อหาหลักสูตร

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
ความต้องการการศึกษาด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ					
1.	ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน	60	4.37	0.64	มาก
2.	การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน	52	4.17	0.68	มาก
	รวม		4.27	0.14	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม					
1.	ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ	51	4.16	0.67	มาก
2.	ความรู้ด้านการตลาด การจัดจำหน่ายสินค้า	51	3.29	1.05	ปานกลาง
3.	ความรู้การจัดการธุรกิจขนาดย่อม	51	3.16	1.12	ปานกลาง
4.	ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์	51	3.96	0.80	มาก
5.	เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน	51	3.71	0.94	มาก
	รวม		3.66	0.43	มาก
ความต้องการการศึกษาด้านสังคม					
1.	ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน	51	4.35	0.74	มาก
2.	ความรู้ด้านสิทธิ และสภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ	59	4.25	0.69	มาก
3.	ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์	59	4.47	0.68	มาก
4.	ความรู้เรื่องการเสียภาษี	59	3.71	0.97	มาก
	รวม		4.20	0.34	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่าชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตร ดังนี้

ด้านเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมในระดับมาก (M=4.18) โดยเนื้อหาหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร (M=4.73) รองลงมาคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร (M=4.33) และ หลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย (M=3.93)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพโดยรวมในระดับมาก ($M=3.59$) โดยเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์ ($M=4.68$) รองลงมาคือ การฝึกอบรมการดำน้ำอย่างปลอดภัย ($M=4.18$) และงานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ($M=4.05$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัย ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยโดยรวมในระดับมาก ($M=4.48$) โดยเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด ($M=4.80$) รองลงมาคือ การป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง, โรคเอดส์, และโรคติดต่ออื่นๆ ($M=4.77$) และการดูแลผู้ป่วยโรคน้ำหนึบ และ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ($M=4.50$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมในระดับมาก ($M=4.27$) โดยเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ($M= 4.37$) รองลงมาคือ การตัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน ($M= 4.17$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมในระดับมาก ($M=3.66$) โดยเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ($M=4.16$) รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ ($M=3.96$) และเทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน ($M=3.71$)

ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรสังคม ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านเนื้อหาหลักสูตรสังคมโดยรวมในระดับมาก ($M=4.20$) โดยเนื้อหาหลักสูตรสังคม ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ ($M=4.47$) รองลงมาคือ ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ($M=4.35$) และความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ ($M=4.25$)

ตารางที่ 4.22 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดสตูล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน	60	4.10	0.54	มาก
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง	60	3.93	0.63	มาก
3.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดอย่างมีระบบ	60	3.92	0.74	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	60	3.85	0.71	มาก
5.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง	60	4.03	0.66	มาก
6.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาดูงานยังสถานที่จริง	60	3.92	0.59	มาก
7.	ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนที่มีความต่อเนื่องเหมาะสมกับเนื้อหา	60	3.78	0.72	มาก
รวม			3.93	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.22 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดสตูลมีความต้องการนอกระบบโรงเรียนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก ($M=3.93$) โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ($M=4.10$) รองลงมาคือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ($M=4.03$) และ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ($M=3.93$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.23 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ด้านสื่อการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	มีการใช้สื่อในห้องเรียนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน	60	4.02	0.62	มาก
2.	สื่อการมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน	60	3.75	0.70	มาก
3.	สื่อที่เป็นของจริง	60	3.93	0.63	มาก
4.	สื่อการสอนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้เรียน	60	3.83	0.79	มาก
รวม			3.88	0.12	มาก

จากตารางที่ 4.23 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลมีความต้องการนอกระบบโรงเรียน ด้านสื่อการสอน โดยรวมในระดับมาก (M=3.88) โดยลักษณะของสื่อการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ มีการใช้สื่อในห้องเรียนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน (M=4.02) รองลงมาคือสื่อที่เป็นของจริง (M=3.93) และสื่อการสอนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้เรียน (M=3.83)

ตารางที่ 4.24 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อ	ความต้องการ	N	M	SD	ระดับความต้องการ
1.	ต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล	60	3.98	0.60	มาก
2.	ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล	60	3.37	0.66	ปานกลาง
3.	ต้องการการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	60	3.33	0.91	ปานกลาง
4.	ต้องการการประเมินผลตามสภาพจริง	60	3.32	0.98	ปานกลาง
5.	ต้องการการประเมินผลก่อนเรียน	60	3.27	0.88	ปานกลาง
6.	ต้องการการประเมินผลระหว่างเรียน	60	3.28	0.94	ปานกลาง
7.	ต้องการการประเมินผลหลังเรียน	60	3.48	1.00	ปานกลาง
8.	ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง	60	3.67	0.88	มาก
9.	ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน	60	4.10	0.66	มากที่สุด
รวม			3.48	0.31	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.24 แสดงให้เห็นว่าชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลมีความต้องการนอกระบบโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมในระดับปานกลาง ($M=3.48$) โดยลักษณะการวัดและประเมินผลที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน ($M=4.10$) รองลงมาคือต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล ($M=3.98$) และต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง ($M=3.67$)

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการการศึกษาอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไป ได้จำนวน 355 คน มีผู้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ใน 4 ประเด็น คือ 1) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสถานที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านเนื้อหาที่ควรจัดให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการแนะนำแนวทางในการเรียนการศึกษาอกระบบโรงเรียน 4) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านลักษณะของผู้สอน โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

1) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสถานที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีสถานที่จัดการจัดการเรียนสอนในชุมชนชาวอุรุกรลาไวย์ หรือต้องการให้มีสถานที่จัดการเรียนการสอนอยู่ใกล้ชุมชนชาวอุรุกรลาไวย์ และในกรณีที่ในชุมชนชาวอุรุกรลาไวย์มีศูนย์การเรียนชุมชนอยู่แล้วผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนที่มีอยู่ เพื่อความสะดวกในการเดินทางและเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีความสม่ำเสมอ

2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านเนื้อหาที่ควรจัดให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการจัดการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ การฝึกทักษะอาชีพ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องท้องถิ่นและชุมชนชาวอุรุกรลาไวย์ มากที่สุด รองลงมาคือ ต้องการให้มีการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน

3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการแนะนำแนวทางในการเรียนการศึกษาอกระบบโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการให้ข้อมูลกับชาวอุรุกรลาไวย์เกี่ยวกับแนวทางในการเข้าเรียนการศึกษาอกระบบโรงเรียน

4) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านลักษณะของผู้สอน ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ผู้สอนสอนออกมาจากใจจริง ถ่ายทอดได้ดี เข้าใจผู้เรียน ให้ความสำคัญกับตนเองมีความตั้งใจในการสอน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีเหตุผล มองโลกในแง่ดี

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาว อุรุกรลาไวย์

จากที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ และความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ มีผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ สรุปได้ดังนี้

7.1 ด้านผู้สอน

ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์นั้น ผู้สอนควรเป็นคนในพื้นที่ หรือ เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ เพราะคนในพื้นที่เองหรือชาวอุรุกรลาไวย์ย่อมเข้าใจสภาพชุมชนและสังคมของชาวอุรุกรลาไวย์ได้ดีกว่าคนจากภายนอก และนอกจากนี้หากผู้สอนเป็นคนในพื้นที่หรือคนในชุมชน ก็จะทำให้เกิดความสะดวกในการทำงาน สามารถประสานงานกับชุมชนได้ดีกว่า ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“ครูผู้สอนควรเป็นคนในพื้นที่โดยเฉพาะถ้าได้คนที่มีความเชื่อสายชาวเลก็จะดีมาก” (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

“ครูควรเป็นคนในพื้นที่ เนื่องจากถ้าเป็นคนในพื้นที่ก็จะสะดวกในการทำงาน หรือ การประสานความร่วมมือจากชุมชน” (วิทยา ทองเนื้อห้า, สัมภาษณ์ 9 เมษายน 2553)

กระบวนการในการรับผู้สอน โดยปกตินั้นรับผู้สอนโดยการสอบเพื่อให้เข้ามาเป็นลูกจ้างของรัฐ ตามโครงสร้างการบริหารงานนั้น มีการแบ่งผู้สอนไปรับผิดชอบเป็นพื้นที่ ถึงแม้ว่าตามระบบทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบอำเภอจะไม่สามารถกำหนดคุณลักษณะของผู้สอนได้โดยตรง แต่หากเป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ก็มีช่องทางในการรับผู้สอนกฎระเบียบตรงนี้เชื่อมต่อการรับคนในพื้นที่ หรือการรับเป็นกรณีเฉพาะ หรือการให้คัดเลือกเข้ามาทำหน้าที่ครูอาสาในพื้นที่ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“เราไม่สามารถกำหนดคุณลักษณะของผู้สอนได้โดยตรงเนื่องจากการรับครู ครรช. นั้นรับตามระเบียบ คือ สอบผ่านกระทรวงเข้ามาเป็นลูกจ้างของรัฐ” (สมชาย จันทร์อยู่, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2553)

“ครูที่จะทำงานในพื้นที่ก็จะได้รับการพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมตามข้อกำหนดของ กศน. ตรงนี้หากต้องการจะรับ เราก็มีช่องทางพิเศษในการรับ กฎระเบียบตรงนี้เชื่อมต่อการรับคนในพื้นที่ หรือการรับเป็นกรณีเฉพาะ” (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

“แต่ก่อนเรากำหนดกลุ่มที่จะลงไปทำงานด้วยเป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเหมือนกัน แต่ตอนนี้จากโครงสร้างการบริหารงาน เราแบ่งความรับผิดชอบออกเป็นพื้นที่ แต่เรายังคงให้ความสำคัญกับ

กลุ่มเฉพาะอยู่ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เกิดมีกลุ่มอยู่มากมาย และหลากหลายมาก” (สมชาย จันทร์อยู่, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2553)

เมื่อผู้สอนผ่านการคัดเลือกเข้ามาเป็นครูประจำศูนย์การเรียนรู้หรือครูอาสาในพื้นที่แล้ว เพื่อให้การทำหน้าที่สอนและทำงานประสานกับชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นสำหรับการสอนและการทำงานร่วมกับชุมชนและเป้าหมายเฉพาะกลุ่มนี้ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“ถ้าเขาเข้ามาแล้วก็ต้องผ่านการฝึกอบรม ทักษะต่าง ๆ ที่ทาง กศน. จัดให้ก่อน เขาต้องผ่านตรงนี้ เพื่อให้สามารถไปทำงานสอนและทำงานกับชุมชนได้” (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

7.2 ด้านเนื้อหาหลักสูตร

สำหรับหลักสูตรสายสามัญ ต้องปรับเนื้อหาแกนกลางที่มีอยู่แล้วให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของชาวอุรุกรลาไวย์ในปัจจุบันที่ได้ผสมกลมกลืนกับชาวไทยทั่วไป และปรับเปลี่ยนจากวิถีชาวประมงมาอยู่ในภาคบริการและการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องเน้นการให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบันอีกด้วย ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“เนื้อหาแกนกลางของ กศน. มีอยู่แล้ว แต่ที่เราต้องทำคือ ต้องปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบันของเขา หรืออาจจะปรับวิชาเลือก หรือวิชาบังคับให้เนื้อนั้นเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของชาวเลในปัจจุบัน เช่นตอนนี้ เขาเปลี่ยนอาชีพจากทำประมงอย่างเดียวมาเป็นลูกจ้างใน โรงแรม รีสอร์ท เนื้อหาที่น่าจะเหมาะสมก็อาจจะเป็นเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับนายจ้าง ลูกจ้าง อย่างนี้เป็นต้น” (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

“หลักสูตรที่ควรเน้นสำหรับชาวไทยต่างวัฒนธรรมกลุ่มนี้คือ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบัน เช่น ต้องสอนให้เขารู้ว่า ถ้าเจ็บป่วยก็ต้องไปหาหมอ” (วิทยา ทองเนื้อห้า, สัมภาษณ์ 9 เมษายน 2553)

สำหรับหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพนั้นหลักสูตรระยะสั้น และเน้นการรวมกลุ่ม และความต้องการที่มาจากชาวบ้านจริง ๆ โดยต้องมีการสำรวจความต้องการก่อน และหากเป็นไปได้ควรดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเหล่านั้นให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่น ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“มีเป้าหมายสำคัญคือ ต้องการให้เกิดหลักสูตรใหม่ เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่สามารถปรับตามสภาพ ตามความต้องการของชุมชนเดิมเรียกว่ากลุ่มสนใจ แต่ตอนนี้เปลี่ยนเป็นหลักสูตรระยะสั้น ถ้าเป็นหลักสูตรระยะสั้นนั้นมันเปิดกว้าง คือ จะเป็นกิจกรรมอะไรก็ได้ จะเป็นร่วมวัยจิ้นก็ได้ อันนั้นเป็นเรื่องของสุขภาพอนามัย หรือการเห็นที่ผ้าปาเต๊ะ เพื่อเพิ่มมูลค่าอันนี้เราก็หาวิทยากรมาอบรมให้กับ

กลุ่มแม่บ้าน เป็นการเพิ่มรายได้ โดยมีเป้าหมายจริง ๆ คือต้องการให้เกิดหลักสูตรใหม่ ๆ ขึ้น" (สมชาย จันทร์อยู่, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2553)

"อย่างหลักสูตรเราจะต้องทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น โดยการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำหลักสูตร" (วิทยา ทองเนื้อห้า, สัมภาษณ์ 9 เมษายน 2553)

7.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนควรปรับให้เข้ากับวิถีชีวิต สภาพ ปัญหา และความต้องการของชาวอุรุกรลาไวย์ หากมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่และการเดินทาง ก็ต้องปรับวิธีการเรียนการสอนให้สามารถยืดหยุ่นได้ตามข้อจำกัดดังกล่าว โดยผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ต้องมีการหารือ ทำความตกลง ถึงรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความสะดวกและสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในปัจจุบันของผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

"ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ก็ควรปรับให้เข้ากับวิถีชีวิต สภาพ ปัญหา และความต้องการ โดยการทำงานของครูในพื้นที่เราต้องเข้าไปสอบถามความต้องการก่อนอยู่แล้ว แล้วในเรื่องของกิจกรรมเราก็ต้องปรับให้เข้ากับวิถีชีวิต เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ เพราะฉะนั้น ในการจัดการศึกษาให้กับคนกลุ่มนี้ เราอาจจะปรับเปลี่ยน วิธีการพบกลุ่ม ก็ต้องมีการพูดคุย ทำความตกลง ว่า เขาสะดวกอย่างไร เราก็ต้องปรับให้เข้ากับเขา" (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

กิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชน และพัฒนาสังคมไปด้วย และให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังทักษะการวางแผนไปด้วยเนื่องจากทักษะการวางแผนเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชน และพัฒนาสังคม ไปพร้อม ๆ กับการได้รับการปลูกฝังทักษะการวางแผนก็คือการเรียนการสอนโดยโครงการ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเป็นผู้วางแผนการดำเนินโครงการเองทั้งหมด ส่วนการทำโครงการนั้นจะมีการบูรณาการเนื้อหาสาระของแต่ละวิชาเข้ากันหรือไม่นั้นก็ต้องพิจารณาตามสภาพและลักษณะของวิชานั้น ๆ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

"ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เรา ไม่ได้เน้นการให้ความรู้อย่างเดียว แต่เราเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชน และพัฒนาสังคมด้วย" (สมชาย จันทร์อยู่, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2553)

"อย่างกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) เราเน้นการเขียนโครงการ คือ คุณจะทำกิจกรรมอะไรก็เขียนโครงการมา อย่างเช่นไปปลูกป่า หรือไปทำกิจกรรมที่บ้านพักคนชรา ที่จริงอันนี้มีเรื่องที่แฝงอยู่ ในเรื่องการเขียนโครงการนี้คือเราต้องการสอนคนให้รู้จักการวางแผน คือคิดง่าย ๆ ว่า การทำโครงการก็คือการวางแผน คือเราต้องการปลูกฝังตรงนี้ ให้อยู่ในตัวเด็ก ถ้าเขาวางแผนเป็น คือ ทำโครงการเป็น เขาก็จะวางแผนในชีวิตของตัวเองได้ ซึ่งครูจะต้องแทรกเทคนิคการทำงานร่วมกับชุมชน

ให้กับเขาด้วย เราเน้นสอนให้คนคิดเป็น ให้ทำงานจากฐานความรู้แล้วแสวงหาความสัมพันธ์จากชุมชน" (สมชาย จันทร์อยู่, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2553)

"เราเน้นกระบวนการ แต่ให้ทำทุกวิชาก็ไม่ไหว เหมือนกัน ก็มีนักวิชาการชอบพูดว่าให้ทำเป็นโครงการแบบบูรณาการ อันนี้ที่จริงก็ต้องพิจารณาตามสภาพและลักษณะของวิชา อย่างภาษาอังกฤษกับภาษาไทยนี้ก็สามารถจะบูรณาการได้ แต่ถ้าเป็น อังกฤษ คณิตศาสตร์ กับวิทยาศาสตร์ กับภาษาไทยนี้จะบูรณาการอย่างไร ต้องคิดว่าเด็กไม่ได้ทำโครงการอย่างเดียว ต้องทำอย่างอื่น ๆ ด้วย" (สมชาย จันทร์อยู่, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2553)

7.4 ด้านสื่อการสอน

ต้องใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนการสอนที่ กศน. มีอยู่แล้วอย่างเพียงพอทั้ง สื่อที่เป็นเอกสารและหนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์เช่นวีซีดีฝึกทำอาชีพ มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ คือหาแนวทางหรือปรับเปลี่ยนวิธีการเข้าถึงศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมสื่อเหล่านี้ เพื่อให้ชาวอุรกลาไวยเข้าถึงสื่อเหล่านี้ได้ง่ายมากขึ้น เช่น การปรับเปลี่ยนหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ให้มีความหลากหลายมากขึ้น นอกเหนือจากการเป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

"เรามีสื่อสำหรับการเรียนรู้อาชีพเป็นจำนวนมาก อย่างวีซีดีฝึกทำอาชีพมากมาย เรามีพร้อมอยู่ทุก ศรช. นอกจากนี้เรายังมีจุดรับสัญญาณดาวเทียมทุก ศรช. แต่ติดอยู่ตรงที่ขาดกระบวนการใช้ขาดคนเข้าไปใช้ ถึงแม้จะมีสื่ออยู่มาก แต่ในทางปฏิบัตินั้น ในแต่ละ ศรช. เรามีครูอยู่คนเดียว มีคนมาใช้สื่อเหล่านั้นน้อยมาก ผมคิดว่าเราต้องปรับ ศรช. คนเข้าออกได้สะดวก ให้มีเข้าออกของคน เช่น ที่ ศรช. ที่โนนหวาน ผมคิดว่าจะให้เปิดเป็นร้านกาแฟ จะได้มีคนเข้าไปนั่ง จะได้เป็นโอกาสให้เขาเข้าไปใน ศรช. และจะได้สัมผัสกับสื่อเหล่านั้น หรือ บางที่อาจจะให้เปิดเป็นร้านขายขนม ก็ให้คนในชุมชนนั้นละเป็นคนช่วยทำ ถ้าเป็นร้านขายของกิติเราจะได้มีรายได้ไว้ดูแล ศรช. เองด้วย" (สมชาย จันทร์อยู่, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2553)

"หรืออาจจะเป็นสื่อจากโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเราก็มี เพราะ ตอนนี้อยู่มีจุดรับสัญญาณจากวิทยาลัยการอาชีพไกลกังวลอยู่ด้วยสื่อซอฟต์แวร์ เราก็มีเป็น วีซีดี เป็นชุดการเรียนรู้ เช่น เรื่อง English for communication มีทั้งเนื้อหาที่เป็นสายอาชีพ และสายสามัญ คงจะขาดแค่เพียงการแนะนำให้เกิดการนำไปใช้เท่านั้น" (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

ต้องมีการดึงทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยนำสิ่งที่ท้องถิ่นมีอยู่มาประยุกต์ให้เป็นสื่อการเรียนการสอน โดยพิจารณาความเหมาะสมจากเนื้อหาวิชา ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

"ต้องมีการใช้สื่อผสม ทั้งสื่อที่เป็นเอกสารหนังสือ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และต้องมีการดึงทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยนำสิ่งที่ท้องถิ่นมีอยู่มาประยุกต์ให้เป็นสื่อการเรียนการ

สอน เช่น ในการเรียนเรื่องประวัติศาสตร์ การตั้งถิ่นฐานของชุมชน เราต้องดึงสื่อบุคคลที่มีอยู่ในชุมชน นั้นเข้ามาร่วม ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระของวิชานั้น ๆ แต่ถ้าเป็นสื่อหนังสือหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นั้น เราจัดเตรียมไว้ให้อยู่แล้ว" (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

7.5 ด้านการวัดและประเมินผล

ในด้านการวัดและประเมินผลนั้น ควรยึดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแต่ต้องให้ความสำคัญกับสภาพความเป็นจริงและวิถีชีวิตของชาวอุรุกรลาไว้ให้มากที่สุด โดยการปรับวิธีการในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาประเมิน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

"การวัดและประเมินผลสำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียนนั้น เราต้องปรับให้เข้ากับนักศึกษาแต่ละกลุ่ม" (สมชาย จันทร์อยู่, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2553)

"แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น แนวทางในการวัดและประเมินผลนั้น จากเกณฑ์ที่มีอยู่แล้ว เราก็ต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุดและปรับการประเมินให้สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น ปัจจุบันเขาทำงานในโรงแรมหรือรีสอร์ทมากขึ้น อาจจะปรับเช่น เราจะต้องดึงนายจ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน โดยอาจจะสอบถาม หรือพูดคุยจากนายจ้าง ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่ง" (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

"การประเมินผลก็ต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นจริง เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาประเมิน" (วิทยา ทองเนื้อห้า, สัมภาษณ์ 9 เมษายน 2553)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 8 การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรักลาไวย์

จากผลการวิเคราะห์ สภาพและปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษาจากระบบสำหรับชาวอุรักลาไวย์ข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษาจากระบบโรงเรียน ที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

8.1 ด้านผู้สอน

ในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรักลาไวย์ ผู้สอนควรเป็นชาวอุรักลาไวย์ หรือเป็นคนในพื้นที่ เพราะชาวอุรักลาไวย์หรือคนในพื้นที่เองย่อมเข้าใจสภาพชุมชนและสังคม ของชาวอุรักลาไวย์ได้ดีกว่าคนจากภายนอก และเพื่อให้การทำหน้าที่สอนและทำงานประสานกับชุมชน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นสำหรับการสอนและ การทำงานร่วมกับชุมชนและเป้าหมายเฉพาะกลุ่มนี้ ผู้สอนควรทำความเข้าใจสภาพสังคมและ วัฒนธรรมของชาวอุรักลาไวย์ ทั้งสภาพในอดีตและสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน รวมถึงต้องสร้าง ความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนชาวอุรักลาไวย์โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชาวอุรักลา ไวย์ เช่น การเข้าร่วมงานพิธีต่างๆ ของชุมชน และเนื่องจากชาวอุรักลาไวย์ถือเป็นคนไทยเช่นกัน เพียงแต่มีวัฒนธรรมและประเพณีที่ต่างออกไป ผู้สอนควรเข้าใจความแตกต่างทางชาติพันธุ์และไม่ทำ ให้เกิดความแตกต่างระหว่างผู้เรียนที่เป็นชาวไทยทั่วไปกับชาวอุรักลาไวย์ โดยต้องยอมรับและเคารพ ในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน เช่น ไม่ใช้สรรพนามเรียกผู้เรียนที่เป็นชาวอุรักลาไวย์ที่ แตกต่างจากการใช้สรรพนามเรียกผู้เรียนที่เป็นชาวไทย ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะ นิสัยเฉพาะของชาวอุรักลาไวย์และหาวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนที่เป็นชาวอุรักลาไวย์เข้าใจง่าย นอกจากนี้ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกับ รวมทั้งควรเป็นผู้มองโลกในแง่ดี พร้อมทั้งจะ ปรับเปลี่ยนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ให้กลายเป็นโอกาสในการสร้างเสริมการเรียนรู้

สำหรับการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต นั้น นอกเหนือจากลักษณะของผู้สอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับตนเองกับผู้เรียน โดยการทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นการส่วนตัว ติดต่อกับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ สอบถามทุกข์สุข และให้ คำแนะนำในการแก้ปัญหาทั้งเรื่องการเรียนรู้และการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

สำหรับการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ นั้น นอกเหนือจากลักษณะของผู้สอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้สอนควรมีความรู้และความชำนาญใน เรื่องที่สอน โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรศึกษาและจัดทำ บัญชีรายชื่อผู้ที่มีความชำนาญในด้านต่างๆ ในพื้นที่เพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานให้ผู้มีความ ชำนาญนั้น ๆ นั้นเข้าไปเป็นวิทยากรในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับชาวอุรักลาไวย์

8.2 ด้านเนื้อหาหลักสูตร

ในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบให้กับชาวอุรูกลาไว้อยู่ สำหรับหลักสูตรสายสามัญ ต้องปรับเนื้อหาแกนกลางที่มีอยู่แล้วให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของชาวอุรูกลาไว้อยู่ในปัจจุบันที่ได้ผสมกลมกลืนกับชาวไทยทั่วไป และปรับเปลี่ยนจากวิถีชาวประมงมาอยู่ในภาคบริการและการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องเน้นการให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบัน สำหรับหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพนั้นหลักสูตรระยะสั้น และเน้นการรวมกลุ่ม และความต้องการที่แท้จริงของชาวอุรูกลาไว้อยู่ โดยต้องมีการสำรวจความต้องการ และควรดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเหล่านั้นให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่น เนื้อหาหลักสูตรที่ควรจัดให้แก่ชาวอุรูกลาไว้อยู่ในแต่ละจังหวัดมีดังนี้

เนื้อหาหลักสูตรที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษาจากระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้แก่ชาวอุรูกลาไว้อยู่ในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร หลักสูตรสายสามัญระดับ ม.ปลาย การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์ งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน การฝึกอบรมทักษะการทำอาหารและขนม การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด การป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง โรคเอดส์ และโรคติดต่ออื่นๆ การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน การตัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ

เนื้อหาหลักสูตรที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษาจากระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้แก่ชาวอุรูกลาไว้อยู่ในจังหวัดกระบี่ ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร หลักสูตรสายสามัญระดับ ม.ต้น การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์ การฝึกอบรมการดำน้ำอย่างปลอดภัย งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้านการวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด การป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง โรคเอดส์ และโรคติดต่ออื่นๆ การรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน การตัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือนความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ความรู้เรื่องการเสียภาษี ความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ

เนื้อหาหลักสูตรที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษาจากระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้แก่ชาวอุรูกลาไว้อยู่ในจังหวัดสตูล ได้แก่ การฟัง

พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร
 หลักสูตรสายสัมพันธ์ม.ปลาย การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์ การฝึกอบรมการค้า
 น้าอย่างปลอดภัย งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด การ
 ป้องกันโรค เช่น โรคมาเร็งโรคเอดส์ และโรคติดต่ออื่นๆ การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และ การปฐม
 พยาบาลเบื้องต้น ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือนความรู้ด้านการ
 หาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ เทคนิค
 และวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ ความรู้ด้านสิทธิ
 มนุษยชน ความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ

8.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ ลักษณะของกิจกรรม
 การเรียนการสอนควรปรับให้เข้ากับวิถีชีวิต สภาพ ปัญหา และความต้องการของชาวอุรุกรลาไวย์ โดย
 ผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ต้องมีการหารือ ทำความตกลง ถึงรูปแบบของกิจกรรมการเรียน
 การสอนที่เน้นความสะดวกและสอดคล้องกับการดำรงชีวิต นปัจจุบันของผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์โดย
 กิจกรรมการเรียนการสอนที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่
 เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ควรมีทั้งรูปแบบการจัด
 กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหาที่จัด ลักษณะของกิจกรรมการเรียน
 การสอนที่ควรจัดให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ ควรเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน
 โดยการให้โอกาสผู้เรียนแต่ละคนได้นำความรู้และประสบการณ์ของตนเองที่มีอยู่มาใช้เพื่อให้เกิดการ
 เรียนรู้ที่แท้จริง และต้องเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงเช่น
 การฝึกอบรมการฟังพูดอ่านเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารควรจัดในรูปแบบการฝึกอบรมระยะสั้น
 การฝึกอบรมการค้าอย่างปลอดภัยควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง การให้ความรู้เรื่อง
 ผลกระทบจากภาวะโลกร้อนโดยการผ่านสื่อวีดิทัศน์ การทำให้เกิดการรวมกลุ่มของคนในช่วงวัยต่างๆ
 เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน และการศึกษาดูงานในชุมชนที่
 ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาด้านที่กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย เป็นต้น

นอกจากนี้ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
 โรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้กับชาวอุรุกร
 ลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต ควรเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการวางแผนและ
 ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนต้องใช้กิจกรรมที่ทำให้
 ผู้เรียนได้วางแผนและคิดอย่างเป็นระบบไว้ หรือจะต้องสอดแทรกเทคนิคเหล่านี้ไว้ในกิจกรรมที่จัดขึ้น

ส่วนในจังหวัดสตูลนั้น ที่ตั้งของชุมชนชาวอุรักลาไวย์ตั้งอยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก ทำให้การปฏิบัติงานของครูเป็นไปอย่างยากลำบาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรพิจารณางบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบในพื้นที่ที่มีความยากลำบากดังกล่าวตามสภาพจริงเป็นกรณีๆ ไป เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถเกิดขึ้นได้จริงและผู้สอน/หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องปรับวิธีการเรียนการสอนให้สามารถยืดหยุ่นได้ตามข้อจำกัดดังกล่าว เช่น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีการพบกลุ่ม ควรปรับเปลี่ยนเป็นวิธีการเรียนการสอนแบบทางไกล เน้นการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารเรียนรู้ได้ด้วยตนเองให้มากขึ้น ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเนื้อหาหลักสูตรอื่นๆ ควรเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น ในการให้ความรู้เรื่องเทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน ลักษณะของกิจกรรมควรนำประสบการณ์และปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตมาใช้ในการเรียนการสอนและให้ผู้เรียนที่เป็นชาวอุรักลาไวย์แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันจากนั้นจึงนำไปสู่การคิดหาเทคนิคและวิธีการในการแก้ปัญหาพร้อมกันและนำไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาในที่สุด

8.4 ด้านสื่อการสอน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรักลาไวย์ ควรมีเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการเรียนรู้ในชุมชน เช่น ข้อมูลบุคคลสำคัญของชุมชนที่สามารถถ่ายทอดความรู้ในด้านต่างๆ จัดทำแผนที่ชุมชนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยต้องดึงทรัพยากรในท้องถิ่นเหล่านี้มาประยุกต์ให้เป็นสื่อการเรียนการสอน และใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยพิจารณาความเหมาะสมจากเนื้อหาวิชา และในการจัดการเรียนการสอนนั้นสื่อที่ใช้ควรเป็นของจริง มีความหลากหลายสอดคล้องกับเรื่องที่เรียน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต ควรหาแนวทางหรือปรับเปลี่ยนวิธีการเข้าถึงศูนย์การเรียนชุมชนซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมสื่อ ที่มีอยู่แล้วอย่างเพียงพอทั้ง สื่อที่เป็นเอกสารและหนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์เช่นวีซีดีดีวีดีทำอาชีพ มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ เพื่อทำให้ชาวอุรักลาไวย์เข้าถึงสื่อเหล่านี้ได้ง่ายมากขึ้น เช่น การปรับเปลี่ยนหน้าที่ของศูนย์การเรียนให้มีความหลากหลายมากขึ้น นอกเหนือจากการเป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดควรมีจัดเตรียมสื่อสื่อการสอนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้เรียน

8.5 ด้านการวัดและประเมินผล

ในด้านการวัดและประเมินผลนั้น ควรยึดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแต่ต้องให้ความสำคัญกับสภาพความเป็นจริงและวิถีชีวิตของชาวอุรุกรลาไวย์ให้มากที่สุด โดยการปรับวิธีการในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาประเมิน เช่น การให้นายจ้างของผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งในการประเมินผู้เรียนนั้น ควรมีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ควรมีการทำความเข้าใจกับผู้เรียนว่าการวัดประเมินในแต่ละครั้งนั้นเป็นการวัดและประเมินเพื่ออะไร มีวิธีการวัดอย่างไร และมีเกณฑ์ในการประเมินผลอย่างไร โดยการวัดและประเมินผลควรเป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงตนเองเพื่อทำให้ตนเองวางแผนในการเรียนได้อย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

นอกจากนี้ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่นั้น ควรมีการพิจารณาถึงสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน สภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจและสังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้การประเมินผลสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงดังกล่าวมากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอแนวทางการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ และปัญหา ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ใน 5 ด้าน ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล 2) ศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ ใน 5 ด้าน ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล 3) นำเสนอแนวทางการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรุกรลาไวย์จากครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์ จำนวน 4 คน และนักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ที่เรียนหรือเคยเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 5 คน
- 2) เก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ที่มีถิ่นฐานอยู่เป็นหลักแหล่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 355 คน
- 3) เก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ จากผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) แบบสัมภาษณ์ สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ และตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ โดยทั้ง 2 ตอน เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
- 2) แบบสอบถามความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในด้าน ผู้สอนด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended)

3) แบบสัมภาษณ์แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปความเรียง

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

3) วิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ ในด้าน ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัด และประเมินผล โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

4) วิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ โดยการสรุปประเด็นเนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปความเรียง

5) วิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไว้อยู่ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน สำหรับชาวอุรุกรลาไว้อยู่

โดยภาพรวม ทั้งในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูลนั้น ไม่มีการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรุกรลาไว้อยู่โดยเฉพาะเนื่องจากโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีโครงสร้างการบริหารแบบกระจายอำนาจตามพื้นที่ คือ มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของแต่ละจังหวัด และในแต่ละจังหวัดมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของแต่ละอำเภอรับผิดชอบ และบริหารงานในอำเภอนั้น ๆ และในแต่ละสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของแต่ละอำเภอ มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละตำบล ปฏิบัติและรับผิดชอบพื้นที่ในแต่ละตำบล

ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดกระบี่มีชาวอุรุกรลาไว้อยู่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น หรืออายุประมาณ 17-20 ปี เข้ามาเรียนกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก โดยหลักสูตรที่เรียน คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เหตุผลในการเข้าเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ต้องการได้วุฒิทางการศึกษา เพื่อใช้ในการสมัครงาน หรือ เพิ่มค่าจ้าง แรงงาน ทั้งนี้สืบเนื่องจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดและจังหวัดกระบี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทำให้คนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอาชีพอยู่ในภาคบริการทั้งในและนอกชุมชน และปัญหาที่พบคือนักศึกษาทำงานไปด้วยและเรียนไปด้วย บางครั้งทำให้ก็ไม่สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนในพื้นที่จังหวัดสตูลนั้นพบว่าที่ผ่านมาไม่มีนักศึกษาที่เป็นชาวอุรุกรลาไว้อยู่เข้ามาเรียนการศึกษานอกระบบเลย เนื่องจาก ในจังหวัดสตูล มีชาวอุรุกรลาไว้อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ 7 บ้านอาดัง-ราวี-หลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ห่างไกล การเดินทางไม่สะดวก แต่มีจัดการศึกษานอกระบบในรูปแบบของการศึกษาทางไกลให้กับผู้ที่อยู่ในอาศัยในอยู่บนเกาะห่างไกล โดยการให้ผู้เรียนนำหนังสือเรียนไปศึกษาด้วยตนเองและมีการพบกลุ่มเพียงเดือนละ 1 ครั้ง

ในด้านผู้สอนพบว่าทั้งในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่ ผู้สอนเข้าใจวิถีชีวิตของ และลักษณะของผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไว้อยู่และถึงแม้ว่าผู้สอนถึงแม้ว่าผู้สอนไม่เข้าใจภาษาอุรุกรลาไว้อยู่ แต่ไม่มีปัญหาในการสื่อสารกับผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไว้อยู่ เนื่องจากในการเรียนการสอนใช้ภาษาไทยกลางทั้งหมด และไม่พบปัญหาใดเกี่ยวกับผู้สอนในทั้งสองพื้นที่

ในด้านเนื้อหาหลักสูตรพบว่าทั้งในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่ไม่มีการจัดหลักสูตรเนื้อหาให้กับชาวชาวอุรักลาไวย์โดยเฉพาะ หลักสูตรที่มีนักศึกษาชาวอุรักลาไวย์เข้ามาเรียนคือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในจังหวัดภูเก็ตพบว่าสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพให้กับชาวอุรักลาไวย์ในชุมชน แต่ในจังหวัดกระบี่ไม่มีการจัดหลักสูตรดังกล่าว

ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สืบเนื่องจากเนื้อหาหลักสูตรที่ชาวอุรักลาไวย์เข้ามาเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ลักษณะการกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการพบกลุ่มสัปดาห์ละ 1-2 วัน สอนแบบบรรยาย จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลักษณะของเนื้อหาวิชา คือ สอนแบบบรรยายเน้นผู้สำคัญสลับการจัดกิจกรรมในวิชาทั่วไปผู้เรียนจะต้องเรียนคอมพิวเตอร์ไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง และต้องปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง จึงจะจบแต่ละหลักสูตร สำหรับการฝึกทักษะอาชีพนั้น ผู้สอนซึ่งเป็นวิทยากรจากภายนอกจะสอนโดยการสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ นักศึกษามักจะมาเรียนไม่ต่อเนื่องเนื่องจากต้องประกอบอาชีพ และสถานที่จัดการฝึกอาชีพนั้นพบข้อจำกัดของสถานที่ในการจัดกิจกรรม

ในด้านสื่อการสอน ด้านการใช้สื่อการสอนสำหรับนักศึกษาชาวอุรักลาไวย์นั้นไม่แตกต่างจากการใช้สื่อการสอนสำหรับนักศึกษาทั่วไปซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา สื่อการสอนที่ใช้ คือหนังสือเรียน เอกสารประกอบการสอนและใบงานที่ครูจัดทำขึ้น

ในด้านการวัดและประเมินผลด้านการวัดและประเมินผลนักศึกษาชาวอุรักลาไวย์นั้นไม่แตกต่างจากการวัดและประเมินผลนักศึกษาทั่วไป การเก็บคะแนนการเข้าพบกลุ่ม การเก็บคะแนนจากรายงาน และงานที่ได้รับมอบหมาย และการสอบเมื่อจบภาคเรียน ประกอบกับการวัดความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจากเรียนจบแล้ว สำหรับการวัดและประเมินผลการฝึกทักษะอาชีพนั้นผู้สอนพิจารณาจากผลงานที่ทำ และมีการติดตามการทำอาชีพนั้น ๆ ต่อ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรักลาไวย์ในภาพรวม

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชาวอุรักลาไวย์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไป จำนวน 355 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 47.32 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.68 โดยผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุอยู่ในช่วง 15-19 ปี และช่วงอายุ 25-29 ปี มากที่สุด รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 20-24 ปี ในช่วง 30-34 ปี โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุตั้งแต่ 15-34 ปี เกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส รองลงมาคือ มีสถานภาพโสด มีสถานภาพเป็นหม้าย น้อยที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอาชีพรับจ้าง และอาชีพประมง มากที่สุดเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกัน รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือเป็นแม่บ้าน มีอาชีพค้าขายและมีอาชีพค้าขายน้อยที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน รองลงมาคือ มีรายได้ 5,000-10,000 บาท และไม่มีรายได้ต่อเดือน ส่วนมีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือนนั้นมีน้อยมาก

ผู้ตอบแบบสอบถามเรียนจบชั้นประถมศึกษา มากที่สุด รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และจบปริญญาตรี น้อยมาก

2.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของชาวอุรุกรลาไวย์

2.2.1 ลักษณะของผู้สอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รองลงมาคือ ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย และผู้สอนเป็นผู้มองโลกในแง่ดี

2.2.2 ชาวอุรุกรลาไวย์มีความต้องการนอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ด้านหลักสูตรเนื้อหา ดังนี้

เนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ การฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร รองลงมาคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสารและหลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย

เนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือการฝึกอบรมการดำน้ำอย่างปลอดภัย รองลงมาคือ การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์ และ งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

เนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัย โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยที่ชาวอุรุกรลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด รองลงมาคือ การป้องกันโรค เช่น โรคมาลาเรีย, โรคเอดส์, และโรคติดต่ออื่น ๆ และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

เนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่ชาวอุ

รักลาไวยต้องการมากที่สุดคือ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน รองลงมาคือ การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน

เนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคมที่ชาวอุรรักลาไวยต้องการมากที่สุดคือ ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ และเทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน

เนื้อหาหลักสูตรสังคม โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรสังคมที่ชาวอุรรักลาไวยต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ รองลงมาคือ ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน และความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ

2.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ชาวอุรรักลาไวยต้องการมากที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน รองลงมาคือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดอย่างมีระบบ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง

2.2.4 ลักษณะของสื่อการสอนที่ชาวอุรรักลาไวยต้องการมากที่สุดคือ มีการใช้สื่อในห้องเรียนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน รองลงมาคือสื่อที่เป็นของจริง และสื่อการสอนมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน

2.2.5 ลักษณะการวัดและประเมินผลที่ชาวอุรรักลาไวยต้องการมากที่สุดคือ ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน รองลงมาคือ ต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล และต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรรักลาไวยในจังหวัดภูเก็ต

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นชาวอุรรักลาไวยในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 200 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 45.00 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.00 โดยผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต มีอายุอยู่ในช่วง 15-29 ปี มากที่สุด รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 30-44 ปี รองลงมาคือ มีอายุอยู่ในช่วง 45-59 ปี และมีอายุ 60 ปีขึ้นไป ด้านสถานภาพการสมรสนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส รองลงมาคือมีสถานภาพโสด และสถานภาพเป็นหม้าย ในด้านการประกอบอาชีพนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต มีอาชีพรับจ้าง มากที่สุด รองลงมาคือมีอาชีพประมง รองลงมาคือไม่ได้ประกอบอาชีพหรือเป็นแม่บ้าน และมีอาชีพค้าขายน้อยที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต ส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน รองลงมาคือ มีรายได้ 5,000-10,000

บาทต่อเดือน และมีผู้ที่ไม่มียายได้ต่อเดือน ส่วนในด้านระดับการศึกษานั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดภูเก็ต เรียนจบชั้นประถมศึกษา มากที่สุด รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ และเคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา

3.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต

3.2.1 ลักษณะของผู้สอนที่ชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รองลงมาคือ ผู้สอนเป็นผู้มองโลกในแง่ดี และผู้สอนให้ความเป็นกันเอง

3.2.1 ชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตความต้องการนอกระบบโรงเรียน ด้านหลักสูตรเนื้อหา ดังนี้

เนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร รองลงมาคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสารและหลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย

เนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพที่ชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ การฝึกอบรมการดำน้ำอย่างปลอดภัย รองลงมาคือ งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน และการฝึกอบรมทักษะการทำอาหารและขนม

เนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัย โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยที่ชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด รองลงมาคือ การป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง, โรคเอดส์, และโรคติดต่ออื่น ๆ และการดูแลผู้ป่วยโรคนี้

เนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่ชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน รองลงมาคือ การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน

เนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคมที่ชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ และเทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน

เนื้อหาหลักสูตรสังคม โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรสังคมที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ รองลงมาคือ ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน และความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ

3.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน รองลงมาคือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดอย่างมีระบบ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง

3.2.4 ลักษณะของสื่อการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ มีการใช้สื่อในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน รองลงมาคือสื่อการสอนมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน และ สื่อที่เป็นของจริง

3.2.5 ลักษณะการวัดและประเมินผลที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตต้องการมากที่สุดคือ ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน รองลงมาคือ ต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล และต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ จำนวน 95 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.58 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 48.42 โดยผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ มีอายุอยู่ในช่วง 15-29 ปี มากที่สุด รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 30-44 ปี รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 45-59 ปี และมีอายุ 60 ปีขึ้นไป ด้านสถานภาพการสมรสนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส รองลงมาคือ มีสถานภาพโสด และมีสถานภาพเป็นหม้าย ในด้านการประกอบอาชีพนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ มีอาชีพประมงและมีอาชีพรับจ้างมากที่สุด เป็นสัดส่วนเท่ากัน รองลงมาคือมีอาชีพค้าขาย และ ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือเป็นแม่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ มีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน และมีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด เป็นสัดส่วนใกล้เคียง รองลงมาคือไม่มีรายได้ต่อเดือน และมีรายได้ 10,001-15,000 บาทต่อเดือนน้อยที่สุด ส่วนในด้านระดับการศึกษานั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดกระบี่ เรียนจบชั้นประถมศึกษาและเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มากที่สุดเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกัน รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ และ เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา เป็นสัดส่วนเท่ากัน และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่เรียนจบปริญญาตรี ร้อยละ 6.32

4.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่

4.2.1 ลักษณะของผู้สอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย รองลงมาคือ ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และผู้สอนมีความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน

4.2.2 ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่มีความต้องการนอกระบบโรงเรียนด้านหลักสูตรเนื้อหา ดังนี้

เนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร รองลงมาคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสารและหลักสูตรสายสามัญระดับ ม.ต้น

เนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ การฝึกอบรมการดำน้ำอย่างปลอดภัย รองลงมาคือ การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์และงานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

เนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัย โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด รองลงมาคือ การป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง, โรคเอดส์, และโรคติดต่ออื่น ๆ และการรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย

เนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน รองลงมาคือ การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน

เนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคมที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน และ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์

เนื้อหาหลักสูตรสังคม โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรสังคมที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ รองลงมาคือ ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน และความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ

4.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน รองลงมาคือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

4.2.4 ลักษณะของสื่อการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ มีการใช้สื่อในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน รองลงมาคือสื่อที่เป็นของจริง และ สื่อการสอนมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน

4.2.5 ลักษณะการวัดและประเมินผลที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน รองลงมาคือ ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเองและต้องการการประเมินผลตามสภาพจริง

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล

ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูลจำนวน 60 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 48.33 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.67 โดยผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล มีอายุอยู่ในช่วง 15-29 ปี มากที่สุด รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 30-44 ปี และมีอายุอยู่ในช่วง 45-59 ปี ด้านสถานภาพการสมรสนั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส รองลงมาคือ มีสถานภาพโสด และมีสถานภาพเป็นหม้าย ในด้านการประกอบอาชีพนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมาคือมีอาชีพประมง รองลงมาคือมีอาชีพค้าขาย และ ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือเป็นแม่บ้าน เป็นสัดส่วนใกล้เคียงกัน ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน และมีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด เป็นสัดส่วนใกล้เคียง รองลงมาคือไม่มีรายได้ต่อเดือน รองลงมาคือ มีรายได้ 10,001-15,000 บาทต่อเดือน กับ มีรายได้ มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือนเป็นสัดส่วนเท่ากัน ส่วนในด้านระดับการศึกษานั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดสตูล เรียนจบชั้นประถมศึกษา มากที่สุด รองลงมาคือ เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา และเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล

5.2.1 ลักษณะของผู้สอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รองลงมาคือ ผู้สอนที่มองโลกในแง่ดี และผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย

5.2.2 ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลมีความต้องการนอกระบบโรงเรียนด้านหลักสูตรเนื้อหา ดังนี้

เนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร รองลงมาคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสารและหลักสูตรสายสามัญระดับ ม.ปลาย

เนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพ โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ การฝึกอบรบการดำน้ำอย่างปลอดภัย รองลงมาคือ การฝึกอบรบภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์และงานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

เนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัย โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ การป้องกันโรค เช่น โรคมาลาเรีย, โรคเอดส์, และโรคติดต่ออื่น ๆ รองลงมาคือ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิดและการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวาน และ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

เนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน รองลงมาคือ การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน

เนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคมที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ และ เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน

เนื้อหาหลักสูตรสังคม โดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยเนื้อหาหลักสูตรสังคมที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ รองลงมาคือ ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน และความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ

5.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน รองลงมาคือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง

5.2.4 ลักษณะของสื่อการสอนที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ มีการใช้สื่อในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน รองลงมาคือสื่อที่เป็นของจริง และ สื่อการสอนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้เรียน

5.2.5 ลักษณะการวัดและประเมินผลที่ชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ต้องการมากที่สุดคือ ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน รองลงมาคือ ต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล และต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

มีความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ 4 ประเด็นคือ

1) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีสถานที่จัดการจัดการเรียนสอนในชุมชนชาวอุรุกรลาไวย์ หรือต้องการให้มีสถานที่จัดการเรียนการสอนอยู่ใกล้ชุมชนชาวอุรุกรลาไวย์ และในกรณีที่อยู่ในชุมชนชาวอุรุกรลาไวย์มีศูนย์การเรียนชุมชนอยู่แล้วผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนที่มีอยู่ เพื่อความสะดวกในการเดินทางและเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีความสม่ำเสมอ

2) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการจัดการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ การฝึกทักษะอาชีพ และเนื้อหาที่เกี่ยวกับท้องถิ่นและชุมชนชาวอุรุกรลาไวย์ มากที่สุด รองลงมาคือ ต้องการให้มีการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ และ เนื้อหาที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน

3) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการให้ข้อมูลกับชาวอุรุกรลาไวย์เกี่ยวกับแนวทางในการเข้าเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียน

4) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ผู้สอนสอนออกมาจากใจจริง ถ่ายทอดได้ดี เข้าใจผู้เรียน ให้ความเป็นกันเองมีความตั้งใจในการสอน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีเหตุผล มองโลกในแง่ดี

ตอนที่ 7 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรูกลาไว้อย่าง
จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหา แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน
สำหรับชาวอุรูกลาไว้อยู่ ในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการ
สอน และด้านการวัดและประเมินผล สามารถสรุปได้ดังนี้

7.1 ด้านผู้สอน

ในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรูกลาไว้อยู่ ผู้สอนควรเป็นคน
ในพื้นที่ หรือ เป็นชาวอุรูกลาไว้อยู่ เพราะคนในพื้นที่เองหรือชาวอุรูกลาไว้อยู่ย่อมเข้าใจสภาพชุมชนและ
สังคมของชาวอุรูกลาไว้อยู่ได้ดีกว่าคนจากภายนอก และนอกจากนี้หากผู้สอนเป็นคนในพื้นที่หรือคนใน
ชุมชน ก็จะทำให้เกิดความสะดวกในการทำงาน สามารถประสานงานกับชุมชนได้ดีกว่า ถึงแม้ว่าจะไม่
สามารถกำหนดคุณลักษณะของผู้สอนได้โดยตรง แต่หากผู้สอนของเป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ก็มี
ช่องทางในการรับผู้สอนกฎระเบียบตรงนี้เกี่ยวกับการรับคนในพื้นที่ หรือการรับเป็นกรณีเฉพาะ หรือการ
ให้คัดเลือกเข้ามาทำหน้าที่ครูอาสาในพื้นที่ และเมื่อได้ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกเข้ามาเป็นครูประจำศูนย์
การเรียนรู้หรือครูอาสาในพื้นที่แล้ว เพื่อให้การทำหน้าที่สอนและทำงานประสานกับชุมชนไปอย่างมี
ประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นสำหรับการสอนและการทำงาน
ร่วมกับชุมชนและเป้าหมายเฉพาะกลุ่มนี้

7.2 ด้านเนื้อหาหลักสูตร

สำหรับหลักสูตรสายสามัญ ต้องปรับเนื้อหาแกนกลางที่มีอยู่แล้วให้สอดคล้องและเหมาะสม
กับการดำรงชีวิตของชาวอุรูกลาไว้อยู่ในปัจจุบันที่ได้ผสมกลมกลืนกับชาวไทยทั่วไป และปรับเปลี่ยนจาก
วิถีชาวประมงมาอยู่ในภาคบริการและการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องเน้นการให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการ
ดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบันอีกด้วย สำหรับหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพนั้น
หลักสูตรระยะสั้น และเน้นการรวมกลุ่ม และความต้องการที่มาจากชาวบ้านจริง ๆ โดยต้องมีการ
สำรวจความต้องการก่อน และหากเป็นไปได้ควรดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร
เหล่านั้นให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่น

7.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนควรปรับให้เข้ากับวิถีชีวิต สภาพ ปัญหา และความ
ต้องการของชาวอุรูกลาไว้อยู่ หากมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่และการเดินทาง ก็ต้องปรับวิธีการเรียนการ
สอนให้สามารถยืดหยุ่นได้ตามข้อจำกัดดังกล่าว โดยผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นชาวอุรูกลาไว้อยู่ต้องมีการ
หารือ ทำความตกลง ถึงรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความสะดวกและสอดคล้องกับการ

ดำรงชีวิตในปัจจุบันของผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไว้ย โดยกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับ การศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ควรให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชน และพัฒนาสังคมไปด้วย และให้ผู้เรียนได้รับ
 การปลูกฝังทักษะการวางแผนไปด้วยเนื่องจากทักษะการวางแผนเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการ
 ดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง พัฒนา
 ชุมชน และพัฒนาสังคม ไปพร้อม ๆ กับการได้รับการปลูกฝังทักษะการวางแผนก็คือการเรียนการสอน
 โดยโครงงาน ซึ่งผู้เรียนจะต้องเป็นผู้วางแผนการดำเนินโครงการเองทั้งหมด ส่วนการทำโครงงานนั้นจะ
 มีการบูรณาการเนื้อหาสาระของแต่ละวิชาเข้ากันหรือไม่นั้นก็ต้องพิจารณาตามสภาพและลักษณะของ
 วิชานั้น ๆ

7.4 ด้านสื่อการสอน

ต้องให้ประโยชน์จากสื่อการเรียนการสอนที่ กคน. มีอยู่แล้วอย่างเพียงพอทั้ง สื่อที่เป็นเอกสาร
 และหนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์เช่นวีซีดีฝึกทำอาชีพ มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ คือหาแนวทาง
 หรือปรับเปลี่ยนวิธีการเข้าถึงศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมสื่อเหล่านี้ เพื่อให้ชาวอุรุกรลา
 ไว้ยเข้าถึงสื่อเหล่านี้ได้ง่ายมากขึ้น เช่น การปรับเปลี่ยนหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย
 มากขึ้น นอกเหนือจากการเป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังต้องมีการตั้ง
 ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยนำสิ่งที่ท้องถิ่นมีอยู่มาประยุกต์ให้เป็นสื่อการเรียน
 การสอน โดยพิจารณาความเหมาะสมจากเนื้อหาวิชา

7.5 ด้านการวัดและประเมินผล

ควรยึดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแต่ต้องให้ความสำคัญกับสภาพความ
 เป็นจริงและวิถีชีวิตของชาวอุรุกรลาไว้ยให้มากที่สุด โดยการปรับวิธีการในการวัดและประเมินผลให้
 สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามา
 ประเมิน

ตอนที่ 8 การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับ ชาวอุรุกรลาไว้ย

8.1 ด้านผู้สอน

ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไว้ย ผู้สอนควรเป็นชาวอุรุกร
 ลาไว้ย หรือเป็นคนในพื้นที่ ผู้สอนควรทำความเข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชาวอุรุกรลาไว้ย ทั้ง
 สภาพในอดีตและสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน รวมถึงต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนชาวอุ
 รุกรลาไว้ยโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชาวอุรุกรลาไว้ย ผู้สอนควรเข้าใจความแตกต่าง

ทางชาติพันธุ์และไม่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างผู้เรียนที่เป็นชาวไทยทั่วไปกับชาวอุรูกลาไวย์ โดยต้องยอมรับและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะนิสัยเฉพาะของชาวอุรูกลาไวย์และหาวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนที่เป็นชาวอุรูกลาไวย์เข้าใจง่าย นอกจากนั้นผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกับชาวอุรูกลาไวย์ รวมทั้งควรเป็นผู้มองโลกในแง่ดี สำหรับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตนั้น นอกเหนือจากลักษณะของผู้สอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับตนเองกับผู้เรียน โดยการทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นการส่วนตัว ติดต่อผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ สอบถามทุกข์สุข และให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาทั้งเรื่องการเรียนรู้และการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และสำหรับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดกระบี่นั้น นอกเหนือจากลักษณะของผู้สอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้สอนควรมีความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรศึกษาและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่มีความชำนาญในด้านต่างๆ ในพื้นที่เพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานให้ผู้มีความชำนาญนั้น ๆ นั้นเข้าไปเป็นวิทยากรในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับชาวอุรูกลาไวย์

8.2 ด้านเนื้อหาหลักสูตร

ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรูกลาไวย์สำหรับหลักสูตรสายสามัญ ต้องอยู่สอดคล้องและเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของชาวอุรูกลาไวย์ในปัจจุบันที่ได้ผสมกลมกลืนกับชาวไทยทั่วไป โดยเนื้อหาหลักสูตรที่ควรจัดให้แก่ชาวอุรูกลาไวย์ในแต่ละจังหวัดมีดังนี้

เนื้อหาหลักสูตรที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้กับชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร หลักสูตรสายสามัญระดับ ม.ปลาย การฝึกอบรมการดำน้ำอย่างปลอดภัย งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน การฝึกอบรมทักษะการทำอาหารและขนม การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด การป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง โรคเอดส์ และโรคติดต่ออื่นๆ การดูแลผู้ป่วยโรคน้ำหนึบ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุน ในการประกอบอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ

เนื้อหาหลักสูตรที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้กับชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร

หลักสูตรสายสามัญระดับ ม.ต้น การฝึกอบรมการดำเนินอย่างปลอดภัย การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศ และมัคคุเทศก์ งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด การป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง โรคเอดส์ และโรคติดต่ออื่นๆ การรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ ความรู้เรื่องการเสียภาษี ความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ

เนื้อหาหลักสูตรที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดสตูล ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร หลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย การฝึกอบรมการดำเนินอย่างปลอดภัย การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์ งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน การป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง โรคเอดส์ และโรคติดต่ออื่นๆ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ

8.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนควรปรับให้เข้ากับวิถีชีวิต สภาพ ปัญหา และความต้องการของชาวอุรุกรลาไวย์ โดยผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ต้องมีการหารือ ทำความตกลง ถึงรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความสะดวกและสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในปัจจุบันของผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ควรมีทั้งรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหาที่จัด ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ควรจัดให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ ควรเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยการให้โอกาสผู้เรียนแต่ละคนได้นำความรู้และประสบการณ์ของตนเองที่มีอยู่มาใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง และต้องเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ใน

จังหวัดภูเก็ต ควรเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการวางแผนและทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนต้องใช้กิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้วางแผนและคิดอย่างเป็นระบบไว้ หรือจะต้องสอดแทรกเทคนิคเหล่านี้ไว้ในกิจกรรมที่จัดขึ้น ส่วนในจังหวัดสตูลนั้น ที่ตั้งของชุมชนชาวอุรักลาไวย์ตั้งอยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก ทำให้การปฏิบัติงานของครูเป็นไปอย่างยากลำบาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรพิจารณางบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบในพื้นที่ที่มีความยากลำบากดังกล่าว ตามสภาพจริงเป็นกรณีๆ ไป เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถเกิดขึ้นได้จริงและผู้สอน/หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดสตูลต้องปรับวิธีการเรียนการสอนให้สามารถยืดหยุ่นได้ตามข้อจำกัดดังกล่าว ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเนื้อหาหลักสูตรอื่นๆ ควรเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

8.4 ด้านสื่อการสอน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรักลาไวย์ ครูมีเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการเรียนรู้ในชุมชน เช่น ข้อมูลบุคคลสำคัญของชุมชนที่สามารถถ่ายทอดความรู้ในด้านต่างๆ จัดทำแผนที่ชุมชนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยต้องดึงทรัพยากรในท้องถิ่นเหล่านี้มาประยุกต์ให้เป็นสื่อการเรียนการสอน และใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยพิจารณาความเหมาะสมจากเนื้อหาวิชา และในการจัดการเรียนการสอนนั้นสื่อที่ใช้ควรเป็นของจริง มีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ส่วนในจังหวัดภูเก็ต ควรหาแนวทางหรือปรับเปลี่ยนวิธีการเข้าถึงศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมสื่อ ที่มีอยู่แล้วอย่างเพียงพอทั้ง สื่อที่เป็นเอกสารและหนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์เช่นวีซีดีดีวีดีทำอาชีพ มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ เพื่อให้ชาวอุรักลาไวย์เข้าถึงสื่อเหล่านี้ได้ง่ายมากขึ้น เช่น การปรับเปลี่ยนหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ให้มีความหลากหลายมากขึ้น นอกเหนือจากการเป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนในจังหวัดสตูลนั้นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดควรมีจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้เรียน

8.5 ด้านการวัดและประเมินผล

ในด้านการวัดและประเมินผลนั้น ควรยึดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแต่ต้องให้ความสำคัญกับสภาพความเป็นจริงและวิถีชีวิตของชาวอุรักลาไวย์ให้มากที่สุด โดยการปรับวิธีการในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาประเมิน เช่น การให้นายจ้างของผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการ

ประเมินผล ซึ่งในการประเมินผู้เรียนนั้น ควรมีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ควรมีการทำความเข้าใจกับผู้เรียนว่าการวัดประเมินในแต่ละครั้งนั้นเป็นการวัดและประเมินเพื่ออะไร มีวิธีการวัดอย่างไร และมีเกณฑ์ในการประเมินผลอย่างไร โดยการวัดและประเมินผลควรเป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงตนเองเพื่อทำให้ตนเองวางแผนในการเรียนได้อย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกลาไวย์ในจังหวัดกระบี่นั้น ควรมีการพิจารณาถึงสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน สภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจและสังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้การประเมินผลสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงดังกล่าวมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกลาไวย์ พบว่ามีประเด็นสำคัญ ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพทั่วไปในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกลาไวย์

จากการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกลาไวย์ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ทั้งในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูลนั้น ไม่มีการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรุกลาไวย์โดยเฉพาะเนื่องมาจากโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีโครงสร้างการบริหารแบบกระจายอำนาจตามพื้นที่ ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดกระบี่มีชาวอุรุกลาไวย์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น หรืออายุประมาณ 17-20 ปี เข้ามาเรียนกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก โดยหลักสูตรที่เรียน คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เหตุผลในการเข้าเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ต้องการได้วุฒิทางการศึกษา เพื่อใช้ในการสมัครงาน หรือ เพิ่มค่าจ้าง แรงงาน ทั้งนี้สืบเนื่องก่อนการกำหนดให้ศึกษาภาคภาคบังคับเปลี่ยนจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ใน ปี พ.ศ. 2545 นั้น ชาวอุรุกลาไวย์ส่วนใหญ่มักจะให้ลูกหลานเข้าเรียนในโรงเรียนถึงระดับชั้นจบประถมศึกษาศึกษาเท่านั้น เนื่องจาก พ่อแม่ชาวอุรุกลาไวย์มีรายได้ค่อนข้างน้อยและ เด็กในวัยนี้ก็เป็นแรงงานสำคัญในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ทั้งอาชีพดั้งเดิมคืออาชีพประมง หรือการประกอบอาชีพในภาคบริการและท่องเที่ยวเนื่องสภาพพื้นที่ของจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทำให้คนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอาชีพอยู่ในภาคบริการทั้งในและนอกชุมชน ปัญหาที่พบคือนักศึกษาทำงานไปด้วยและเรียนไปด้วย บางครั้งทำก็ไม่สามารถ

เรียนได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องความคิดเห็นของ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะสิเหร่ (อ้างถึงใน นฤมล อรุโณทัย, 2550) ที่ได้กล่าวว่า "สำหรับความคิดของเยาวชนแล้ว เด็กหลายคนก็อยากเรียนหนังสือ แต่พ่อแม่ไม่มีทุนก็ไม่ทราบจะทำอย่างไรและถึงแม้จะมีทุนออกค่าเทอมให้แต่เงินที่จะเป็นค่าใช้จ่ายรายวัน ค่ารถ ค่าข้าว ค่ากินแต่ละวันก็ยังไม่พอสัก จึงเป็นเรื่องยากที่เด็กจะได้เรียน"

ส่วนในพื้นที่จังหวัดสตูลนั้นพบว่าที่ผ่านมาไม่มีนักศึกษาที่เป็นชาวอุรักลาไวย์เข้ามาเรียน การศึกษานอกระบบเลย เนื่องจากเป็นพื้นที่อยู่ห่างไกล การเดินทางไม่สะดวก เพราะในจังหวัดสตูลมีชุมชนชาวอุรักลาไวย์อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 7 บ้านเกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล โดยหมู่บ้านที่ 7 ของตำบลเกาะสาหร่ายนี้ มีอาณาเขตครอบคลุมทั้งหมู่เกาะอาดัง-ราวี โดยหมู่เกาะอาดัง-ราวี นี้อยู่ห่างจากท่าเรือปากบารา อำเภอละงู เป็นระยะทาง 80 กิโลเมตร ปัจจุบันการเดินทางจากท่าเรือปากบาราไปยังหมู่เกาะอาดัง-ราวี มีเรือโดยสารที่ให้บริการอยู่หลายแบบ คือ เรือธรรมดา เรือเร็ว หรือเรือเฟอร์รี่ เรือเร็วพิเศษหรือเรือสปีดโบ๊ท และเรือประมงที่ให้บริการเช่าเหมาลำ แต่การเดินทางโดยเรือรูปแบบต่างๆ นี้มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางค่อนข้างสูง และใช้เวลาในการเดินทางค่อนข้างมาก

2. ด้านผู้สอน

ในด้านผู้สอนพบว่าทั้งในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่ ผู้สอนเข้าใจวิถีชีวิตของ และลักษณะของผู้เรียนที่เป็นชาวอุรักลาไวย์และถึงแม้ว่าผู้สอนถึงแม้ว่าผู้สอนไม่เข้าใจภาษาอุรักลาไวย์ แต่ไม่มีปัญหาในการสื่อสารกับผู้เรียนที่เป็นชาวอุรักลาไวย์ เนื่องจากในการเรียนการสอนใช้ภาษาไทยกลางทั้งหมด และไม่พบปัญหาใดเกี่ยวกับผู้สอนในทั้งสองพื้นที่ การที่ผู้สอนเข้าใจวิถีชีวิตของ และลักษณะของผู้เรียนที่เป็นชาวอุรักลาไวย์และถึงแม้ว่าผู้สอนถึงแม้ว่าผู้สอนไม่เข้าใจภาษาอุรักลาไวย์ ทั้งนี้ถึงแม้ว่าผู้สอนจะไม่ได้เป็นชาวอุรักลาไวย์ แต่ผู้สอนเป็นคนในพื้นที่ถิ่น คือมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ ประกอบโดยปกติแล้วในกลุ่มชาวอุรักลาไวย์เองนั้นเมื่ออยู่ในกลุ่มเดียวกันจะใช้ภาษาอุรักลาไวย์ในการติดต่อสื่อสารกัน แต่จากสภาพสังคมและวิถีชีวิตของชาวอุรักลาไวย์ในปัจจุบันที่มีความผสมกลมกลืนกับสังคมเมืองแล้วนั้น และความต้องการการยอมรับ ชาวอุรักลาไวย์ใช้ภาษาไทย ทั้งภาษาไทยพื้นถิ่นของภาคใต้และภาษาไทยกลางในการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอก สอดคล้องกับ เยาวลักษณ์ ศรีสุกใส (2545) ที่พบว่าพ่อแม่ของเด็กเริ่มจะสอนลูกให้พูดภาษาไทยมากขึ้น ควบคู่ไปกับการสอนภาษาอุรักลาไวย์เพราะกลัวลูกจะมีปัญหาในการเข้าเรียนที่โรงเรียน กลัวจะพูดภาษาไทยไม่ได้ จึงสอนเด็กตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียน หลังจากมีโทรทัศน์เข้าไปในหมู่บ้าน เด็กมีโอกาสดูได้ฟังภาษาไทยมากขึ้นจากการดูโทรทัศน์ทุกวัน ทำให้เด็กเรียนรู้จากโทรทัศน์มากขึ้นอีกทางหนึ่ง

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับชาวอุรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล คือ ผู้สอนควรเป็นชาวอุรักลาไวย์ หรือเป็นคนในพื้นที่ ผู้สอนควรทำความเข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชาวอุรักลาไวย์ ทั้งสภาพในอดีตและ

สภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน รวมถึงต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนชาวอุรุกรลาไวย์โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชาวอุรุกรลาไวย์ นอกจากนี้หากผู้สอนเป็นคนในพื้นที่หรือคนในชุมชน ก็จะทำให้เกิดความสะดวกในการทำงาน สามารถประสานงานกับชุมชนได้ดีกว่า ทั้งนี้เนื่องชาวอุรุกรลาไวย์เป็นกลุ่มที่มีวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ลักษณะรักสันติ ซื่อสัตย์ กลัวคนจากภายนอก ไม่สนใจที่จะติดต่อสัมพันธ์ด้วย และหลีกเลี่ยงที่จะมีปัญหา ดังนั้นผู้สอนจะเข้าไปทำงานในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์อยู่จำเป็นจะต้องมีทักษะในการทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อให้การดำเนินงานด้านการศึกษาจากระบบโรงเรียนเป็นไปได้อย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับแนวทางแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจากระบบโรงเรียน ที่สุมาลี สังข์ศรี (2545) ได้ให้ไว้ดังนี้ ความรู้ที่ควรจัดให้แก่บุคลากรได้แก่ ปรัชญาการศึกษาจากระบบโรงเรียน หลักการการศึกษาจากระบบโรงเรียน การศึกษาตลอดชีวิต วิธีการจัดการศึกษาจากระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต และผู้ที่ทำงานการศึกษาจากระบบโรงเรียน ควรมีความสามารถในการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง สามารถประสานให้เกิดแหล่งการเรียนรู้ สามารถปรับตัวเข้ากับชุมชน ทำงานกับชุมชนได้ ผู้สอนควรเข้าใจความแตกต่างทางชาติพันธุ์และไม่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างผู้เรียนที่เป็นชาวไทยทั่วไปกับชาวอุรุกรลาไวย์ โดยต้องยอมรับและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะนิสัยเฉพาะของชาวอุรุกรลาไวย์และหาวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์เข้าใจง่าย นอกจากนี้ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกับชาวอุรุกรลาไวย์ รวมทั้งควรเป็นผู้มองโลกในแง่ดี เนื่องจากการรับรู้สถานะทางสังคมของชาวอุรุกรลาไวย์เองในปัจจุบันนั้นมองว่าตนเองมีสถานภาพทางสังคมและศักดิ์ศรีไม่เท่าเทียมกับคนไทยโดยทั่วไป และเมื่อเข้าไปประกอบอาชีพในภาคบริการหรือการท่องเที่ยว ส่วนมากจะมีสถานะเป็นลูกจ้าง เช่น จากเดิมที่เคยทำประมงเพื่อยังชีพ ปัจจุบันก็เปลี่ยนรับจ้างทำประมง โดยมีสถานะเป็นลูกจ้างของเด้าแก่ ประกอบกับคนไทยทั่วไปมักมองว่าชาวอุรุกรลาไวย์ยังมีความแตกต่างกับคนไทยทั่วไป อย่างน้อยก็ในด้านรูปร่าง และซื่อสัตย์ ขาดความมั่นใจและขาดความภูมิใจในวัฒนธรรมของตน และมักถูกดูถูกจากคนที่ไม่เข้าใจวัฒนธรรมที่ต่างออกไปของชาวอุรุกรลาไวย์ ชาวอุรุกรลาไวย์มีความเข้าใจว่า คนไทยทั่วไปมองว่าชาวอุรุกรลาไวย์มีกลุ่มคนที่อยู่ต่ำสุดในลำดับชั้นของสังคม (Lotta Granbom, 2005) โดยลักษณะของผู้สอนที่ยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สอดคล้องกับ ชุ่นตา นพคุณ (2527) ที่ได้เสนอคุณสมบัติที่สำคัญของผู้สอนไว้ข้อหนึ่งว่า มีความห่วงใยในตัวผู้เรียนโดยไม่ยึดมั่น ถือมั่น ให้ความเคารพในเกียรติและเห็นคุณค่าของผู้เรียน และสมประสงค์ วิทย์เกียรติ (2533) กล่าวถึงลักษณะของครูผู้สอนการศึกษาจากระบบโรงเรียนว่าควรมีลักษณะที่ให้การยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นคน

สำหรับการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ตนั้น นอกเหนือจากลักษณะของผู้สอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับ

ผู้เรียน โดยการทำความเข้าใจกับผู้เรียนเป็นการส่วนตัว ติดต่อกับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ สอบถามทุกข์สุข และให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาทั้งเรื่องการเรียนรู้และการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับ Kilgo (1970) ที่ได้กล่าวถึงการเป็นครูที่ดีไว้ว่าผู้สอนต้องพยายามรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจะต้องพยายามทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนได้รู้จักกัน

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดกระบี่ นั้น นอกเหนือจากลักษณะของผู้สอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้สอนควรมีความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรศึกษาและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่มีความชำนาญในด้านต่างๆ ในพื้นที่เพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานให้ผู้มีความชำนาญนั้น ๆ นั้นเข้าไปเป็นวิทยากรในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับชาวอุรูกลาไวย์ สอดคล้องกับ รัตนา พุ่มไพศาล (2533) ได้กล่าวถึงครูผู้ทำหน้าที่สอนผู้เรียนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนว่าต้องมีความรู้ดีในเรื่องที่สอน

2. ด้านเนื้อหาหลักสูตร

ในด้านเนื้อหาหลักสูตรพบว่า หลักสูตรที่มีนักศึกษาชาวอุรูกลาไวย์เข้ามาเรียนคือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของชุมชนที่มีมีความผสมกลมกลืนกับสังคมเมือง ทำให้ลักษณะการประกอบอาชีพเปลี่ยนไป ประกอบกับลักษณะของพื้นที่ที่เป็นเมืองท่องเที่ยวอันดับต้นๆ ของประเทศ ทำให้ลักษณะการประกอบอาชีพของชาวอุรูกลาไวย์เปลี่ยนไป คือ นอกจากทำอาชีพประมงอย่างเดียว ก็หันมาอยู่ในภาคบริการ และภาคการท่องเที่ยว เด็กจบการศึกษาภาคบังคับ หรือ ป. 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ต้องออกมาทำงาน และต้องการวุฒิการศึกษาเพื่อเพิ่มเงินเดือน สอดคล้องกับ นฤมล อรุโณทัย และคณะ (2550) ที่พบว่างานหลักของชาวอุรูกลาไวย์คือประมงพื้นบ้านและชาวอุรูกลาไวย์ยังไม่วุฒิการศึกษาสูงพอที่จะไปสมัครงานอื่น ๆ ปัจจุบันเยาวชนมีปัญหาเรียนหนังสือแต่ไม่มีประสบการณ์การออกเรือทำรุ่นพ่อแม่ และเรียนไม่สูง ไม่มีคุณวุฒิพอ ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ

เนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล ต้องการมากที่สุดคือ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากที่ตั้งชุมชนของชาวอุรูกลาไวย์ส่วนใหญ่ล้วนอยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเดินทางมาท่องเที่ยว ข้อมูลจากรายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมจังหวัดภูเก็ต ปี 2550 พบว่าในช่วง 2-3 ปีหลังจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยเมื่อวันที่ 26 ธ.ค. พ.ศ. 2547 ได้มีชาวต่างชาติเข้ามามากขึ้น การเข้าพักอาศัยตามโรงแรมต่างๆ การจับจ่ายใช้สอย การเล่นกอล์ฟ การใช้บริการสปา และการเที่ยวไนท์คลับและดิสโก้เธค ล้วนขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น โดยรายได้หลักของจังหวัดภูเก็ตมาจากธุรกิจ

การท่องเที่ยว ซึ่งขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปี ในช่วงที่ผ่านมาจังหวัดภูเก็ตมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ปีละประมาณ 4 ล้านคน และในช่วง ปี พ.ศ. 2550 - 2551 (ข้อมูลถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551) จังหวัดภูเก็ตมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ มาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตประมาณ 6 ล้านคน ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าทุก ๆ ปี ที่ผ่านมา ทำให้รายได้หลักมาจากธุรกิจการท่องเที่ยว ส่วนในจังหวัดกระบี่นั้น ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกระบี่ พบว่า ในปี 2550 มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดกระบี่ ถึง 2.2 ล้านคน และข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้เขต 1 พบว่า ในปี 2550 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลถึง 44,712 คน จากจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมากดังกล่าวนี้ นำมาซึ่งความต้องการแรงงานในภาคบริการและการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ความต้องการแรงงานที่มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษมีมากตามไปด้วย

ในด้านเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัย พบว่าชาวอุรูกลาไวย์มีความต้องการโดยรวมในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรสุขอนามัยที่ชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจุบันจำนวนประชากรชาวอุรูกลาไวย์ได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากชาวอุรูกลาไวย์ในปัจจุบันนิยมแต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย และจากความอุดมสมบูรณ์ของอาหารที่หาได้จากทะเลส่งผลให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ทำให้หญิงชาวอุรูกลาไวย์เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์เร็ว ส่งผลให้จำนวนประชากรชาวอุรูกลาไวย์เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น ในชุมชนบ้านหาดราไวย์มีชาวอุรูกลาไวย์อยู่ 235 ครัวเรือน แต่จากการบอกเล่า ของผู้ใหญ่สิน พลรบ (สิน พลรบ,สัมภาษณ์ 30มกราคม 2553) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 บ้านราไวย์ พบว่าในความเป็นจริงแล้วอาจมีประชากรชาวอุรูกลาไวย์อาศัยอยู่ในชุมชนดังกล่าวถึง 2,000 คน โดยบางครัวมีจำนวนสมาชิกมากถึง 10-12 คน

ในด้านเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ พบว่าชาวอุรูกลาไวย์มีความต้องการโดยรวมในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่ชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ทั้งนี้เป็นเพราะเรื่องผลกระทบของภาวะโลกร้อนส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตของชาวอุรูกลาไวย์ที่ยังมีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ นั่นก็คือการอาชีพประมงซึ่งในปัจจุบันอาจจะต้องเผชิญกับความแปรปรวนของสภาพอากาศมากขึ้นหรือการที่สภาพแวดล้อมรอบข้างที่ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์ ซึ่งชาวอุรูกลาไวย์อาจได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนมาจากทางรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ ด้วย

เนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคม พบว่าชาวอุรูกลาไวย์มีความต้องการโดยรวมในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรเศรษฐกิจและสังคมที่ชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันชาวอุ

รักลาไว้ยไม่สามารถทำอุปกรณ์ในการจับสัตว์น้ำได้เอง ต้องซื้ออุปกรณ์อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ ประมง ประกอบกับปัจจุบันการประกอบอาชีพประมงต้องมีต้นทุนด้านค่าน้ำมันด้วย อีกทั้งชาวอุรักลาไว้ยส่วนใหญ่มีอาชีพประมงและอาชีพรับจ้างซึ่งมีความเป็นไปได้สูงที่จะมีรายได้ที่ไม่แน่นอนเนื่องจากการทำอาชีพประมงต้องขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ส่วนการทำงานอาชีพรับจ้างนั้นถึงแม้จะมีข้อดีที่ได้เงินค่าจ้างวันต่อวัน แต่ก็มีข้อเสียคือ มักมีงานไม่ต่อเนื่อง

เนื้อหาหลักสูตรสังคม พบว่าชาวอุรักลาไว้ยมีความต้องการโดยรวมในระดับมาก โดยเนื้อหาหลักสูตรสังคมที่ชาวอุรักลาไว้ยในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูลต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ ทั้งนี้เนื่องจากหลังชาวอุรักลาไว้ย ไม่มีที่ดินที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ที่ดินที่ตั้งที่อยู่อาศัยเป็นของนายทุนซึ่งมักเกิดกรณีพิพาทในการเรียกร้องสิทธิในพื้นที่ที่อยู่อาศัยเสมอ

ผลการศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรักลาไว้ย ด้านเนื้อหาหลักสูตร พบว่าสำหรับหลักสูตรสายสามัญ ต้องปรับเนื้อหาแกนกลางที่มีอยู่แล้วให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของชาวอุรักลาไว้ยในปัจจุบันที่ได้ผสมกลมกลืนกับชาวไทย ทั่วไป และปรับเปลี่ยนจากวิถีชาวประมงมาอยู่ในภาคบริการและการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องเน้นการให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบันอีกด้วย สอดคล้องกับ Desmond Mochwanaesi, Hendrik Steyn and Johannes van der Walt (2005) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสำหรับชนกลุ่มน้อย: กรณีศึกษาชาวกรีกัวในประเทศแอฟริกาใต้ ผลการศึกษาพบว่า แม้ว่าชาวเผ่ากรีกัวจะยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของตนเอง แต่ชาวกรีกัวก็ไม่ต้องการที่จะถูกแยกออกจากสังคมของชาวแอฟริกาใต้โดยเด็ดขาด

สำหรับแนวทางในการจัดเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทักษะอาชีพนั้น ควรเน้นการสร้างหลักสูตรระยะสั้น และเน้นการรวมกลุ่ม และความต้องการที่มาจากชาวบ้านจริง ๆ โดยต้องมีการสำรวจความต้องการก่อน และหากเป็นไปได้ควรดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเหล่านั้นให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ อาชญญา รัตนอุบล และคณะ(2550) ที่กล่าวถึงแนวโน้มของเนื้อหาหลักสูตรการศึกษานอกระบบของประเทศไทยในทศวรรษหน้าไว้ว่า เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น หลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนขั้นพื้นฐานจะลดความสำคัญลง โดยที่หลักสูตรเป็นหลักสูตรที่มีชุมชนและสถานประกอบการร่วมเป็นฐาน มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของบุคคลและชุมชน มีความทันสมัย เนื้อหาในหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ในการทำงาน การประกอบอาชีพและวิถีชีวิต สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมจะเป็นการศึกษาเพื่อมวลชน ช่วยพัฒนาสถาบันครอบครัวและชุมชน พัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจตนเอง ชุมชนและสังคม และเป็นกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิดและปฏิบัติจากการประยุกต์ใช้ความรู้จากประสบการณ์จริง

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สืบเนื่องจากเนื้อหาหลักสูตรที่ชาวอุรูกลาไวย์เข้ามาเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายลักษณะการกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการพบกลุ่มสัปดาห์ละ 1-2 วัน สอนแบบบรรยาย จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลักษณะของเนื้อหาวิชา คือ สอนแบบบรรยายเน้น ผู้สำคัญสลับการจัดกิจกรรมในวิชาทั่วไป ที่ใช้สำหรับนักศึกษาทั่วไปซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา ทั้งนี้สืบเนื่องจากเนื้อหาหลักสูตรที่ชาวอุรูกลาไวย์เข้ามาเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมดและมี ลักษณะการจัดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนชุมชนร่วมกับนักศึกษาที่เป็นชาวไทยทั่วไป เนื่องจาก ศูนย์การเรียนชุมชนหนึ่งแห่งนั้นต้องรองรับนักศึกษาที่มาหลากหลายหมู่บ้าน ด้วยลักษณะของการพบ กลุ่มที่มีเพียงสัปดาห์ละ 1-2 วัน และ ผู้เรียนต้องทำงานไปด้วย กิจกรรมที่เป็นไปได้ที่จะทำให้นเนื้อหาที่มี อยู่จำนวนมากนั้น ได้รับการถ่ายทอด ก็คือการสอนแบบบรรยายและให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด จากใบ งานที่ครูเตรียมมาให้

สำหรับการฝึกทักษะอาชีพนั้น ผู้สอนซึ่งเป็นวิทยากรจากภายนอกจะสอนโดยการสาธิตและให้ ผู้เรียนปฏิบัติจริง ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสถานที่จัดการฝึกอาชีพนั้นพบ ข้อจำกัดของสถานที่ในการจัดกิจกรรมสำหรับการวัดและประเมินผลการฝึกทักษะอาชีพนั้นผู้สอน พิจารณาจากผลงานที่ทำ และมีการติดตามการทำอาชีพนั้น ๆ ต่อ แต่มักจะพบว่าผู้ฝึกอาชีพไม่ได้ ประกอบอาชีพที่ฝึกนั้นอย่างต่อเนื่อง เพราะขาดการทำการตลาด และขาดตลาด สอดคล้องกับ นฤมล อรุโณทัย และคณะ (2550) ที่พบว่าในการส่งเสริมอาชีพสำหรับหญิงชาวอุรูกลาไวย์นั้น ปัญหาที่พบคือ การขาดความสนใจอย่างจริงจัง มีการจดรายชื่อไปแล้ว แต่มีน้อยคนที่เข้าเรียน หรือเรียนเพียงพักเดียว ก็เลิก ส่วนผู้ที่ตั้งใจเรียนก็ติดปัญหาเรื่องขาดแคลนเงินทุนซื้อวัสดุและการตลาด

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ/หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรจัดหรือควรประสานงานให้เกิดการจัดให้กับชาวอุรูกลาไวย์ ควรมีทั้งรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหาที่จัด ลักษณะ ของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ควรจัดให้กับชาวอุรูกลาไวย์ ควรเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ ให้ ความสำคัญกับผู้เรียน โดยการให้โอกาสผู้เรียนแต่ละคนได้นำความรู้และประสบการณ์ของตนเองที่มี อยู่มาใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง และต้องเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2542) ที่ได้กล่าวถึง การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ 1) กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเรียนรู้ รู้จักตนเอง รู้จักการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น รู้จักการพึ่งพาอาศัยกัน รู้วิธีศึกษา หาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักประเมินตนเองและยอมรับผลการประเมินจากผู้อื่น 2) การปฏิบัติจริงทุก

ขั้นตอน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ค้นหาคำตอบและสรุปความรู้ด้วยตนเอง 3) จัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงของผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม 4) จัดกิจกรรมมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ใฝ่รู้ คิด เป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักแยกแยะ เชื่อมโยงเป็นระบบ กล่าวแสดงออก

ส่วนในจังหวัดสตูลนั้น ที่ตั้งของชุมชนชาวอุรักลาไวย์ตั้งอยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก ทำให้การปฏิบัติงานของครูเป็นไปอย่างยากลำบาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรพิจารณางบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบในพื้นที่ที่มีความยากลำบากดังกล่าวตามสภาพจริงเป็นกรณีๆ ไป เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถเกิดขึ้นได้จริงและ ผู้สอน/หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้กับชาวอุรักลาไวย์ใน จังหวัดสตูลต้องปรับวิธีการเรียนการสอนให้สามารถยืดหยุ่นได้ตามข้อจำกัดดังกล่าว สอดคล้องกับ Kibler (อ้างถึงใน รัตนา บุญยะชาติ, 2540) ที่ได้เสนอแนะหลักการในการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากว่าผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันในด้านวิธีการเรียนรู้ และอัตราในการเรียนรู้ ฉะนั้นประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เรียนจึงต้องจัดในลักษณะที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ นาดยา ภัทรแสงไทย (2535) ที่กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนการสอนควรมี ลักษณะเปิดกว้างแก่นักเรียน ให้มีลักษณะที่แตกต่างกันทั้งในด้านเนื้อหาและแนวความคิด กิจกรรมลักษณะนี้ไม่จำเป็นต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แต่เป็นการให้นักเรียนได้รู้จักใช้ความคิด อย่างมีเหตุผล และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ชัยยศ เรืองสุวรรณ (2537) ที่เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียนควรคำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และสุมาลี สังข์ศรี (2545) ที่เสนอแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียนว่า ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเรียนรายบุคคล ให้ผู้เรียนเลือกได้และให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมายและ สภาพของท้องถิ่น และควรศึกษารูปแบบและวิธีการรับความรู้และถ่ายทอดความรู้ที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ของชุมชนว่าในวิถีชีวิตของเขามีการถ่ายทอดกันอย่างไร มีการรับความรู้ใหม่อย่างไร แล้วนำมา ประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

4. ด้านสื่อการสอน

ในด้านสื่อการสอน ด้านการใช้สื่อการสอนสำหรับนักศึกษาชาวอุรักลาไวย์นั้นไม่แตกต่างจากการใช้สื่อการสอนสำหรับนักศึกษาทั่วไปซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา สื่อการสอนที่ใช้ คือหนังสือเรียน เอกสารประกอบการสอนและใบงานที่ครูจัดทำขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นได้รับงบประมาณสนับสนุนในส่วนของหนังสือเรียนและเอกสารประกอบการสอนอย่างเพียงพอ

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล ในด้านสื่อการสอน คือ ควรมีเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการเรียนรู้ในชุมชน เช่น ข้อมูลบุคคลสำคัญของชุมชนที่สามารถถ่ายทอดความรู้ในด้านต่างๆ จัดทำแผนที่ชุมชนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยต้องดึงทรัพยากรในท้องถิ่นเหล่านี้มาประยุกต์ให้เป็นสื่อการเรียนการสอน และใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยพิจารณาความเหมาะสมจากเนื้อหาวิชา และในการจัดการเรียนการสอนนั้นสื่อที่ใช้ควรเป็นของจริง มีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน สอดคล้องกับที่ Zhang Tiedao (1999) ได้ให้ข้อเสนอแนะหลักการในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชนกลุ่มน้อย ไว้ดังนี้ ต้องทำให้เนื้อหาของสื่อการสอนสอดคล้องกับธรรมชาติของความเป็นชุมชน และสภาพทางเศรษฐกิจและลักษณะเฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ ต้องใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญกับ ประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่น ค่านิยมของท้องถิ่น นิทานพื้นบ้าน ลักษณะของวัฒนธรรม และสื่อพื้นบ้าน และต้องทำให้สื่อการเรียนการสอนนั้นสามารถใช้งานได้จริงโดยมีต้นทุนต่ำ และง่ายต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดภูเก็ตด้านสื่อการสอน คือต้องใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนการสอนที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีอยู่แล้วอย่างเพียงพอ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ คือหาแนวทางหรือปรับเปลี่ยนวิธีการเข้าถึงศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมสื่อเหล่านี้ เพื่อให้ชาวอุรุกรลาไวยเข้าถึงสื่อเหล่านี้ได้ง่ายมากขึ้น เช่น การปรับเปลี่ยนหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ให้มีความหลากหลายมากขึ้น สอดคล้องกับ สุมาลี สังข์ศรี (2545) ที่ได้เสนอเป็นแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตในด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอกระบบ ว่าควรนำสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เช่น สื่อสารมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ สื่อสิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ รวมทั้งสื่อบุคคลและสื่อพื้นบ้านด้วย และควรมีการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ โทรคมนาคมสำหรับประเทศให้พร้อมเพื่อรองรับการใช้สื่อเทคโนโลยี

นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวยในจังหวัดสตูลนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและ/หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดควรมีจัดเตรียมสื่อสื่อการสอนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้เรียน เนื่องจากสื่อการสอนที่เพียงพอจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ดังเช่นที่ รัตนา พุ่มไพศาล (2533) ได้กล่าวถึงคุณค่าด้านเศรษฐกิจของสื่อการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่า ทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้มากและรวดเร็ว เป็นการประหยัดเวลาสามารถเอาชนะข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานที่ เวลาและระยะทางได้ สื่อการศึกษานอกระบบโรงเรียนสามารถส่งไปได้ทุกแห่งทั่วประเทศ เป็นการกระจายและให้โอกาสทางการศึกษา

5. ด้านการวัดและประเมินผล

ในด้านการวัดและประเมินผลด้านการวัดและประเมินผลนักศึกษาชาวอุรูกลาไวย์นั้นไม่แตกต่างจากการวัดและประเมินผลนักศึกษาทั่วไป การเก็บคะแนนการเข้าพบกลุ่ม การเก็บคะแนนจากรายงาน และงานที่ได้รับมอบหมาย และการสอบเมื่อจบภาคเรียน ประกอบกับการวัดความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจากเรียนจบแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตร ส่วนลักษณะการวัดและประเมินผลที่ชาวอุรูกลาไวย์ต้องการมากที่สุดคือ ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล ในด้านการวัดและประเมินผล คือ การวัดและประเมินควรรยึดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแต่ต้องให้ความสำคัญกับสภาพความเป็นจริงและวิถีชีวิตของชาวอุรูกลาไวย์ให้มากที่สุด โดยการปรับวิธีการในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาประเมิน เช่น การให้นายจ้างของผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล สอดคล้องกับมาตรา 15 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549) ที่กล่าวถึง การวัดและประเมินผลของการศึกษานอกระบบว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่มและในการประเมินผู้เรียนนั้น ควรมีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ควรมีการทำความเข้าใจกับผู้เรียนว่าการวัดประเมินในแต่ละครั้งนั้นเป็นการวัดและประเมินเพื่ออะไร มีวิธีการวัดอย่างไร และมีเกณฑ์ในการประเมินผลอย่างไร โดยการวัดและประเมินผลควรเป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงตนเองเพื่อทำให้ตนเองวางแผนในการเรียนได้อย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ ทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา(2530) ที่ได้กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินที่ดีไว้ว่า การประเมินผลจะต้องดำเนินการต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งประเมินนักเรียนแต่ละคนจะเปรียบเทียบความก้าวหน้าของตนเองมากกว่าจะเปรียบเทียบกับกลุ่ม การประเมินจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และข้อมูลจากการประเมินผลจะต้องนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของแต่ละคน

นอกจากนี้ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เป็นชาวอุรูกลาไวย์ในจังหวัดกระบี่นั้น ควรมีการพิจารณาถึงสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน สภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจและสังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้การประเมินผลสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงดังกล่าวมากที่สุด

สอดคล้องกับ อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ (2550) ที่กล่าวว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา จะมีหลายรูปแบบแล้วแต่ความเหมาะสมของผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของการประเมิน จะเป็นการประเมินที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามสภาพจริง เพื่อช่วยแนะนำและแก้ปัญหาให้ผู้เรียน โดยพิจารณาจากความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณภาพของการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งมีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรูกลาไวย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับชาวอุรูกลาไวย์นั้นต้องมีการประสานความร่วมมือกัน ของหน่วยงานที่จัดการกิจกรรมการศึกษา โดยต้องทำให้งานในขั้นตอนก่อนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้ง การสำรวจความต้องการ การทำประชาคม และการเขียนโครงการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด เพื่อให้กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของกระบวนการดังกล่าวได้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชาวอุรูกลาไวย์ และเพื่อชาวอุรูกลาไวย์ที่เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมากขึ้น
2. จุดมุ่งหมายหลักในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบควรเป็นไปเพื่อชาวอุรูกลาไวย์รุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาอย่างเสมอภาคเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป เท่าทันกระแสโลกและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมในขณะที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นชาวอุรูกลาไวย์และมีความต้องการที่จะรักษาเอกลักษณ์ของตนเองไว้
3. จากลักษณะการดำรงชีวิตของชาวอุรูกลาไวย์ในปัจจุบันที่ถึงแม้ว่าจะมีความผสมกลมกลืนกับสังคมและวัฒนธรรมหลักของไทยแต่ก็ยังคงรักษาประเพณี และความเชื่อของตนเองไว้ ดังนั้นแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับชาวอุรูกลาไวย์ควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างจากชาวไทยทั่วไปที่ยึดหลักความยึดหยุ่นในการจัดและพิจารณาสภาพความเป็นจริงและเงื่อนไขของผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม แต่ในเนื้อหาหลักสูตรจะต้องให้ความเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและต้องมีกระบวนการในการทำให้เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของตน เน้นให้เกิดความรักและความเคารพตนเอง
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์ แนะนำ และสร้างความเข้าใจให้ชาวอุรูกลาไวย์ได้ทราบเกี่ยวกับงานทางด้านการศึกษาอกระบบโรงเรียน ทั้งจุดมุ่งหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน หลักสูตรที่เปิดสอน วิธีการสมัครเข้าเรียน ค่าใช้จ่าย วิธีการเรียนการสอน นอกจากนี้จากผลการวิจัยที่พบว่าถึงแม้ว่าจะมีวัยรุ่นชาวอุรูกลาไวย์เข้ามาเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนก็ตามแต่ก็มีจำนวนน้อยมาก

แต่ถึงอย่างไรก็แล้วแต่ก็ควรให้นักศึกษาชาวอุรูกลาไวย์เหล่านี้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกับชุมชน

5. ในชุมชนชาวอุรูกลาไวย์ที่มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่แล้ว ควรมีการปรับปรุง แก้ไข และเปลี่ยนแปลงฟังก์ชันการทำงานของศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้ให้สามารถทำหน้าที่ของศูนย์กลางของการเรียนรู้สำหรับคนในชุมชนได้จริง ส่วนพื้นที่ที่ยังไม่มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน นอกจากการพิจารณาสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความเหมาะสมเพื่อรับผิดชอบงานการศึกษานอกระบบในพื้นที่แต่ละตำบลแล้ว ก็ควรมีศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนของชาวอุรูกลาไวย์ด้วยเพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรับและส่งข้อมูลข่าวสารในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน และเพื่อใช้เป็นสัญลักษณ์ให้ชาวอุรูกลาไวย์ได้เกิดการรับรู้ว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นเป็นการศึกษาไม่ได้ไกลเกินกว่าที่ชาวอุรูกลาไวย์จะเข้าถึงได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการดำเนินการศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรูกลาไวย์ ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. ถึงแม้ว่าชาวอุรูกลาไวย์จะมีวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของตนเอง แต่จากสภาพสังคมและลักษณะการรวมกลุ่มของชุมชนในปัจจุบันนั้นก็เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและสภาพสังคม ทำให้ชุมชนชาวอุรูกลาไวย์ในแต่ละชุมชนมีความสภาพความเป็นอยู่และปัญหาที่ชุมชนเผชิญที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะนำมาซึ่งความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรูกลาไวย์สำหรับแต่ละชุมชน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า มีชาวอุรูกลาไวย์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ถึงแม้ว่าจำนวนชาวอุรูกลาไวย์ที่เข้ามาเรียนจะมีจำนวนน้อย แต่ก็นับได้ว่ายังมีคนที่สนใจและให้ความสำคัญกับศึกษา ดังนั้น ควรมีศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษา แรงจูงใจ สภาพ ปัญหาและอุปสรรค และปัจจัยอื่น ๆ ของนักศึกษาชาวอุรูกลาไวย์เหล่านี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษาชาวอุรูกลาไวย์ให้มีจำนวนมากขึ้น

3. ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีชาวอุรูกลาไวย์อยู่นับได้ว่าเป็นตัวเชื่อมสำคัญระหว่างงานศึกษานอกระบบโรงเรียนกับชุมชนชาวอุรูกลาไวย์ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพและทัศนคติของผู้ปฏิบัติมีส่วนสำคัญที่ทำให้กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จัดให้กับชาวอุรูกลาไวย์เป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากรทางด้านการศึกษาอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ และควรมีการศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มี
ต่อชาวอุรุกรลาไวย์และการทำงานในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา คุณารักษ์. **พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.

กิจจา เวสประชุม. **สภาพ ปัญหาและความต้องการด้านการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้นของวิทยาลัยสารพัดช่างตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครูและนักศึกษาผู้ใหญ่.**

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาสารัตถ
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

กิดานันท์ มลิทอง. **เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: เอดิสันเพรส
โปรดักส์, 2544.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. **การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.**

กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย**. ปีที่ 1 ฉบับที่ 18
วันที่ 5 ธันวาคม 2542.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **การคาดประมาณประชากรของ
ประเทศไทย ปี 2543-2573**. [ออนไลน์]. 2551. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th>
[2552, ธันวาคม 29]

จันทิมา ปิ๋วจวัฒน์. **การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้ด้อยโอกาสในวัด
สวนแก้ว**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

จรัญญา พรมเกษ. **แนวทางการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้
ด้อยโอกาส ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ
เป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

เจน จรจัด (นามแฝง). **อุรัก ลาไวย์ วิทยุอาณัติระยะแห่งท้องทะเล**. **อนุสาร อ.ส.ท. การท่องเที่ยวแห่ง
ประเทศไทย 22** (มีนาคม 2525: 47-53).

จำเนียร ช่างโชติ. **การบริการปรึกษาและแนะแนวเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2534.

ไจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. **การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์อัสสัมชัญ, 2539.

ชวาล แพร่ตกุล. **เทคนิคการวัดผล**. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2539.

- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการสอน : การออกแบบและพัฒนา = Instructional Technology : Design and Development. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.
- ณรงค์ จริยวิทยานนท์ และปริยานุช จริยวิทยานนท์. จิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่. อุดรราชธานี: โรงพิมพ์พิพิธสถานการพิมพ์, 2526.
- ถวิล นำปัญจพล. ภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีชาวเล ในจังหวัดกระบี่ พังงา และภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ทองอยู่ แก้วไทรชะ. เอกสารสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- ทวีป อภิลิทธิ์. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2543.
- ธนา วสวนนท์. แนวทางการจัดสวัสดิการให้แก่ชนกลุ่มน้อยในจังหวัดภาคใต้ : จากกรณีศึกษาเรื่องของชาวเลในจังหวัดภูเก็ตและพังงา. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522.
- ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: เอราวิณการพิมพ์, 2537.
- นาคยา ภัทรแสงไทย. ยุทธศาสตร์การสอนเพื่อพัฒนาค่านิยม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2535.
- นฤมล อรุโณทัย และคณะ. การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเสริมและอาชีพทางเลือกของชาวอุรุกรักลาไวย์ในจังหวัดภูเก็ต. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- นิภา แก้วศรีงาม. จิตวิทยาองค์กร. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2527.
- ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์อักษร, 2528.
- ประคอง กรวรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ประเทือง เครือหงส์. ชวน้ำ (ชาวทะเล) ในเมืองไทย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2541.
- พนัส หันนาคินทร์. การศึกษาของไทย. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2528.
- เพ็ญศรี ทวีสุวรรณ. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- ไพศาล หลังพานิช. การวัดผลทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพมหานคร: อักษราพิพัฒน์, 2538.
- ภิญโญ สาร. หลักการวัดผลระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ และสมจิตร สร้อยสุริยา. การจัดทำโครงการและการประเมินผลการศึกษา
นอกโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2520.
- ยุพดี จันทร์ดวง. การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านชาวเล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- เยาวลักษณ์ ศรีสุกใส. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม- เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม : ศึกษากรณี
ชาวเลสงขลา อ.เกาะลันตา จ.กระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคม
วิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- รัตนา บุญยะชาติ. สภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อม
ศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- รัตนา พุ่มไพศาล. หลักการจัดและบริหารการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- รัตนา พุ่มไพศาล. วิทยาการสอนสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชา
การศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ราชบัณฑิตยสถาน. สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 10 (2512): 6225-6226.
- เรวัต ผ่องสุวรรณ. ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของคนพิการ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคน
พิการ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. 2536.
- ละเอียด กิตติยานันท์. สภาพความเป็นอยู่และความต้องการที่เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตของชาวเล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ลำพอง บุญช่วย และ สมบูรณ์ สงวนญาติ. เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา. 2534.
- วาสนา ชาวหา. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2536.

- วินัย สายหงษ์. **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นของครูผู้สอน และผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. กรุงเทพฯ :**
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- วิลาวรรณ รัตนเศรษฐากุล. **การศึกษานอกโรงเรียนเบื้องต้นในเอกสารประกอบการสอนวิชา การศึกษานอกโรงเรียนเบื้องต้น. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.**
- ศิริพันธ์ ดำรงผล. **จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2535.**
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. **พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ 2551.**
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. **สำนักทดสอบการศึกษา. การประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., 2530.**
- สมประสงค์ วิทย์เกียรติ. **เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.**
- สมศักดิ์ แก้วคำ. **การศึกษาความต้องการและแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับนักเดินคาบาเรต์ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศจากชายเป็นหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.**
- สังัด อุทรานันท์. **เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม, 2532.**
- สุจิตรา หังสพฤกษ์. **เทคนิคการสร้างข้อสอบ. กรุงเทพมหานคร: สำนักทะเบียนและประเมินผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.**
- สุนทร สุนันท์ชัย. **การศึกษานอกระบบโรงเรียนเส้นทางที่ไม่สิ้นสุด. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ การพิมพ์, 2529.**
- สุภัทตร์ พิบูลย์. **การเปรียบเทียบคุณภาพของมาตรฐานค่าเชิงพฤติกรรมกับมาตรฐานค่าแบบกราฟิก ในการประเมินพฤติกรรมด้านการประเมินผลของครู. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.**
- สุนน ออมวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ. **สาระและกิจกรรมการสอนวิชา หลักสูตรและการสอน ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.**
- สุมิตร คุณานุก. **หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2538.**

- สุมาลี สังข์ศรี และวีระจักร์ สุปัญญา. การพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนอกระบบ เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534.
- สุมาลี สังข์ศรี. การจัดการเรียนการสอนอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2545.
- สุมาลี สังข์ศรี. การเรียนการสอนอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. แนวคิดและทฤษฎีที่นำสู่ทาง การเรียนการสอนอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- สุรพล อรุณรัตน์. ความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในส่วนกลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. การเรียนการสอนอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อมรการพิมพ์, 2529.
- สุวิมล ว่องวานิช. "Need Assessment: แนวคิดและกระบวนการ". ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 6 (สิงหาคม-กันยายน), 2531.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รวมกฎหมายการศึกษา (ฉบับผู้ปฏิบัติ). เล่ม 1: สกศ., 2549.
- เสริม ทศศรี. การวัดผลการศึกษา = Educational Measurement. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2536.
- เสาวลักษณ์ รุ่งตะวันเรืองศรีและคณะ. หลักสูตรความรู้ท้องถิ่นของชาวอุรุกรักลาไวย์ในหมู่เกาะอา ดัง-ราวี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และ 3. เสนอต่อองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และ วัฒนธรรมแห่งองค์การสหประชาชาติ (UNESCO) และองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP). 2548.
- โสมภา อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี, บริษัทจำกัด. รายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมจังหวัดภูเก็ตปี 2550. [ออนไลน์]. 2550. แหล่งที่มา: www.industry.go.th/DocLib13/ใต้/ภูเก็ต.doc [2553, เมษายน 12]
- โสภิญญา เกื้อกุล. การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของเยาวชนบริเวณก่อสร้างในเขตบาง ขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2541.
- อมรา เล็กเจิงสินธุ์. หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ฝ่ายเอกสารตำรา สถาบันราช ภัฏสวนดุสิต, 2537.

- อร กิ่งแก้ว. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ของคนลาว เคาะสิเห่ อำเภอเมือง จังหวัด
ภูเก็ต.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,2522.
- อังคณา ยอดสร้อย. การศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนและแนวทางการจัด
กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของแรงงานสตรีในโรงงานอุตสาหกรรม เขต
พื้นที่ชายฝั่งตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- อังศณา บุญเฉลิมศักดิ์. การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการดำเนินงาน
เกี่ยวกับการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับคนพิการทาง
ความเคลื่อนไหวในศูนย์สงเคราะห์คนพิการ เขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ
เป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- อภิชนา ไตคำ. การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
สำหรับชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- อาชญญา รัตนอุบล. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน. ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- อาชญญา รัตนอุบล และคณะ.รายงานการวิจัยเรื่องแนวโน้มการจัดการศึกษานอกระบบ
โรงเรียนของประเทศไทยในทศวรรษหน้า. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2550.
- อาภรณ์ อุกฤษณ์. พิธีลอยเรือ : ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของคนลาว กรณีศึกษาชุมชน
บ้านหัวแหลม เคาะลันตา กระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2532.
- อุดม เขยกิจวงศ์. ความรู้เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2527.
- อุดม เขยกิจวงศ์. แนวทางการบริหารและจัดการ: การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ,
2544.
- อุ้นตนา นพคุณ. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญผล, 2523.
- อุบลรัตน์ เพ็งสถิตย์. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.

ภาษาอังกฤษ

- Brembeck, Cole S. and Thompson, Timothy J. **New strategies for educational development; the cross-cultural search for nonformal alternatives.** Lexington, Mass., D.C. Heath and Co., 1973.
- Brown, J.W. , Lewis, R.B. and Horeleroad, F.F. **Administering Educational Media.** New York: McGraw-Hill Book, 1977.
- Coombs, Philip Hall. **Attacking rural poverty : how nonformal education can help.** Baltimore : Johns Hopkins University Press,1974.
- Desmond Mochwanaesi, Hendrik Steyn and Johannes van der Walt. "Education for minority groups: a case study". **South African Journal of Education.** 2005 Vol. 25(4). 287–291.
- Engelhardt. Choo Le of Ko Tarutao National Park: Myths, Identity, and lifestyles amongst **Battlefields and Nesting Grounds.** CYIT Program, Chiang Mai University,1989.
- Fordham P.E. **Informal, non-formal and formal education programmes in YMCA George Williams College ICE301 lifelong learning unit 2.** London:YMCA Gorege Williams College, 1993.
- Good, Carter V. **Dictionary of Education.** New York: McGraw-Hill, 1973.
- Granbom, Ann-Charlotte. **Urak Lawoi: A Field Study of Indigenous People in Thailand and Their Problems with Rapid Tourist Development.** Lund, Sweden: Department of Sociology, Lund University, 2005.
- Hogan, David W. "Men of the Sea : Coastal tribes of the South Thailand's West Coast". **Journal of the Siam Society.** 60(1), 1972.
- Kaufman, Roger. **Need Assessment.** USA. Education Technology Publications, 1981.
- Kaufman, Roger and Fenwick W. English. **Needs assessment : concept and application.** Englewood Cliffs, N. J.: Educational Technology Publications,1979.
- Kidd, J. R. **How Adults Learn.** (3rd. edn.),Englewood Cliffs, N.J.:Prentice Hall Regents, 1978.
- Kilgo, Reese Danley. **What the Good Teacher Does.** Improving College and University Teaching. 18 ; August, 1970.
- Knowles, Malcolm S. **The modern practice of adult education: Andragogy versus pedagogy.** New York: Association,1970.

- Knowles, Malcolm S .**The Modern of Practice of Adult Education : Pedagogy to Andragogy.**
Chicago: Follett Publishing Company,1980.
- Lotta Granbom. **A Field Study of the Original Native People the Urak Lawoi of the Andaman Sea, Ko Lanta-and the Problems They Face with Rapid Tourism Development.** [Online], accessed 1 April 2010. Available from <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&fileOld=1331436>
- Makboon, Surat. **A Survey of Sea People's Dialect along the West Coast of Thailand.** Unpublished Master's Thesis. Linguistic, Institute of Language and Culture for Rural Development, Mahidol University, 1991.
- Pattemore, Stephen W. and Hogan, David W .**Urak Lawoi': basic structure and dictionary.** Pacific Linguistics Series C No. 109. Canberra: Department of Linguistics, Research School of Pacific Studies, The Australian National University,1988.
- Rogers, Alan. **Teaching Adults.**Buckingham: Open University Press,1986.
- Sudarmadi, Sigit., Suzuki, Shosuke., Kawada, Tomoyoki., Netti, Herawati., Soematri, Soeharsono., and Tugaswati, A. Tri. **A Survey of Perception, Knowledge, Awareness, and Attitude in Regard to Environmental Problems in a Sample of Two Different Social Groups in Jakarta Indonesia.** [Online]. 2001. Available from www.springerlink.com/index/T37NQR0120553424.pdf [2010, April 1]
- Sheffield, J. and Diejomaoh, V. **Non-formal education in African development.** New York: African & American Institute, 1972.
- Sopher, David Edward . **The sea nomads: a study of the maritime boat people of Southeast Asia(2 ed.).** Singapore: National Museum,1977.
- Taba. Hilda. **Curriculum Development : Theory and Practice.** New York: Harcount Brace and Word, 1962.
- TAO (Tambon Administration Office, Koh Sarai). **Statistic for Development of Sub-district Administration in 2004.** Project for Local Statistic System, 2005.
- Terwilliger, J. S. **Assigning grades to students.** Glenview, IL: Scott, Foresman,1971.
- Wongbusarakum, Supin. **The Urak Lawoi and the Complexity of Sustainable Resource Use: The Political Ecology of Change in the Adang Arcipelago, Andaman Sea, Thailand.** Unpublished Ph.D. Dissertation, University of Hawaii, Honolulu, Hawaii, 2002.

Wongbusarakum, Supin. *The Urak Lawoi Archipelago, Thailand*. Bangkok: Themma Group, 2007.

Zhang Tiedao. *Development of Non-formal Learning Materials for Minority Groups in China: Case Analyses and Suggestions*. [Online]. 2001. Available from <http://www.accu.or.jp/litdbase/pub/dlperson/pdf0106/rpp07.pdf> [2010, April 1]

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงกลม ไตรวิจิตรคุณ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร. อาชัญญา รัตนอุบล สาขาวิชาศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชา
นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ดร. วิรุฬห์ นิลโมจน์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
4. ดร.ชนินทร์ สุขเจริญ นักวิชาการอิสระ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

จดหมายขอความร่วมมือในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82680-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2016

วันที่ 21 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ

ด้วย นางสาวณัฐธิดา จันทรมณี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย การจัดการและ
 ความเป็นผู้นำการศึกษา สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์
 เรื่อง “การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรกลาไว้อยู่” โดยมี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็น
 ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
 วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82680-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2017

วันที่ 21 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล

ด้วย นางสาวณัฐธิดา จันทรมณี นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย การจัดการและ
ความเป็นผู้นำการศึกษา สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์
เรื่อง “การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2018

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วิรุฬห์ นิลโมจน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวณัฐธิดา จันทรมณี นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาโท สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาโว้ย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2020

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ชนินทร์ สุขเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวณัฐริดา จันทรมณี นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาโอบาย การจัดการและความเป็นผู้นำการศึกษา สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรักลาไวย์

1. นายสมเจตน์ ทูลดี ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
2. นางสาวจันทิราภัย พิบาลร่ำสัตว์ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บ้านแหลมตึกแก เทศบาลตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
3. นางอุษา อู่เดนนบุตร ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลเกาะสันตาใหญ่ อำเภอเกาะสันตา จังหวัดกระบี่
4. นายอาณัฐ เหมสลาหมาต ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
5. นางชไมพร ช้างน้ำ นักศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
6. นายยุรนนท์ ทะเลรุ่งโรจน์ นักศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บ้านแหลมตึกแก เทศบาลตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
7. นายอิทธิพร ประโมังกิจ นักศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บ้านแหลมตึกแก เทศบาลตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
8. นายนิวัฒน์ ช้างน้ำ นักศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะสันตา จังหวัดกระบี่
9. นายพิชิตชัย ช้างน้ำ นักศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะสันตา จังหวัดกระบี่

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรักลาไวย์

1. นายสมชาย จันทร์อยู่ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองภูเก็ต
2. นายวิทยา ทองเนื้อหา ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเกาะสันตา
3. นายเฉลิมชัย อากาศสุวรรณ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองสตูล

ภาคผนวก ง

จดหมายขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/3382

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

11 ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เมืองภูเก็ต

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวณัฐริดา จันทรมณี นิสิตชั้นปริญญาโท ภาควิชาภาษาไทย การจัดการและความ เป็นผู้นำการศึกษา สาขาวิชาการศึกษา นอกระบบโรงเรียน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บ ข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย กับอาจารย์ผู้สอนของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์อาศัยอยู่ และนักศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ในพื้นที่ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวณัฐริดา จันทรมณี ได้ทำการเก็บ ข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/3384

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

11 ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เกษะคันตา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวฉัฐริดา จันทรมณี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำการศึกษา สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บ ข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย กับอาจารย์ผู้สอนของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์อาศัยอยู่ และนักศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ในพื้นที่ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวฉัฐริดา จันทรมณี ได้ทำการเก็บ ข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/3383

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

11 ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เมืองสตูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวณัฐริดา จันทรมณี นิสิตชั้นปริญญาโท ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำการศึกษา สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บ ข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย กับอาจารย์ผู้สอนของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่มีชาวอุรุกรลาไวย์อาศัยอยู่ และนักศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่เป็นชาวอุรุกรลาไวย์ในพื้นที่ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวณัฐริดา จันทรมณี ได้ทำการเก็บ ข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ภาคผนวก ๑
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มุ่งที่จะศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ โดยคำตอบจะเป็นไปตามความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ขอความกรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ ตามความต้องการอย่างอิสระ คำตอบที่แท้จริงของท่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น โดยจะไม่มีผลกระทบต่อท่าน

แบบสัมภาษณ์นี้แบ่ง 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

ตอนที่ 2 ปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

คำตอบของท่านเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการศึกษาในครั้งนี้และจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เหมาะสมสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์ต่อไป

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมืออันดียิ่งของท่าน

นางสาวณัฐริดา จันทรมณี

ผู้วิจัย

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สภาพในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกรลาไวย์

1. สภาพด้านผู้สอน

1.1 ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวอุรุกรลาไวย์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 ผู้สอนเข้าใจภาษาอุรุกรลาไวย์หรือไม่ อย่างไร/จำนวนผู้สอนเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. สภาพด้านเนื้อหาหลักสูตร

2.1 ด้านเนื้อหาหลักสูตรที่จัดให้กับชาวอุรุกรลาไวย์มีความแตกต่างจากเนื้อหาหลักสูตรที่จัดให้กับบุคคลทั่วไปหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.2 เนื้อหาหลักสูตรที่จัดให้กับชาวอุรุกรลาไวย์ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2.3 มีเนื้อหาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและประเพณีของชาวอุรุกรลาไวย์ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.4 ผู้สอนคิดว่าเนื้อหาหลักสูตรที่จัดให้กับชาวอุรูกลาไวย์ในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวอุรูกลาไวย์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. สภาพด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้กับชาวอุรูกลาไวย์ มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3.2 กิจกรรมเหล่านั้นทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดีหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. สภาพด้านสื่อการสอน

4.1 สื่อการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับชาวอุรูกลาไวย์มีความแตกต่างจากสื่อการสอนที่ใช้กับบุคคลทั่วไปหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.2 สื่อการสอนมีความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนให้กับชาวอุรูกลาไวย์มากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

.....

5. สภาพด้านการวัดและประเมินผล

5.1 การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชาวอุรุกลาไวยการวัดและประเมินผลมีการวัดและประเมินผลอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

5.2 การวัดและประเมินผลเหล่านั้นส่งผลอย่างไรกับผู้เรียนบ้าง

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรุกลาไวย

1. ปัญหาด้านผู้สอน

ผู้สอนมีปัญหาในเรื่องการสื่อสารกับชาวอุรุกลาไวยหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาด้านเนื้อหาหลักสูตร

ผู้เรียนมีปัญหาในด้านเนื้อหาหลักสูตรที่จัดให้หรือไม่อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับชาวอุรุกลาไวย์มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. ปัญหาด้านสื่อการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับชาวอุรุกลาไวย์มีปัญหาด้านสื่อการสอน อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

5. ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหาที่พบในการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับชาวอุรุกลาไวย์มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับ
ชาวอุรักลาไว

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มุ่งที่จะศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของท่านโดยความต้องการดังกล่าวจะเป็นไปตามความต้องการของแต่ละคน ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ขอความกรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ ตามความต้องการอย่างอิสระ คำตอบที่แท้จริงของท่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น โดยจะไม่มีผลกระทบต่อท่าน

แบบสอบถามนี้แบ่ง 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ใน 5 ด้านดังต่อไปนี้

- ด้านผู้สอน
- ด้านเนื้อหาหลักสูตร
- ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- ด้านสื่อการสอน
- ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับชาวอุรักลาไว

คำตอบของท่านเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการศึกษาในครั้งนี้และจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เหมาะสมสำหรับชาวอุรักลาไวต่อไป

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมืออันดีของท่าน

นางสาวณัฐธิดา จันทรมณี
ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวอุรุกรักลาไวย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 15-19 ปี 20-24 ปี
 25-29 ปี 30-34 ปี
 35-39 ปี 40-44 ปี
 45-49 ปี 50-54 ปี
 55-59 ปี 60 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพสมรส โสด สมรส หม้าย
4. อาชีพ ประมง รับจ้าง
 ค้าขาย อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท 5,000-10,000 บาท
 10,001-15,000 บาท มากกว่า 15,000 บาท
6. ระดับการศึกษา ไม่ได้เรียนหนังสือ
 เคยเรียนแต่ไม่จบประถมศึกษา
 ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของชาวอุรุกรักลาโว้ย

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความต้องการของท่าน

ที่	ท่านต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในด้านต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความต้องการด้านผู้สอน						
	1. ผู้สอนให้ความเป็นกันเอง					
	2. ผู้สอนเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน					
	3. ผู้สอนเป็นผู้มองโลกในแง่ดี					
	4. ผู้สอนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์					
	5. ผู้สอนมีความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน					
	6. ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย					
	7. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น					
	8. ผู้สอนเตรียมการสอนในแต่ละเรื่องเป็นอย่างดี					
	9. อื่น ๆ (ระบุ).....					
2. ความต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตร						
2.1 ความต้องการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน						
	1. หลักสูตรสายสามัญระดับม.ต้น					
	2. หลักสูตรสายสามัญระดับม.ปลาย					
	3. การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสาร					
	4. การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร					
2.2 ความต้องการด้านทักษะอาชีพ						
	1. การฝึกอบรมการค้าอย่างปลอดภัย					
	2. การฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์สัตว์น้ำ					
	3. การฝึกอบรมทักษะการก่อสร้าง					
	4. การฝึกอบรมทักษะการขับรถยนต์					
	5. การฝึกอบรมทักษะการเลี้ยงเด็ก					
	6. การฝึกอบรมทักษะการตัดผม, เสริมสวย					
	7. การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศและมัคคุเทศก์					
	8. การฝึกอบรมทักษะการซ่อมเครื่องยนต์					

ที่	ท่านต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในด้านต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	9. การฝึกอบรมทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้า					
	10. การฝึกอบรมทักษะการทำอาหารและขนม					
	11. งานที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้าน					
2.3 การศึกษาด้านสุขอนามัย						
	1. การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด					
	2. การดูแลผู้ป่วยโรคน้ำหนึบ					
	3. การปฐมพยาบาลเบื้องต้น					
	4. การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล					
	5. การป้องกันโรค (เช่น โรคหัด, โรคคอตีบ, และโรคติดต่ออื่น ๆ)					
	6. การรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย					
2.4 การศึกษาด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ						
	1. ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน					
	2. การคัดแยกและกำจัดขยะจากครัวเรือน					
2.5 การศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม						
	1. ความรู้ด้านการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ					
	2. ความรู้ด้านการตลาด การจัดจำหน่ายสินค้า					
	3. ความรู้การจัดการธุรกิจขนาดย่อม					
	4. ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์					
	5. เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน					
2.6 การศึกษาด้านสังคม						
	1. ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน					
	2. ความรู้ด้านสิทธิ และเสรีภาพในการเป็นพลเมืองของประเทศ					
	3. ความรู้เรื่องการค้าเสรีและการคุ้มครองสิทธิ					
	4. ความรู้เรื่องการเสียภาษี					
2.7. อื่น ๆ (ระบุ).....						
3.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
	1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
	2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง					
	3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิด					

ที่	ท่านต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในด้านต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5. กิจกรรมการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
	6. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง					
	7. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาดูงานยังสถานที่จริง					
	8. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนที่มีความต่อเนื่องเหมาะสมกับเนื้อหา					
	9. อื่น ๆ (ระบุ).....					
4. ด้านสื่อการสอน						
	1. มีการใช้สื่อในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน					
	2. สื่อการมีความหลากหลาย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน					
	3. สื่อที่เป็นของจริง					
	4. สื่อการสอนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้เรียน					
	5. อื่น ๆ (ระบุ).....					
5. การวัดและประเมินผล						
	1. ต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล					
	2. ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล					
	3. ต้องการการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง					
	4. ต้องการการประเมินผลตามสภาพจริง					
	5. ต้องการการประเมินผลก่อนเรียน					
	6. ต้องการการประเมินผลระหว่างเรียน					
	7. ต้องการการประเมินผลหลังเรียน					
	8. ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง					
	9. ต้องการทราบผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน					
	10. อื่น ๆ (ระบุ).....					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
สำหรับชาว อูรักลาโว้ย

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการและแนวทางใน
การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเรียนสำหรับชาวอูรักลาโว้ย

.....

.....

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณัฐริดา จันทรมณี เกิดวันที่ 18 กรกฎาคม 2527 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2549 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2550

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย